

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów kultury i sztuki Witold Noskowski gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chetnikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma za inne działy odpowiada Antoni Koniczny za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz. wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp Akc Drukarnia Polska
w Poznaniu św Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 74

Poznań, piątek dnia 14 lutego 1930

Rok XXV

Umysłowość orientalna

A więc min. Piłsudski urozmaicił nasze życie polityczne nowym występem z serii swych enuncjacji „historycznych”, i to w sprawozdaniu, przesłanym Radzie Ministrów w związku z obradami sejmowej komisji śledczej dla zbadania znanego zbiorowego pojawienia się oficerów w Sejmie. Nie znamy tego dokumentu w brzmieniu dosłownym, ale zdaje się, że tym razem nie mówi on o dyskretnych częściach ciała ludzkiego i jego czynnościach fizjologicznych. Wiadomo natomiast tyle, że Piłsudski w piśmie tem nazywa marszałka Sejmu warjatem, że zarzuca mu kłamstwo itp.

Nie jesteśmy entuzjastami na punkcie osoby p. Daszyńskiego i całej jego przeszłości politycznej, ale co sądzimy o nowym występie min. Piłsudskiego, tłumaczyć nie potrzebujemy, tem bardziej, że w danym wypadku chodzi o p. Daszyńskiego nie jako działacza socjalistycznego, lecz jako marszałka izby ustawodawczej. Zresztą, nietylko my, ale całe nasze spokojnie i rzeczowo myślące społeczeństwo i cała zagranica wie o tem dobrze, co w Polsce jest bez sensu, a co niem nie jest. Nie tem przeto zamierzamy zajmować uwagę Czytelników.

Znamienniejszy jest pogląd „historyczny” obozowania min. Piłsudskiego, którego przedstawiciele zajęli w komisji sejmowej stanowisko w tym duchu, że Piłsudski jest „tak wielką postacią”, iż słowa jego są święte i nietykalne, choćby lżyły i bezceściły. I to co prawda nie jest nowością, skoro „prawdziwi piłsudczycy” uważali za ewangelję artykuły czy odezwy, w których Piłsudski naród polski nazywał „narodem idjotów”, jego parlament — „bankrutującym domem publicznym”, a jego posłów i polityków „ladaczniami”, i skoro wówczas nie znalazł się ani jeden prokurator, który byłby to lżenie narodu polskiego uważał za kolidujące z obowiązującym prawem. Ale bądź co bądź nie zawadzi raz jeszcze podkreślić, że taką jest „ideologia” tego kierunku, że stawia ona Piłsudskiego ponad prawem.

Możnaby to nazwać poglądem absolutystycznym, ale przede wszystkim wyraża się w tem umysłowość orientalna.

Czy jest np. do pomyślenia, by w obozie narodowym znalazł się ktokolwiek, choćby najbardziej fanatyczny wielbiciel talentu i zasług dla Polski Dmowskiego, któryby myślał czy marzył o stworzeniu dla niego jakiegokolwiek przywileju w obliczu prawa, jakiegokolwiek stanu wyjątkowego na jego korzyść? To jest wykluczone, a, gdyby się taki osobnik znalazł, tobyśmy go wszyscy uznali za człowieka umysłowo nienormalnego, a sam Dmowski niewątpliwie postarałby się o to, by tego biednego człowieka leczono w sanatorium.

Dlaczego? Z przyczyny prostej, że jesteśmy ludźmi kultury zachodniej, dla których prawo jest prawem, tak, jak dwa razy dwa jest cztery, podczas kie-

Dalszy ciąg szantazu niemieckiego

Berlin, 14. 2. (Tel. wł.). Projektu ustaw, ratyfikujących plan Younga i umowy likwidacyjne, po przeprowadzeniu dyskusji ogólnej w Reichstagu przekazane zostały obecnie do komisji.

Dyskusja w Reichstagu wykazała raz jeszcze, że wszystkie stronnictwa niemieckie, od nacjonalistów począwszy na socjalistach skończywszy, zgodne są w swych wrogich uczuciach względem Polski i w dążeniu do „rewizji” granic wschodnich. Specjalnie antypolsko nastrojone były przemówienia przedstawiciela centrum katolickiego dr. Brüninga, przedstawiciela Niemieckiej Partji Ludowej barona von Rheinbarena, a także przedstawiciela Partji Gospodarczej. Wystąpienie socjal-demokraty Breitscheida tylko pod względem formy było nieco umiarkowane, pod względem treści zaś nie różniło się niczem od deklaracji nacjonalistycznych. Breitscheid podkreślił mianowicie, że naród niemiecki nie może się zgodzić na Locarno wschodnie, gdyż przez Traktat Wersalski ziemie niemieckie uległy rozdzieleniu.

Charakterystyczne było oświadczenie nacjonalisty prof. Hoetzsch, który domagając się rewizji granic wschodnich, podkreślił jednak, że Polska nie jest „państwem sezonowym”.

Obecnie na terenie Reichstagu ma miejsce gra, która nie jest niczem innym, jak tylko dalszym ciągiem szantazu, uprawianego przez Niemcy wobec Polski. Mianowicie Niemiecka Partja Ludowa i Centrum prowadzą propagandę w kierunku wyłączenia umowy likwidacyjnej z Polską z ustawy ramowej, dotyczącej ratyfikacji wszystkich umów likwidacyjnych, zawartych przez Niemcy z różnymi państwami — i w kierunku przeprowadzenia osobnego głosowania nad umową likwidacyjną z Polską. Stronnictwa te wspólnie z nacjonalistami są zdania, że w ten sposób, pod groźbą odrzucenia umowy likwidacyjnej, uda się zmusić rząd polski do rozpoczęcia ponownych rokowań z Niemcami i przyznania Niemcom jeszcze dalej idących ustępstw.

W jakim kierunku mają iść te ustępstwa, wynika z artykułu, zamieszczonego w dzisiejszej „Deutsche Allgemeine Zeitung”. Pismo to domaga się mianowicie włączenia wymiany not między rządami polskim a niemieckim, dotyczącej rezygnacji przez Polskę z prawa odkupu osad kolonizacyjnych, do tekstu umowy likwidacyjnej.

Jest rzeczą bardzo możliwą, że ten nowy szantaz przeprowadzany jest w cichym porozumieniu z rządem Rzeszy.

Rozruchy w Madrycie

Madryt, 14. 2. (PAT.) Wczoraj w Madrycie około 1000 bezrobotnych urządziło manifestację, usiłując dostać się do pałacu królewskiego. Interwenjowała policja, robiąc użytek z broni. Manifestanci napadli na skle-

py podmiejskie. Jeden z radnych miejskich zaskarżył gen. Primo de Rivera o to, że nie zapłacił podatku od sumy 3 900 000 pesetów, zebranych w drodze subskrypcji na dom, który mu miał być ofiarowany.

dy dla umysłowości orientalnej prawo może być dymem, unoszącym się z fajki, a dwa razy dwa może być lampą. Wewnętrzne u nas szamotanie się w gruncie rzeczy do tej sprowadzają się przyczyny, że w Polsce kończy się Europa i zaczyna się — bezdenny wschód.

Jest też znamiennym rysem orientalizmu — zamilowanie do rzeczy egzotycznych i ekscentrycznych. Tylko tem i skłonnością do bluffów można sobie wytłumaczyć deklarację klubu parlamentarnego B. B. o zrzeczeniu się przywilejów poselskich. Nie wszystkich co prawda, bo nie dyjet i nie biletów kolejowych, ale za to nietykalności poselskiej. Zrzekają się jej, bo wiedzą, że w czasach dzisiejszych są „nietykalni” i bez tego przywileju; zrzekają się jej, bo wiedzą, że to ich zrzeczenie się nie ma żadnego prawnego znaczenia. Słusznie w tej sprawie pisze „Głos Narodu”:

„Śmieszna jest rezygnacja z nietykalności poselskiej, która przysługuje posłom z prawa i pozbytą być jednostronnem oświadczeniem nie może. W razie oskarżenia musi prokurator zwrócić się do Sejmu o wydanie posłów z B. B. i tylko od Sejmu zależeć będzie dalszy bieg sprawy. Śmieszna jest przytem rezygnacja z nietykalności, gdy nikt posłów z B. B. nie skarży, i gdy chyba jasnym jest, że prokurator nie oskarży żadnego z nich za działalność sejmową lub pozasejmową. Przecież żaden z posłów „sanacyjnych” nie był dotąd ścigany za polityczne oświadczenia, napady zaś na posłów i dziennikarzy (innych kierunków) pozostały niewykryte.

„Śmieszne jest żądanie, by odpowiedzialność posłów została w konstytucji zniesiona. Gdyby ten absurd stał się prawem, to niewygodnych opozy-

cjonistów zamykałoby się na żądanie prokuratora prosto w więzieniu i wtedy wszystkie projekty rządowe, wszystkie fundusze dyspozycyjne, wszystkie przekroczenia uchwalane byłoby przez Sejm z jednomyślnym entuzjazmem. Nietykalność należy znieść dla przestępstw niepolitycznych i ograniczyć na czas, kiedy Sejm nie obraduje, ale musi ona pozostać dla ochrony sejmowej działalności posła przed szkodliwą władzą, do której kontrolowania posel właśnie jest powołany.

„Śmieszne i oburzające są dalej oskarżenia pod adresem niewymienionych posłów o działania na szkodę państwa. Dlaczego — o „bohaterzy” z B. B.! — nie wskażecie tych posłów, którym zarzucacie „współdziałanie z obcymi potencjami i agenturami”, lub naruszanie dobrego imienia i czci ludzkiej, lub inne przestępstwa? Dlaczego staracie się — wy Arystydesi „sanacyjnego” Plutarcha — wywołać wrażenie, że Sejm jest zbiorowiskiem zdrajców i ludzi niehonorowych? Dlaczego nie oskarżacie tych zbrodniarzy przed sądem marszałkowskim? Prawda, posłowie z mniejszości i komunistów ze Sejmu? A czemuż rząd „sanacyjny” zwalczał ustawę antykomunistyczną, wniesioną przez prawicę w 1927 roku? Czemu jej nie wnosicie? Śmieszni obłudnicy!”

Tyle „Głos Narodu”. Od siebie dodajemy na zakończenie, że dla państwa byłaby większa korzyść, gdyby posłowie i senatorowie z B. B. — zamiast składać deklamacyjne, platoniczne deklaracje — sięgli do swych kieszeni i złożyli i skarbowi państwa oddali owe 7 milionów złotych, którym zawdzięczają swoje mandaty. To byłoby mniej orientalnie i ekscentrycznie, a bardziej w duchu zachodnim i bardziej realnie.

Ataki żydowskie

Wiadomo, że wskutek nieustanowienia na naszych uniwersytetach „numerus clausus” dla Żydów w stosunku do ich siły liczebnej w kraju — jak tego domaga się Klub Narodowy — Żydzi u nas coraz widoczniej opanowują wszelkie zawody inteligentkie, stwarzając wprost nie do wytrzymania konkurencję dla polskiej inteligencji zawodowej. Szczególnie daje się to odczuć w Małopolsce i b. Kongresówce.

Ale i Żydzi sami odczuwają już skutki tej nadprodukcji własnej inteligencji zawodowej. Niedawno temu żydowski „Nowy Dziennik” w Krakowie wystąpił z gwałtownym artykułem na naczelnym miejscu, biorąc do niego asumpt z ogłoszonych w dwu wypadkach konkursów na wakujące posady lekarzy powiatowych. Zabolało go mianowicie, że w ogłoszeniu z Oświęcimia wymagana była od kandydata poza obywatelstwem polskim jeszcze — narodowość polska, a w podobnym ogłoszeniu z Wrześni nawet — wyznanie katolickie. Stwierdziwszy więc co do tego ostatniego, że w takim razie nawet... „marszałek Piłsudski nie mógłby zostać lekarzem wrzesińskiej lecznicy powiatowej”, krakowski organ żydowski ponadto dopatruje się w tem — pogwałcenia konstytucji w stosunku do Żydów. Niemądry nagłówek artykułu: „Ta, którą biją po twarzy...” ma szczególnie drastycznie uwydatnić to rzekome „pogwałcenie”.

Samorządy powiatowe, a o takie tu chodzi, jednak całkiem słusznie i w niczem nie uchybiając konstytucji, nie dopuszczają Żydów na te stanowiska, jako, że zależy to od wolnej woli samorządów. Napaść krakowskiego organu żydowskiego w tym przypadku jest tem bezcelniejsza, że mogą tu wchodzić w rachubę jedynie przeciw pacjenci chrześcijanie i katolicy. Wiadac, że już żydowska inteligencja zawodowa nie znajduje pomieszczenia w swoich własnych środowiskach, więc koniecznie chciałaby utworzyć sobie drogę do nas. I niestety tam, gdzie chodzi o stanowisko zależne od władz państwowych, udaje jej się to ku wielkiemu niezadowoleniu obojczych warstw, jak o tem świadczą np. niedawne skargi i protesty kolejarzy górnośląskich, którym nasłano do Katowic Żyda - lekarza, specjalistę od chorób gardła, uszu i nosa.

Tak czy owak „numerus clausus”, biorąc jako miernik procent Żydów w państwie, stanie się ostatecznie u nas rzeczą nieuniknioną.

A oto inny fakt. Jak donosi narodowy „Dziennik Zjednoczenia” z Chicago, była delegacja federacji Żydów - polskich w Ameryce u posła polskiego Tytusa Filipowicza i domagała się poprawy bytu Żydów w Polsce. Szczególnie mianowicie nie podoba im się wzrost kooperatyw u nas, bo przez to Żydzi tracą grunt pod nogami. Poseł Rzeczypospolitej miał podobno przyobiecać delegacji żydowskiej, że niezwłocznie przekaże jej życzenia do Warszawy.

Oburzony na to „Dziennik Zjednoczenia” dodaje od siebie, że ambasador angielski, francuski lub włoski pewnie kazalby taką delegację przyjąć swemu trzeciemu sekretarzowi i nie kwapiłby się bynajmniej z wystaniem jej memorjału.

Nas tutaj interesuje przede wszystkim, że Żydów zaczyna już strach opanowywać z powodu wzrostu kooperatyw, tak, że nawet wzywają już pomocy swych współwyznawców amerykańskich. Tem intensywniej więc powinniśmy dążyć w tym kierunku, by się w państwie uniezależnić gospodarczo od Żydów.

Nowy budżet — stare grzechy

Świeżo uchwalony przez Sejm budżet na rok 1930-1 nie wywoła entuzjazmu w kraju. Przekracza on tak po stronie dochodów jak i wydatków o 50 milionów tę granicę, którą minister Matuszewski uznał za maksymalną nie tylko na ten rok, ale i na najbliższe lata, a mianowicie sumę trzech miliardów. Na papierze wydatki są wprawdzie niższe, ale trzeba pamiętać, że ustawa skarbowa zawiera dalszy wydatek 100 milionów zł, w czym znajduje się 65 milionów na zasilek dla pracowników państwowych, którego to wydatku rząd chyba nie będzie próbował „zaoszczędzić”.

Nowy minister skarbu, występujący po raz pierwszy w roli obrońcy prelimitarza rządowego, nie zdobył sobie zbyt wielkich laurów. Zamiast wyzyskać początkowe tendencje oszczędnościowe Sejmu na rzecz zmniejszenia budżetu, a przez to stworzyć sobie grunt pod konieczną reformę podatkową, p. Matuszewski tak się zląkł ewentualnej podwyżki dla urzędników, że bądź sam zgłaszał, bądź poparł zgłoszone przez lewicę nowe wnioski, byle „skonsumować” nagromadzone oszczędności. Do tej gry urobił p. Matuszewski swoją oryginalną teorię o wydatkach definitywnych i ewentualnych, stawiając przez to cały budżet pod znakiem zapytania. Jest to w naszych stosunkach nowość bardzo wątpliwej wartości na zewnątrz i na wewnątrz.

Klub Narodowy w deklaracji, złożonej przez wiceprezesa posła Zwierzyńskiego, określił krótko i dobitnie stosunek swój zarówno do polityki ogólnej rządu, jak do jego gospodarki i budżetu. Klub, nie mogąc ze względu na krótkość czasu obrad komisji i szczupłość swych sił na terenie Sejmu zmienić radykalnie całego budżetu celem zredukowania go do poziomu odpowiadającego całkowicie obecnemu przesileniu, starał się przeprowadzić w nim takie zmiany, któreby stanowiły minimalny choćby zatek zmniejszenia ciężarów publicznych. Klub dążył do zniesienia od razu 10 proc. dodatku do podatku obrotowego oraz do stworzenia podstawy dla dalszej redukcji. Ponadto Klub zaproponował zmniejszenie

o 26 milionów nierealnego dochodu z podatku majątkowego, znaczonego przez rząd na 76 milionów. Wreszcie przez skreślenie funduszy dyspozycyjnych, samochodów i innych wydatków reprezentacyjnych, nieopartych na ustawie renumeracji, nadmiernych wydatków biurowych, nowych posad urzędniczych w ministerstwach, niekoniecznych narazie gmachów państwowych, a zwłaszcza t. z. „innych wydatków”, nazwanych w swoim czasie przez ministra spraw wojskowych „grochem z kapustą”, — które to oszczędności wynosiły łącznie sumę 120 milionów zł, — dążył Klub do obniżenia ogólnych wydatków, względnie do przeznaczenia powyższej sumy na cele bardziej produkcyjne.

W szczególności proponowana przez Klub podwyżka uposażeń urzędniczych o 5 proc. miała na celu pomoc dla pracowników państwowych wprowadzenie do handlu świeżego kapitału obrotowego. Notorycznym jest bowiem fakt konsumpcji na kredyt w formie t. z. rat, na czym cierpi poważnie nasz handel i nad czem władze państwowe, odpowiedzialne za politykę gospodarczą, nie powinny przechodzić do porządku dziennego.

Większość Sejmu przy pomocy rządu odrzuciła wszystkie te zamierzenia. Jakkolwiek sam p. Matuszewski przyznał, że Klub Narodowy przeprowadził 57 milionów oszczędności, która to suma w głosowaniach na plenum jeszcze o kilka milionów wzrosła, to jednak oszczędności te zostały całkowicie „skonsumowane”. Dzięki Klubowi Narodowemu budżet jest wprawdzie niższy o około 60 milionów, ale jest i tak jeszcze za wielki i — co jest jego największą wadą — nie zawiera żadnej ulgi w ciężarach podatkowych.

Niedaleka przyszłość wykaże wszystkie błędy budżetu p. Matuszewskiego. Odpowiedzialność za nie poniesie przede wszystkim rząd, a z nim także ci, co ten budżet uchwalają.

W dzisiejszym przesileniu kraj oczekiwał innego budżetu. Nie dostał go, i to jest źle. Budżet jest nowy, ale tkwią w nim wszystkie stare grzechy radośnej twórczości”. M. K.

Nam chodzi o chrześcijański światopogląd

Katolicka Agencja Prasowa przesyła nam następujący artykuł:

Spodziewaliśmy się, to znaczy opinia katolicka w naszym państwie spodziewała się pewnego uspokojenia i czekała niecierpliwie na oświadczenie w Sejmie najwyższego czynnika odpowiedzialnego za publiczne wychowanie w Polsce, na oświadczenie ministra oświaty.

Oświadczenie p. min. Czerwińskiego zawiodło oczekiwania. Jesteśmy jeszcze bardziej, niż przedtem, zaniepokojeni o chrześcijańskie wychowanie naszej młodzieży. Musimy się zastrzec zaraz na wstępie, że chociaż p. Czerwiński w rozgoryczeniu swoim (wielkie rozgoryczenie wieje z całej mowy p. ministra i najniepotrzebniej dał się unieść) widzi „całą kampanję przeciwko całemu ministerstwu i samemu ministrowi, w której chodzi nie tyle o interesy religii i Kościoła, ile o względy polityczne”, — my takiej kampanji nie prowadzimy. Nam chodzi o program, nam chodzi o światopogląd chrześcijański i od tego programu chrześcijańskiego nie odstępimy, a walki o światopogląd chrześcijański nie zaprzestaniemy i zaprzestać nie możemy.

Światopogląd prawdziwie chrześcijański jest jednocześnie światopoglądem katolickim, czego najlepszym dowodem choćby to, że dziś w Polsce w obronie światopoglądu chrześcijańskiego występuje tylko i jedynie Kościół Katolicki; inni milczą, ba, cieszą się, że chrześcijańskie zapatrywanie na świat słabnie i tym innym wyznaniom staje się podobne. Ale już raz trzeba skończyć z tym niedorzecznym przesądem, że ilekroć przedstawiciele opinii katolickiej występują w obronie praw katolickiej i w obronie praw Kościoła, wtedy się krzyczy: to polityka, to akcja antyrządowa itd. A kto temu winien, że tak często w ostatnich czasach posunięcia czynników rządowych stają w kolizji ze światopoglądem chrześcijańskim? My raczej powinniśmy posądzać pewne sfery o politykę antykatolicką, antychrześcijań-

ską. My mamy jedną politykę: naszą polityką jest Bóg, Kościół i jego święte prawa.

P. minister Czerwiński, według własnego wyrażenia, podjął się ciężkiego trudu piastowania teki wyznań i oświecenia publicznego, bo ma „dzisiaj pewne bardzo ważne cele do spełnienia na terenie szkolnictwa”. I zaraz p. Czerwiński tłumaczy, że „jednym z tych celów jest, aby wychowanie szkolne młodzieży w Polsce wyzwoleć z pod wpływów tego obozu politycznego, który p. Czetwertyński reprezentuje”.

Pomijamy zupełnie to, że uprawianie polityki w szkole, i to jeszcze przez ministra, z punktu pedagogicznego jest bardzo szkodliwe; o co innego nam chodzi. Zapytujemy, jeżeli młodzież ma być wyzwolona z pod wpływów obozu, który bądź co bądź głosi swoją religijność, swój katolicyzm i stawia katolicki program, to pod jakie wpływy ta młodzież ma się dostać? Oświadczamy szczerze, że takie „wyzwolenie” byłoby dla młodzieży bardzo szkodliwe, a tych nowych tajemniczych, nieznanych wpływów bardzo się obawiamy. O jakie to nowe wpływy chodzi? Konferencja łowicka zdradziła trochę tajemniczości. Komunikat K. A. P. o niej nie zawierał kłamstwa, a sposób sprostowania p. ministra i to dotyczące tylko jednego przemówienia (było ich kilka) jeszcze bardziej prawdomówność komunikatu potwierdził.

Doprawdy byłyby zupełnie nowe wpływy, gdyby stanął na stanowisku łowickiej konferencji. „Chrześcijaństwo nową religią niewolników rzymskich”. „Tradycje religijne i narodowe to stare rupiecie”. „który Bóg jest lepszy”, — oto kwiatki nowych wpływów, ale czyżby pod nie miała się dostać młodzież? Rąbek tajemnicy nowych wpływów jeszcze dosadniej zdradziły sławetne polecenia odczytów Kaden-Bandrowskiego.

Pan Czerwiński twierdzi, że „można, jak kto chce, zapatrywać się na twórczość Kadena”, — my właśnie zapatrujemy się na tę „twórczość” pod kątem światopoglądu chrześcijańskiego.

Żądajcie

PIWO ŚWIĘTOJAŃSKIE
(typu monachijskiego „SALVATOR”)
z Browaru OKOCIM

Skład Piwa Browaru Okocimskiego Poznań, Górna Wilda 123. Tel. 41-09

go. Światopogląd Bandrowskiego znamy i właśnie twierdzimy, że zalecane młodzieży jego odczytów jest przynajmniej niebezpieczne, jeżeli nie wręcz szkodliwe, a to, że jego książki, według p. ministra, „trafiają i będą trafiły do rąk młodzieży”, niebezpieczeństwo powiększa. P. Czerwiński chciał zrobić tu na młodzieży eksperyment, a właściwie chciał zabezpieczyć młodzież przed złym wpływem Kadena (a więc sam p. Czerwiński widział niebezpieczeństwo), i to w swoisty sposób. „Wpływ zaś tych książek — powleczony p. ministrem — zależeć będzie zawsze od postawy psychicznej, jaką wobec nich młodzież zajmie, a więc od tego, czy — jak o tem mówi Żeromski — interesować się będzie człowiekiem, jako całą postacią wraz z jej górnymi wlotami czy tylko jego dolną częścią, od przepony brzusznej począwszy”.

Ze Żeromski tak twierdził, wcale się temu nie dziwimy, ale że minister używa tego rodzaju argumentacji dla obrony swoich eksperymentów na duszy dziecka, dziwić się naprawdę bardzo trzeba. Społeczeństwo polskie musi sobie raz na zawsze wymówić tego rodzaju uświadamianie młodzieży. Tego rodzaju naturalizm stanowi wielkie niebezpieczeństwo i sprzeciwia się chrześcijańskiemu wychowaniu. Ojciec św. Pius XI w swojej encyklice o chrześcijańskim wychowaniu młodzieży, mówiąc o wychowaniu seksualnym, tak powiada:

„Najbardziej wszakże niebezpiecznym jest ów naturalizm, który w naszych czasach przenika dziedzinę wychowania w materji najbardziej delikatnej, jaką jest czystość obyczajów. Bardzo rozpowszechnionym jest błąd tych, którzy w zgubnym uroszczeniu,

brudnymi słowami, uprawiają t. zw. seksualne wychowanie fałszywie sądząc, że będą mogli ustrzec młodzież przed niebezpieczeństwami zmysłów zapomocą czysto naturalnych środków, jakimi są: lekkomyślne uświadomienie i prewencyjne pouczenie dla wszystkich bez różnicy, nawet publicznie, a co gorsza, zapomocą wystawiania młodzieży przez pewien czas na okazję, żeby ją, jak powiadają, do nich przyzwyczaić i jak gdyby zahartować duszę przeciw tego rodzaju niebezpieczeństwom. Bardzo oni błędnie chcą uznać przyrodzonej ulomności natury ludzkiej i prawa, o którym mówił apostoł, sprzeciwiającego się prawu umysłu i zapoznając nawet samo doświadczenie życia, z którego widać, że właśnie u młodzieży występki przeciw obyczajności nie są tyle następstwem braku znajomości rzeczy, ile przedewszystkiem słabości woli, wystawionej na niebezpieczeństwa i nie wspieranej środkami łaski”.

Czy więc nie mamy racji, przestrzegając opinię przed niebezpieczeństwem tych nowych wpływów, które chcą dziś koniecznie oddziaływać na młodzież? Chwała Bogu, społeczeństwo nasze jest jeszcze na tyle trzeźwe, że tym nowym wpływom zdoła się oprzeć i chrześcijański światopogląd w wychowaniu młodzieży utrzymać. Ale niech nam nikt nie syple piasku w oczy, że uprawiamy jakąś „kampanję polityczną” — że prowadzimy akcję antyrządową, my się oślepić nie damy. Wiedzimy dobrze, że tu chodzi o chrześcijański światopogląd. To nie walka polityczna, to nie polityka antyrządowa, ale walka o światopogląd, a w tej walce nie spoczniemy i ze światopoglądu chrześcijańskiego nie ustąpimy.

Ks. Z. Choro mański.

Samochody, samochody...

„Szczerbiec” w ostatnim numerze wraca do sprawy nadmiernej liczby samochodów urzędowych i pisze:

„Rozpęd do używania najdroższych, luksusowych, samochodów jest w bankach niemierniejszy, niż w generalnym inspektoracie sił zbrojnych. Tłumaczy się to tem, że dyrektorami banków zaczęli zostawać w okresie pomajowym właśnie generalowie.

„Bank Gospodarstwa Krajowego posiada około 16-tu drogich wozów osobowych (w tem 1 Lincoln, 3 Paccardi i in.) Warto dodać, że po mianowaniu gen. Maciszewskiego do pomocy gen. Góreckiemu został natychmiast dokupiony Buick dla gen. Maciszewskiego. Bank Rolny posiada również kilkanaście aut osobowych: w ich liczbie 1 Lincoln i kilka Buicków. Bank Polski jeszcze rok temu miał tylko jednego Fiata, obecnie — po zmianie na stanowisku prezesa — Bank dokupił 3 nowe samochody, w ich liczbie 1 Paccard”.

Intrygi w B. B.

Pułkownikowska „Gazeta Polska” ogłosiła „jednomyslną” rezolucję „plenarnego posiedzenia posłów i senatorów z Małopolski Wsch.”, oczywiście tylko z B. B., odbytego dn. 10 b. m. w sprawie samorządu małopolskiego. Rezolucja ta w ustępie końcowym brzmi: „Do czasu przeprowadzenia wyborów kierownictwo miasta powinno spoczywać nadal w rękach komisarza rządu i rady przybocznej i nie widzimy żadnych względów prawnych, ani rzeczowych, aby ten stan do czasu wyborów ulegał zmianie.

Posłowie i senatorowie stwierdzają że od jakiegoś czasu występują w sprawie Lwowa różne delegacje z najrozmaitszymi wnioskami, które pozostają w sprzeczności z interesami i opinią ogółu mieszkańców m. Lwowa i stwierdzają, że delegacje te nie mają najmniejszej podstawy do używania miana reprezentantów miasta”.

Do tego dodaje „Gazeta Warszawska”: „Jak się dowiadujemy, bawiła właśnie w dniach ostatnich w Warszawie delegacja wybitnych przedstawicieli społeczeństwa lwowskiego, w skład której wchodził m. in. pp. Chłamczak i Slesłowicz, którą przyjął w Sejmie i rozłożył nad nią opiekę ni mniej ni więcej tylko ks. Janusz Radziwiłł, wiceprezes klubu B. B.

Obce agentury

Pod tym tytułem piszą z Pomorza do „Gazety Warszawskiej” w związku ze sprawą umowy likwidacyjnej, co następuje:

„Jeśli się kiedyś mówiło lub mówiło miało prawo o t. zw. „agenturach obcych”, to niewątpliwie ten moment jest tych agentur nietylko najlepszym dowodem, lecz również praktycznym ich wykonaniem. Każdemu bowiem wiadomo, iż właściciele Niemcy nie są zwykłymi posiadaczami ziem gospodarczymi, lecz że są to niemal bez wyjątku ryccy obce państwa, pracujący wyłącznie i z zaparciem dla swojej pozakordonowej ojczyzny. Na terenach należących do niemieckiej większej własności w Poznaniu, na dużych przestrzeniach z Niemcami graniczącej, każdy niemal gajowy, lub robotnik spełnia powierzona sobie misję „Vaterlandu”.

„Po podpisaniu tego niesłychanego układu jest dla nas rzeczą niewątpliwą, że ani jedna piędź ziemi, będącej w posiadaniu Niemców — tak z większej, jak i małej własności, nigdy nie będzie mogła przejść w ręce polskie, tembardziej, że finansowa dla nich pomoc z zakordonu, jest wszystkim doskonale znana.

„To, co się teraz na żywym ciele Polski dokonywało, jest zdaniem naszym najpotworniejszym wyrazem „obcych agentur”, o których istnieniu mówiło się często, ale nie zawsze we właściwym momencie.

„Zachodzi pytanie, co może skłonić Polskę do podpisania tak wyjątkowo deprymującego aktu i w jakim celu się to czyni. Nikt bowiem o zdrowym rozsądku i jasnym poglądzie na rzecz nie wątpi iż likwidacja finansowa ma w tym wypadku zupełnie pośrednie, drugorzędne znaczenie. Nie tają tego zresztą ani gazety niemieckie, ani nawet rząd Rzeszy.

„Chcemy wierzyć, że jeszcze w ostatniej chwili przyjdzie otrzeźwienie i opamiętanie, bez którego interes Polski narazony byłby na ciosy, co do których w pierwszym 10-leciu niepodległości Polski, a także i na wiele lat naprzód, nie znajdujemy i nie znajdziemy nie równego”.

Przed konferencją polsko-gdańską

Poglądy sen. Jewelowskiego

Gdańsk, 13. 2. PAT. Prasa ogłasza wyjaśnienia senatora Jewelowskiego co do szeregu spraw gospodarczych polsko-gdańskich, które będą rozpatrywane w Warszawie. Na wstępie Jewelowski omówił sprawę syndykatu zbożowego, nie uwzględniającego — jego zdaniem — interesów kupiectwa gdańskiego. Gdańsk nie może zgodzić się, aby premje od eksportu zboża płacono eksporterom ze wspólnej kasy celnej, albowiem w. m. Gdańsk porosi w ten sposób finansowe straty, nie uzyskując wzamian korzyści. Jeśli w tej sprawie nie uda się nakłonić Polski do dobrowolnych ustępstw, to Gdańsk musi odwołać się do Genewy.

W dalszym ciągu Jewelowski wskazał na konieczność dostosowania przestarzałej gdańskiej ustawy o obrocie środkami żywnościowymi do nowoczesnej ustawy polskiej, dalej na konieczność uregulowania praw syndykatu w regulowaniu kontyngentu towarów dla w. m. Gdańska w związku z mającym się zawrzeć traktatem handlowym polsko-niemieckim, zabezpiecze-

nie praw Gdańska w ruchu emigracyjnym i t. d.

Następnie poruszył sprawę dopuszczenia gdańskich towarzystw ubezpieczeniowych do działalności w Polsce, skoro polskie towarzystwa ubezpieczeniowe pracują na obszarze Gdańska.

Sprawa ta wymaga o tyle wyjaśnienia, że Polska domaga się rozrachunków z tytułu działalności towarzystw ubezpieczeniowych, które rozciągały swój teren działania poprzednio na b. zabór pruski. Z polskich towarzystw ubezpieczeniowych, które ubezpieczają według umowy z 1921 r. tylko poznańska „Vesta“ może działać na terenie Gdańska.

Co do traktatu handlowego polsko-niemieckiego, oświadczył p. J., że ożywienie stosunków gospodarczych między Polską a Niemcami wywrze pomyślny wpływ na Gdańsk. W szczególności oczekuje sen. Jewelowski wskrzeszenia stosunków między gdańskimi kołami handlowymi a klientelą polską w dziedzinie wymiany towarów niemieckich.

Watykan a Sowiety

Berlin, 3. 2. (PAT.) „Dresner Anzeiger“ ogłasza znamienny artykuł o orędziu Papieża przeciwko przesładowaniu religii w Rosji. Zapowiedź odprawienia specjalnej mszy ekspiacyjnej za zbawienie narodu rosyjskiego oznacza podjęcie na nowo idei połączenia obu kościołów. Gdyby Rosji udało się zdobyć Konstantynopol — oznaczałoby to odcięcie kościoła katolickiego na zawsze od wschodu. Przed wojną car utrzymywał przy Watykanie swego przedstawiciela dyplomatycznego, lecz starania o utworzenie nuncjatury papieskiej w Petersburgu były bezskuteczne, ponieważ nuncjusz papieski uważany był na dworze car-

skim przede wszystkim za obrońcę katolickiej Polski.

Na konferencji w Genui bolszewicy okazali pozorne zainteresowanie konkordatem ze Stolicą Apostolską. po powrocie jednak delegacji sowieckiej do Moskwy nie się nie zmieniło. Bolszewicy, zburzywszy kościół prawosławny, nie mają zgola zamiaru gwarantować kościołowi rzymskiemu swobód, koniecznych do pozyskania mas rosyjskich dla Rzymu. Orędzie Papieża przebrzmiało w Rosji bez echa — kończy artykuł — ponieważ nie będzie tam dopuszczalne. Na zachodzie jednak apel Głowy Kościoła katolickiego wzmocni niechęć do systemu bolszewickiego.

O list Piłsudskiego

Warszawa, 14. 2. (AW.) W związku z nieotworzeniem listu min. Piłsudskiego w sprawie zajęć w Sejmie w dniu 31. 10. 29 r. „Nasz Przegląd“ podaje wiadomość, że w tej sprawie komisja nie powzięła żadnej decyzji, a pułk. Sławek udał się do Piłsudskiego na konferencję. „Nasz Przegląd“ twierdzi, iż ogłoszenie listu Piłsudskiego uniemożliwiłoby pracę premiera z marszałkiem Sejmu. W liście tym min. Piłsudski twierdzi m. i., że oficerowie nie byli uzbrojeni, a szabla jest gorszym uzbrojeniem aniżeli laska. Ponieważ min. Piłsudski był wówczas w Sejmie, więc on tylko mógł dać rozkaz oficerom opuszczenia gmachu sejmowego. Interwencja marszałka Sejmu Daszyńskiego w tym wypadku zdaniem min. Piłsudskiego była niedopuszczalna.

Kim był zamordowany Sieczko?

Warszawa, 14. 2. (Tel. wł.) Czytamy w „Robotniku“: „Przedświt“ oświadcza, że Sieczko nie należał do B. S. Według komunikatu Agencji Dziennikarskiej pogrzeb Sieczki odbył się uroczysto. Niesiono czerwone sztandary, dano 3 „salwe honorowe“ z rewolwerów. Co to wszystko ma znaczyć? Kto niósł te czerwone sztandary? Czy to prawda, że Franciszek Sieczko w dniu 4 listopada 1928 został jako „konfident policyjny“ odkomenderowany do straży w Belwederze?

Całą tę historję trzeba wyjaśnić. Minister Józewski musi wziąć na siebie naprawdę ciężką i przykrą sprawę. Polska nie może być tematem do jakichś romansów kryminalnych. Żądamy odpowiedzi publicznej na bardzo proste pytanie: Jakie stosunki łączyły zamordowanego Franciszka Sieczkę z władzami państwa polskiego? (w)

Proces Pleczkajtisa

Wystruc (Prusy Wsch.), 14. 2. (Radio wł.) Dzisiaj rozpoczął się tutaj proces działacza literackiego Pleczkajtisa i 5 towarzyszy, którzy zaopatrzeni w broń i materiał wybuchowy usiłovali prześć granicę do Litwy, rzekomo w celu dokonania tam aktów terrorystyczno-rewolucyjnych. Na proces przybyło

b. wielu dziennikarzy z Królewca, Berlina, Polski, Rygi i Kowna. Przybyli też urzędnicy z Litwy.

Po sprawdzeniu personalji odczytano akt oskarżenia.

Poincaré o gospodarce Francji

Paryż, 14. 2. (Radio wł.) Poincaré ogłosił w „Excelsior“ artykuł, w którym określił położenie gospodarcze Francji jako b. pomyślne. Równocześnie jednak ostrzegł, by nie żądano zbyt pospiesznego obniżenia podatków, czemu słusznie opiera się min. skarbu Cheron.

W razie lojalnego wypełniania przez Niemców planu Younga, będzie mogła Francja spłacać wygodnie dług angielskie i amerykańskie a nadto 2 i pół miliardów fr. będzie mogła przeznaczyć rocznie na własne potrzeby. Tak więc przy oszczędnej i przemyślanej gospodarce — stanie się Francja za kilka lat jednym z najbogatszych państw w Europie.

Konferencja morska

London, 13. 2. (AW.) Delegacja francuska opublikowała memoriał w kwestji rozbrojenia na morzu. Oświadczenie francuskie streszcza się w punktach następujących: 1) wyznaczyć rok 1936, jako termin, do którego wstrzymana zostaje rozbudowa flot. Po tym terminie winno nastąpić zwolnienie nowej konferencji, któraby miała stwierdzić w jakim stopniu sytuacja międzynarodowa pozwala na dalsze rozbrojenie na morzu, 2) flota francuska nie będzie nawet uzupełniona jednostkami bojowymi, znajdującymi się już obecnie w budowie.

Po ostatnich ustępstwach Francji w kwestji ogólnego tonażu, delegacja francuska gotowa jest poczynić nowe ustępstwa, jednak wzamian za takie ustępstwa ze strony pozostałych 4 państw. Przede wszystkim dotyczy to Włoch, które w dalszym ciągu domagają się wyrównania liczebności flot francuskiej i włoskiej.

Japońska delegacja ogłosiła memoriał, wyrażający pragnienie przyjęcia formuły, harmonizującej z dwoma teorjami: globalną i kategorjalną oraz zgłaszając gotowość Japonji przyjęcia propozycji o zaprzestaniu w ciągu lat 6 do r. 1936 budowy statków wojen-

nych. Japonja wyraża zgodę na obniżenie pojemności jednostkowej pancerników z 35 tys. ton do 25 tys., z maksymalnym kalibrem dział do 14 cali oraz godzi się na przedłużenie wieku służby pancerników z 20 do 26 lat.

W kwestji łodzi podwodnych Japonja przyłączy się do postanowień ogólnych o stosunku łodzi do statków handlowych podczas działań wojennych. Memoriał Japonji opowiada się za przyjęciem granic pojemności łodzi podwodnych i oznaczeniem ich wieku służby na lat 13.

Dodatek dla pracowników państw.

Warszawa, 13. 2. (AW.) W komisji budżetowej Sejmu omawiano dziś projekt rządowy przyznania pracownikom państwowym 1/3 zaległości dodatk mieszkaniowego na rok 1928. Projekt został przyjęty. Wypłata ma nastąpić 1. 3. przyczem zasiłek otrzymają również pracownicy kontraktowi.

Tragikomiczne nieporozumienie

Częstochowa, 14. 2. (AW.) Sala rozpraw Sądu Okręgowego w Częstochowie była w dniu wczorajszym widowiskiem zabawnego zdarzenia. Na ławie oskarżonych zasiadał młody wieśniak, oskarżony o zadanie ciężkiego uszkodzenia ciała swemu ojcu. Gdy po ogłoszeniu wyroku, skazującego syna na 6 miesięcy więzienia z „zawieszeniem“ kary na 2 lata, sąd opuścił salę, obecna na sali wieśniaczka, matka oskarżonego zaczęła głośno rozpaczyc wołając: „Ludzie, powiesz mi syna, ratujcie go! Nie mam już syna!“

Dopiero po dłuższej perswazji udało się obecnym uspokoić zrozpaczoną matkę, wytłumaczywszy jej omyłkę.

Kanarki w płomieniach

Nowy Jork, 13. 2. (AW.) Na pokładzie okrętu „München“ który spłynął w tutejszym porcie był transport 7.000 sztuk kanarków, które transportowano z Bremy do Stanów Zjednoczonych. Załoga w czasie pożaru rzuciła się na ratunek duszącym się w dymie ptakom. Większość kanarków ocalała, a w czasie gdy straż ogniowa z marynarzami gasiła płonący okręt, ptaki wesoło świergotały.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.87 1/4 zł, w Gdańsku na Warszawie 8.88 1/4 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski odział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.54 do 212.84 zł, gotówką 212.14 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.03 do 173.29 zł, gotówką 172.69 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Poznań, 14 lutego 1930.
Standardy: a) żyta 696 gr. (118.5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (129.0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114.1 f. w. h.); d) owsa 508 gr. (84.6 w. h.).

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań

Zyto	20.75—21.25
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	32.50—33.50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemysłowy	19.50—20.00
Jęczmień browarowy	23.00—25.00
Usposobienie słabe.	
Owies	16.00—17.00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	33.00
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	52.50—56.50
Usposobienie słabe.	
Otreby żytnie	12.50—13.50
Otreby pszenne	15.00—16.00
Wyka latowa	29.00—31.00
Peluszka	27.00—29.00
Groch polny	27.00—30.00
Groch wictoria	30.00—33.00
Groch Volgera	30.00—33.00
Łubin niebieski	20.00—22.00
Łubin żółty	23.00—25.00
Seradela	17.00—21.00
Ogólne usposobienie słabsze.	

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe komisji notowań cen.

Poznań, 14 lutego 1930.
Spędzono: wołów 4, buhai 15, krów 33, świń 235, cieląt 129, owiec 1; razem 417 szt. zwierząt.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 14 lutego 1930.

Dzisiejsze zebranie giełdowe było nieco więcej ożywione. Kursy były bez zmiany, natomiast transakcje dokonywano chętniej.

Z pap. procent. robiono transakcje 5 proc. pożyczki konwersyjnej 51% + 4 proc. pożyczki inwestycyjnej 90,50 proc. w transakcjach. 4 proc. listy zast. konwert. obniżyły się w kursie i notowały 40—39,25 proc. w placeniu. 6 proc. listy żytnie w mniejszych obrotach po 21,— bez notowania.

Akcje bankowe bez obrotów. Poszukiwano jedynie Bank Polski po 180,— bez oddawców.

Z akcji przemysłowych doszło do notowania Cegielskim po 40,— w transakcjach i R. Mayem po 76,— w placeniu. Poza tem poszukiwano bez notowania Brow. Krotoszyński po 27,—, Centr. Skór po 10,— i Luban po 50,—.

Cedula urzędowa z dnia 14 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)
5% Pożyczka konwersyjna 51% + 90,50% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 40—39,25% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 40—39,25% P.

(Kurs w złotych)
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 126,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 40,— +
Dr. Roman May I em. zł. 76,— P.
Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 14. 2. 1930.

Waluty Go'ówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,87 1/2—8,87 sp.: 8,89
kup.: 8,85

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173,34	173,77	172,91
London	43,36 1/2	43,47	43,26
Nowy Jork	8,90,3	8,92,3	8,88,3
Nowy Jork kabel	8,92,1	8,94,1	8,89,1
Paryż	34,92	35,03	34,85
Praga	26,39 1/2	26,46	26,33
Szwajcaria	172,10	172,53	171,67
Sztokholm	239,17	239,77	238,57

Tendencja mocna.

Papiery państwowe i obligacje:

4% pożycz. inwest. 126,00 125,75
5% pożycz. premj. dol. 79,75 79,00
5% pożycz. konw. 51,00 52,00

Akcje w złotych:

Bank Polski bez kuponu . . . 162,50—161,50
Bank Przem. i wowski . . . . . 0,00—105,00
W T F. Cukru . . . . . 29,50—30,50
Firley . . . . . 0,00—38,00
Monopol Gdański . . . . . 0,00—282,80
Haberbusch . . . . . 0,00—105,00

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1 000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 14 lutego 1930.

Pszenica march. od st. załad.	
76-77 kg. przeciętnej jakości	237,00—240,00
Tendencja słabsza.	
Pszenica march. od st. załad.	
77 1/2 kg. przeciętnej jakości	289,00—242,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march. od stacji załad.	
72 kg. przeciętnej jakości	159,00—163,00
Tendencja spokojna	
Żyto z okolic Warty i Noteci	172
Tendencja spokojna.	
Owies march. do stacji załad.	126,00—136,00
Tendencja stała.	
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140,00—149,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin bez obrotów	
Kukurydza loco Hamburg bez obrotów	
Mąka pszenna	28,50—35,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	21,25—25,00
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	07,75—08,50
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	07,75—08,25
Tendencja cicha.	
Groch wictoria	22,00—29,00
Groch dr. jad.	20,00—22,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,50—18,50
Bób polny	16,50—18,50
Wyka	18,50—23,00
Łubin niebieski	13,00—14,00
Łubin żółty	16,50—17,50
Seradela nowa	23,00—28,00
Makuch rzepakowy	16,00—16,40
Makuch lniany	18,80—19,30
Wytłoki suche	06,60—06,80
Srót Soja	14,30 15,30
Platki ziemniaczane	13,00—13,50

Ogólna tendencja spokojna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 14 lutego 1930
Wypłaty na Warszawę: 46,80—47,00
Noty wielkie: 46,675—47,075

Cena:
Zł. 1.50**W pierwszych****10-ciu latach**

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego i łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI NIVEA

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrobione według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.

Przyjemne golenie, oszczędność w brzytwkach przy używaniu**KREMU NIVEA**

Tępa brzytewka, mydło nie zmiekczone zarostu, twarz ogołona nieporządnie - wszystko to wywołuje irytację. Zapobiegiesz temu, wcierając dobrze w skórę nieco Kremu Nivea na minutę lub dwie przed namydleniem. Zadrżysz się jak gładko wtedy brzytewka ciąć będzie, jak szybko i spawnie ogolisz się bez najmniejszego bólu lub podrażnienia skóry. Zrób próbę już jutro z rana, lecz tylko Kremem Nivea, zawierającym pokrewny składnik skóry euceryt, który wywołuje ten niebywały skutek!

Cena za opakowanie w pudełkach gr. 40 i 75, zł. 1.40 i 2.00 w tubach cynamonowych zł. 1.35 i 2.25

Wyrób krajowy firmy PEBECO sp. z o. odp. w Katowicach

Niemieckie alarmy

Berlin, 14. 2. (Tel. wł.) Cała prasa niemiecka w dalszym ciągu pisze dużo o wizycie w Warszawie prezydenta Estonji Strandmana, twierdząc, że Estonia źle wyjdzie na przyjaźni z Polską.

Pisma niemieckie podkreślają specjalnie fakt, że przyjęcie Strandmana zbiegło się z obchodem dziesięciolecia objęcia przez Polskę wybrzeża morską. Dużo hałasu w prasie niemieckiej narobiła też wiadomość, że na akademii studenckiej w Warszawie, urządzanej z tej okazji, jeden z mówców oświadczył, iż w myśl uchwały zjazdu ogólnie-akademickiego mło-

dzień polska poniesie w przyszłości sztandary do Królewca i Opolu.

Natomiast z satysfakcją notuje prasa niemiecka wiadomość o ustąpieniu posła austriackiego w Warszawie Posta i twierdzi, że Post był usposobiony bardzo antyniemiecko. Według gazet niemieckich Post dążył do utworzenia bloku państw wschodnio-europejskich i bałtyckich przy udziale Austrii, skierowanego przeciw Niemcom. Obecnie Post ma zająć stanowisko dyrektora politycznego w austriackim urzędzie zagranicznym. Jego następcą w Warszawie został dotychczasowy poseł austriacki w Moskwie, Heine.

„Kultura“ dygnitarza dzisiejszej doby**Brutalny wybryk komis. prezydenta m. Gdyni**

„Gazeta Gdańska“ pisze, co następuje:

„W sali hotelu Centralnego, w Gdyni, rozegrało się niesłychane zajście:

„Po uroczystości poświęcenia i otwarcia miejskich wodociągów w Gdyni zebrał się uczestnicy tej uroczystości w hotelu Centralnym o godz. 2 i pół po poł. na wspólny obiad. Od samego początku imprezy tej brał — jak zwykle — udział z ramienia „Gazety Gdynińskiej“ jej odpowiedzialny redaktor Stanisław Dolacki. W chwili spożywania zakąski, do będącego w towarzystwie red. D. przystąpił bliżej mu nieznan pan, żądając wylegitymowania się, sam nie przedstawiając się. Po pewnym czasie tenże sam pan znowu powrócił, żądając, by redaktor D. opuścił salę. Na grzeczne i spokojne zapytanie red. D. z jakiego tytułu ów pan w ten sposób postępuje i kim jest, brzmiała odpowiedź: „Nic panu do tego, proszę opuścić salę!“ Po dłuższych i bezcelowych obustronnych tłumaczeniach, legitymowaniu się zaproszeniem etc., pan ów odszedł, poczem najniespodziewaniej zjawił się komisaryczny prezydent miasta Gdyni p. Bilek, i — widocznie już uprzedzony — nie czekając wyjaśnień, najniespodziewaniej pochwytywszy zupełnie na to nieprzygotowanego red. Dolackiego za ramię, kopnął go nogą z nieartykułowanym wykrzyknikiem: „Wynosić się stąd!“

„Oszołomiony tego rodzaju napaścią głowy red. D. nie zdążył odpowiednio zareagować, bowiem świadkowie zajścia nie dopuścili do tego. Wobec tego nie wypadło red. D. przebywać nadal na sali, którą opuścił.“

Z powodu tego brutalnego wybryku komis. prezydenta m. Gdyni miejscowe Koło Dziennikarzy, obejmujące członków różnych przekonań politycznych, ogłosiło protest.

Protest Koła Dziennikarzy w Gdyni

„W dniu 5-go lutego odbywała się w Gdyni uroczystość poświęcenia wodociągów miejskich. Podczas oficjalnego przyjęcia, w którym uczestniczyli przedstawiciele władz centralnych, wojewódzkich i komunalnych z wiceministrem robót publicznych, p. Górskim na czele oraz reprezentanci prasy miejscowej i zamiejscowej, wydarzył się następujący wypadek:

„Do przedstawiciela „Gazety Gdynińskiej“ red. Stanisława Dolackiego przystąpił niespodziewanie w pewnej chwili komisaryczny prezydent m. Gdyni p. Mieczysław Bilek i znieważał go słownie i czynnie, nie mając ku temu jakikolwiek powodów.

„Wobec tego, że zajście powyższe miało miejsce podczas pełnienia trudnych obowiązków dziennikarskich, miejscowe Koło Dziennikarzy oraz wszyscy dziennikarze pism, wychodzących na terenie miasta Gdyni bez wzglę-

du na kierunek reprezentowanego pisma, stając w obronie swego zawodu, który wykonują na terenie Gdyni w niezwykle ciężkich warunkach, zebrani na nadzwyczajnym posiedzeniu w dniu 6 lutego r. b. oświadczają, że czują się tym faktem wysoce dotknięci i piętnują tego rodzaju niebywały sposób traktowania przedstawiciela prasy przez człowieka, pełniącego wysoki urząd prezydenta m. Gdyni.

„Zarząd Koła Dziennikarzy w Gdyni. Gdynia, dnia 6 lutego 1930 r.“

Niemcy cieszą się i drwią

Praca niemiecka z zadowoleniem opisuje zajście w Gdyni, drwiąc sobie na temat „sławionej polskiej uprzejmości“. Społeczeństwo polskie zawdzięcza to przodownikom „kultury“ w rodzaju p. Bilka.

Św. Józef świętem państwowem?

Pod powyższym tytułem „Lwowski Kurjer Poranny“ pisze:

„Dowiadujemy się, że w sądach wydano okólnik, polecający sędziom niewyznaczanie audjencji i rozpraw na dz. 19 marca (prawdopodobnie z powodu imienin min. wojny). Zapytujemy, co to ma znaczyć i na jakiej podstawie? Z powodu nawału pracy i przeciążenia sędziów wyczerkuje się i tak tygodniami i miesiącami na wyznaczenie terminu, nie wolno więc w okresie wyścigu pracy i radości twórczości marnować drogiego czasu.

„Nadmienić wypada, iż w dniu imienin P. Prezydenta, które wypadły w sobotę 1 lutego, rozprawy sądowe odbywały się normalnie.“

Propaganda za „Strzelcem“ szczególnie na pograniczu

W ostatnich czasach z kilku stron otrzymaliśmy doniesienia o wzmożonej propagandzie za „Strzelcem“ w powiatach pogranicznych: wolsztyńskim, czarnkowskim i międzychodzkiem. Co do powiatu wolsztyńskiego potwierdza to także miejscowy organ narodowy „Orłownik“, wydawany przez zasłużonego działacza miejscowego red. L. Wróbla, i przypuszcza całkiem niedwuznacznie, że akcja ta jest popierana zgóry. Sam „Strzelec“ jednak musiał już niebardzo pociągać ludzi, zapewne dzięki niektórym zbyt dobrze znanym awanturom i procesom, więc maskuje go się obecnie nową firmą „Powstańców i Strzelców“. Niedawno, z inicjatywy pono miejscowego burmistrza, zawiązało się takie towarzystwo w Rakoniewicach. Czy na długo, niewiadomo, ale i tu pewnie szkoda tylko wyrzuconych pieniędzy.

W powiecie czarnkowskim zajmuje się taką propagandą komisarz strażnicy celnej Barciszewski z Wielonia, który nie zniechęcił się pierwszą niedałą próbą w Rosku i niedawno znowu tam się pojawił celem założenia

„Strzelca“. Tym razem jednak rzecz wypadła jeszcze gorzej, gdyż pod wpływem wypitych w karczmie trunków przyszło do awantur, któremi cała wieś musi się czuć zgorzowaną. Z pewnej strony pobodno później bardzo zabiegano o to, żeby jak najmniej o tej awanturze wydostało się poza progi karczmy.

Niewiadomo, czem to wytłumaczyć, że właśnie na pograniczu tak uporczywie propaguje się „Strzelca“. Jeżeli się chce nim zaimponować Niemcom, to skutek jest właśnie odwrotny. Stwierdza to także pewien przygodny nasz korespondent z powiatu międzychodzkiego, który donosi pełen bólu i obaw, że nigdy niemyślana tamtejsza nie była tak butna i pewna siebie, jak obecnie. Oczywiście, nie wie ona, co to kłopoty gospodarcze, gdyż może korzystać dowolnie z taniego kredytu po tamtej stronie granicy. Tymczasem naszemu rolnikowi na wsi, a rzemieślnikowi i kupcowi w mieście, gdy to widzi i czuje — całkiem coś innego w głowie, niż „strzeleckie“ zabawy czy też awantury.

Gdzie jak gdzie, ale właśnie na pograniczu należałoby, naszym zdaniem, unikać wszystkiego, co wywołuje rozgorczenie, stępią energię i osłabia naszą siłę odporną. Z tego władze centralne, reprezentowane tam po części przez ludzi niezżytych z stosunkami, śnać nie zdają sobie należyte sprawy.

Ze Stowarzyszenia Dowborczyków

W związku z zamieszczoną w nr. 20 „Gazety Polskiej“ z dnia 21 stycznia r. b. notatką p. t. „Wyjaśnienie Federacji Zw. Ob. Ojczyzny“ na mocy art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej zarząd centralny Stow. Dowborczyków posłał redakcji wspomnianego pisma następujące sprostowanie:

1. Nieprawdą jest jakoby p. M. Bogdanowicz złożył podanie do zarządu centralnego Stow. Dowborczyków o zwolnienie go z zajmowanych obowiązków w charakterze prezesa centralnego zarządu, natomiast prawdą jest, że p. Bogdanowicz złożył zarządowi centralnemu list z datą 15 stycznia 1929 r. w którym nie prosił, a złożył mandat prezesa.

2. Nieprawdą jest, jakoby p. Bogdanowicz mógł mieć jakiegokolwiek wątpliwości co do przyjęcia do wiadomości przez zarząd centralny jego rezygnacji, natomiast prawdą jest, że na posiedzeniu prezydium zarządu centralnego, odbytem w dniu 3 stycznia r. b. list p. Bogdanowicza był odczytany i przyjęty do wiadomości, dalej prawdą jest, że p. Bogdanowicz na to posiedzenie przybył, zebraniu już nie przewodniczył, a potwierdził osobiście swoją rezygnację, zaznaczając, że za prezesa już się nie uważa i w zebraniu uczestniczy jako zwykły członek centralnego zarządu.

Potwierdzeniem braku wątpliwości służą listy p. Bogdanowicza, kierowane do zarządu centralnego po dniu 15 grudnia 1929 r. które są zaopatrzone dopiskami pod podpisami „członek zarządu centralnego“ wtedy, gdy list z rezygnacją i poprzednie były zaopatrywane dopiskiem: „Prezes zarządu centralnego“.

Z przytoczonych więc faktów wynika, że p. Bogdanowicz uważał że jego rezygnacja była przyjęta tembardziej, że na posiedzenie prezydium zarządu dnia 3-go stycznia 1930 r. polecono przyjąć pełnienie obowiązków prezesa i wiceprezesa zarządu.

Poza tem stwierdzić należy, że w życiu społecznym niema obowiązującego jakiegos przepisu piśmiennego zawiadamiania o przyjęciu rezygnacji, tembardziej, gdy chodzi o osobę prezesa zarządu centralnego i to wtedy, gdy rezygnacja ta jest postawiona w formie kategorycznej i została spowodowana zasadniczą rozbieżnością zdań z osobą w hierarchji stowarzyszenia wyżej postawioną.

Ponadto należy stwierdzić, że mimo tego, iż na posiedzeniu zarządu centralnego w dniu 15 stycznia był obecny p. Bogdanowicz w charakterze zwykłego członka zarządu centralnego i że na tem posiedzeniu został wykreślony z listy członków Stowarzyszenia, o czem zakomunikował mu jeden z członków zarządu tegoż dnia

wieczorem, jednak na drugi dzień p. Bogdanowicz ogłosił znana petycję, pod którą podpisał się jako prezes zarządu centralnego, używając tytułu, który mu nie przysługiwał.

3. Nieprawdą jest, jakoby p. Bogdanowicz motywował swą rezygnację z prezury zarządu notorycznym gwałceniem przez większość członków zarządu centralnego statutu Stowarzyszenia, natomiast prawdą jest, że rezygnacja była umotywowana, jak zaznaczono wyżej, rozbieżnością zdań z osobą starszą w hierarchji Stowarzyszenia w kwestji nie mającej nic wspólnego ze statutem.

A gdyby nawet ze strony innych członków było, jak się komunikat Federacji wyraża, „notoryczne gwałcenie“ statutu, to winę za to ponosiłby nie kto inny, tylko p. Bogdanowicz, jako urzędujący prezes, który znacznie wcześniej winien byłby z tytułu swego stanowiska w Stowarzyszeniu odpowiednio reagować.

4. Komunikat Federacji używa wyrażenia „ze szkodą dla idei jedności Obrońców Ojczyzny“, na to, możemy jako Stowarzyszenie, odpowiedzieć, że właśnie te osoby, które szumnie operują ideą jedności, spaczają ją, stosując metody prób rozbijania organizacji zwartych, jak Związek Hallerczyków i Stowarzyszenie Dowborczyków, szereg których składają się jedynie z obrońców Ojczyzny.

Wszelkie zaś napaści na nasze Stowarzyszenie zawsze spotkają się ze zdecydowanym naszym stanowiskiem, które zajęliśmy od samego początku i które nie zmienimy.

Za Zarząd Centralny Stowarzyszenia Dowborczyków „Ku Chwale Ojczyzny“

P. O. prezesa zarządu centralnego: w z. sekretarza

W. Świętecki por. rez. płk. rez. Kapliński.

Proces 'alszerzy

Lwów, 13. 2. (AW.) Wczoraj zapadł tu wyrok na członków szajki fałszerzy banknotów dolarowych i puszczających w kurs fałszywe 20-złotówki. Przywódcę bandy Szpindela skazano na 6 lat ciężkiego więzienia, Stortzberga na 4 lata, Galusa na 3 lata, Brauna na 2 lata i Jonasa na 1 rok.

Zdrowy sen — silne nerwy

jeżeli się stale pije
Kawę Słodową Kneippa!

Lecz musi to być prawdziwa z poniższym wizerunkiem Ks. Kneippa w medalionie!

Kawę Słodową Kneippa wytwarza według oryginalnego receptu teraz firma

Henryka Francka Synowie

S. A.

Pw 9 350 7 171

Plany parcelacyjne na lata 1930 i 1931

W nr. 8 „Dziennika Ustaw” znajduje się tekst rozporządzenia Rady Ministrów o ustaleniu imiennego wykazu nieruchomości ziemskich, podlegających wykupowi przymusowemu.

Na obszarze okręgowego urzędu ziemskiego w Poznaniu podlegają wykupowi następujące obszary:

- a) w powiecie bydgoskim:
    - 1) 639 ha z majątków Kotomierz i Trzebień, należących do Hansa Georga von Klahra
    - 2) 487 ha z majątku Pyszczyń, należących do Ottona Friede;
  - b) w powiecie chodzieskim:
    - 3) 268 ha z folwarku Kludja, wchodzącego w skład majątku Próchnowo należącego do Zygmunta Jerzego Potulickiego-Skórzewskiego,
    - 4) 520 ha z majątków Jabłonowo należących do Waltera Scharnweber Kegel;
  - c) w powiecie gostyńskim:
    - 5) 100 ha z majątków Dzieczyna należących do Anieli Czartoryskiej-Woronieckiej;
  - d) w powiecie jarocińskim:
    - 6) 1154 ha z majątków Szyplów, Mieszków, Chwałęcín, Chwałęcinek, Wolica pusta, Grab, Robaków należących do Edmunda Taczanowskiego;
    - 7) 464 ha z majątków Zakrzew i Magnuszewice należących do Günthera Carsta;
  - e) w powiatach odolanowskim i ostrowskim:
    - 8) 1600 ha z majątku hrabstwo Przygodzice, należące do Michała Radziwiłła;
  - f) w powiecie pleszewskim:
    - 9) 125 ha z majątków Macew i Popówek, należących do Friedy von Lechow;
  - g) w powiecie rawickim:
    - 10) 36 ha z majątku Golinka, stanowiącego własność Józefa Modlibowskiego;
  - h) w powiecie śremskim:
    - 11) 150 ha z majątku Lubiatówko, należące do Zygmunta Chrzastowskiego;
  - i) w powiecie wolsztyńskim:
    - 12) 466 ha z majątku Bełecín, należące do Teodora von Wentzla;
  - j) w powiecie wyrzyskim:
    - 13) 431 ha z majątków Wyrza i Nowy młyn, należących do Ernsta von Lehmana;
    - 14) 652 ha z majątku Dębowo, należące do Emila Martiniego;
    - 15) 327 ha z majątku Czajcze, należące do Alberta von der Goltza;
    - 16) 390 ha z majątku Stare, należące do Marii Orland i Kurta Orlanda;
    - 17) 100 ha z majątku Chrzastowo, należące do Friedy Gerstenberg;
    - 18) 178 ha z majątków Wysoka Mała i Wysoka Wielka, należących do Waltera Buettnera;
    - 19) 421 ha z majątku Łobżenica z folwarkami: Rataje, Łobżonka, Luchowo, Chlebna, Kolonja Blugoniec, Kolonja Piesna, należących do Fryderyka zu Limburg-Styrum.
- II. Na obszarze właściwości terytorjalnej okręgowego urzędu ziemskiego w Grudziądzu:
- a) w powiecie działowskim:
    - 20) 124 ha z majątku Płońnica, należące do Adama Ołdakowskiego;
  - b) w powiecie gniewskim:
    - 21) 270 ha z majątku Rynkówko, należące do Juliusza Plehna;
    - 22) 270 ha z majątku Leśna Jania, należące do Lili Schenck;
    - 23) 324 ha z majątków: Smarzewo Czerwińsk, Kulmaga, należących do Siegfrieda Kriesa;
  - c) w powiecie grudziądzkim:
    - 24) 527 ha z majątku Wielka Tymawa, należące do O. Pieschla;
    - 25) 268 ha z majątku Węgrowo Polskie, należące do Ericha Temme;
  - d) w powiatach grudziądzkim i brodnickim:
    - 26) 200 ha z majątków: Białobłoty, Sadlinek, Jabłonowo, należących do Tadeusza Narzyskiego;
  - e) w powiecie kartuskim:
    - 27) 327 ha z majątku Dobro Leżno, należące do Konrada Hoene;
  - f) w powiecie lubawskim:
    - 28) 46 ha z majątków Rakowice i Osowiec, należących do Władysława Sikorskiego;
    - 29) 125 ha z majątku Montowo, należące do Bronisława Speicherta;
  - g) w powiecie morskim:
    - 30) 245 ha z majątków: Chwarzno i Cisowo, należących do Hansa Goeldela,
    - 31) 162 ha z majątku Sulicice, należące do Ludwika Dembińskiego;
  - h) w powiecie sepolnieńskim:
    - 32) 425 ha z majątków Sośno i Zie-

lonka, należących do Lütke Ketelhoda.

33) 450 ha z majątków: Sypniewo, Klementynowo, Łukowo, Frydrychowo, Wymysłowo, Dorotowo, należących do Hansa Wilckensa;

i) w powiecie starogardzkim:

- 34) 128 ha z majątków: Szpen-gawsk i Rywałd, należących do Olafa Paleske;

j) w powiecie świeckim:

- 35) 737 ha z majątków: Laskowice, Polski Konopat, Wielki Konopat Niemiecki, Drozdowo, Przechowo, należących do Franciszka Gordona;

36) 980 ha z majątków Parlin, Poledno, Niedźwiedz, Wielki Konopat, należących do Fritza Hilmara Wuthenau;

k) w powiecie tzewskim:

- 37) 184 ha z majątku Wielgłowy, należące do A. von Schötera;

l) w powiecie toruńskim:

- 38) 320 ha z majątków Leszcz, Pigza, Biskupice, należących do Wenera Kluga.

Oprócz tego ukazało się rozporządzenie Rady Ministrów o ustaleniu planu parcelacyjnego na rok 1931. W okresie tym z gruntów państwowych musi być rozparcelowane w poznańskim 9,900 ha, a na Pomorzu 450 ha. Na grunta prywatne wypada kontyngent w poznańskim 15,000 ha, a na Pomorzu 12,000 ha. Jak wiadomo, o ile kontyngent ten nie zostanie wy-

zerpany w parcelacji dobrowolnej nastąpi przymusowy wykup w r. 1932 aż do osiągnięcia tej cyfry.

Prasa niemiecka podniosła już wielki krzyk z powodu planu parcelacyjnego na rok 1931. „Berliner Börsen Zeitung” donosi, że na Pomorzu ma być rozparcelowanych ogółem 6 000 hektarów, z czego 5 000 znajdujących się w niemieckim posiadaniu. Równocześnie inny dziennik przytacza słowa posła niemieckiego do Sejmu Sängera, wedle których na zasadzie reformy rolnej w województwach zachodnich wywłaszczono dotychczas 31 000 hektarów własności niemieckiej, a tylko 10 000 własności polskiej.

Donosząc o tem, prasa niemiecka zapomina jednak, że do tej pory na Pomorzu i w licznych powiatach Wielkopolski większa część wielkiej własności ziemskiej znajduje się w posiadaniu niemieckim — nie więc dziwnego, że parcelacji ulega więcej ziemi niemieckiej niż polskiej. Tak np. na Pomorzu do tej chwili w rękach niemieckich znajduje się 61 procent obszaru całej wielkiej własności ziemskiej, a w rękach polskich tylko 39 procent. Jest to wynikiem długoletniej polityki germanizacyjnej, zapoczątkowanej na tych ziemiach zaraz po rozbiorach Polski.

W identycznych warunkach niewątpliwie Niemcy na naszym miejscu parcelowaliby tylko własność polską. nie tykając zupełnie własności niemieckiej.

Sąd grodzki, czy powiatowy?

Jak nazywają się właściwie w tej chwili nasze sądy pierwszej instancji? Grodzkie, czy powiatowe? Ktoś sprytny poszedł poprostu na ulicę Młyńską, aby sprawdzić u źródła. I przekonał się, że nazywają się... grodzkie... i powiatowe, gdyż nad wejściem głównym widnieje napis „Sąd Powiatowy”, a na emaljowanych tablicach „Sąd Grodzki”.

Prawnicy zastanawiają się nad tem również poważnie. Przed wejściem w życie „prawa o ustroju sądów powszechnych z 6-2. 1928, t. j. przed dniem 1 stycznia 1929 r. sądy te nazywały się „sądami powiatowymi” (stąd napis nad wejściem głównym do gmachu przy ul. Młyńskiej). Z dniem 1 stycznia 1929 r. na mocy wspomnianego rozporządzenia Prez. Rzpltej nazwano je sądami grodzkimi (stąd tablice emaljowe). Przez cały rok prze-rabiano w sądach pieczętki, poprawiano druki, przygotowywano nowe, tak, że obecnie już prawie że wszędzie zmianę nazwy przeprowadzono. Aż tu nagle po rocznej prawie tułaczce po ministerstwach pojawia się nowela do „prawa o ustroju sądów powszechnych — w Dzienniku Ustaw z 3 lutego 1930 r. nr. 5 poz. 43 — uchwalona w dniu 4 marca 1929 i przedostatnim swym art. 74 zaczyna sprawić administracji sądowej bezsenne noce. Powiada bowiem skromnie:

„Użyta w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6. 2. 1928 nazwę „sąd grodzki” zastępuje się wszędzie, w całym rozporządzeniu nazwą: „sąd powiatowy, a nazwę: sędzia grodzki” nazwą: „sędzia powiatowy”.

A więc ostatecznie „powiatowy”? Sekretarze wyciągają zapyłone stare druki, a sędziowie „powiatowi” dawne karty wizytowe, które nagle stają się aktualne. Czy rzeczywiście? Bo przecież następny art. 75 powiada, że wykonanie ustawy poleca się ministrowi sprawiedliwości. Trzebaby więc zachećkać na jego zarządzenie, którego jeszcze niema, o ile wiadomo. A więc wciąż jeszcze „grodzki”? Być może. Zresztą jest podobno „w biegu” nowela do noweli, przywracająca dawną, t. j. nową, t. zn. właściwie nowszą nazwę „sąd grodzki”. Tymczasem jednak na rozprawach niektórzy sędziowie zapewniają w wyrokach, że to sąd grodzki sadza do kryminału, inni, że to powiatowy. Ale ponieważ i tak oświecić trzeba, więc niema się czem przejmować. Zresztą i dla sędziów tych problem ten nie przedstawia się tak poważnie pod względem pieniężnym, jak dla administracji sądowej ze względu na druki, stemple i tablice, bo są to przeważnie asesory sądowi, którzy w razie zmiany nawet nie potrzebują zmieniać napisów na drzwiach.

Asesory sądowi poniekąd wyszli na tej noweli bardzo dobrze. Ci bowiem z nich, którym prezes sądu apelacyjnego powierzył pełnienie czynności sędziowskich (art. 260 i 282 pr. o

okres zawieszenia prawa nieusuwalności sędziowskiej.

Wogóle nowela ta bardzo silnie poprawiła stanowisko sędziów w kierunku niezawisłości i nieusuwalności. Art. 5 uniemożliwia przeniesienie sędziego okręgowego bez jego zgody do innej miejscowości w drodze rozporządzenia ministerjalnego przez ustanowienie siedziby sędziego śledczego poza siedzibą sądu. Bardzo znacznie zmieniono również słynny art. 102 p. c., pozwalający na przeniesienie sędziego do innej miejscowości bez jego zgody „dla dobra wymiaru sprawiedliwości lub powagi stanowiska sędziowskiego”. Z wnioskiem w tym kierunku nie może już wystąpić minister sprawiedliwości, jak dotychczas, lecz sąd właściwy, t. zn. sąd, do którego dany sędzia należy, lub w stosunku do sędziów powiatowych właściwy sąd okręgowy; orzeczenie musi być powzięte nie większością zwyczajną, lecz trzech piątych głosów zgromadzenia ogólnego sądu wyższego, przy czem obecność wszystkich sędziów jest obowiązkowa (nowela art. 11 do art. 47 § 1.). Obwiniony i obrońca muszą być wysłuchani, o ile się stawią. To samo dotyczy przeniesienia w stan spoczynku z tychże względów (now. art. 46 do art. 110 ust. c.). Sprawy te są wyłączone w każdym razie z pod rozpoznania kolegium administracyjnego, (art. 13 now.) do którego przechodziły dawniej jeżeli zgromadzenie ogólne nie miało quorum (dawniej dwie trzecie ogólnej liczby, obecnie połowa, przy obowiązku uczestnictwie, art. 12, now.). Również w szeregu innych zmian ujawnia się tendencja rozszerzania czynnika kolegialnego przy umniejszaniu czynnika hierarchicznego, co jest oczywiście dla niezawisłości sędziowskiej bardzo korzystne.

Również w przepisach o nadzorze służbowym, ograniczono prawo uchylania zarządzeń sędziowskich przez przełożonych służbowych do zarządzeń administracyjnych. Tryb mianowania sędziów doznał szeregu bardzo ważnych zmian. Wszystkich sędziów mianuje obecnie Prezydent Rzpltej, gdy dawniej sędziów grodzkich mianował minister sprawiedliwości. Tryb podawania kandydatów oznaczono terminami, a prawo przedstawiania kandydatów do mianowania przez ministra sprawiedliwości ograniczono do połowy, przy czem kandydaci ci muszą być „przedstawieni” zgromadzeniu ogólnemu sądu. Ograniczenie więc bardzo znaczne.

Z innych dziedzin należałoby wymienić: wprowadzenie zasady wynagradzania sędziów pokoju (których u nas niema), zniesienie instytucji honorowych sędziów okręgowych itd.

Dla codziennego życia sądowego bardzo ważne są zmiany przepisów o prawach porządkowych przewodniczącego sądu podczas rozprawy. Najwyższy wymiar grzywny obniżono do 100 zł (zamiast 300 zł, jak dotychczas) i zniesiono wszelkie rygory wobec adwokatów jako rzeczników w danej sprawie. Wprawdzie zastosowanie rygorów wobec adwokata było czemś w przeszłości niezmiernie rzadkiem, jednak w kołach sądowych uważa się zniesienie tych rygorów za rzecz bardzo problematyczną. Przyszłość pokaże, czy obawy te są słuszne. (adr.)

„Wilno”

w niebezpieczeństwie

Gdańsk, 14. 2. (Tel. wł.) Nadeszły tu wiadomości, że statek polski „Wilno” podczas śnieży nocnej wpadł w pobliżu południowego wybrzeża Szwecji na skały podwodne. Zawezwany o pomoc na drodze iskrowej holownik szwedzki zdołał „Wilno” przyholować do portu. Wskutek doznanych uszkodzeń zaczął statek nasz tutaj zanurzać się w wodę przednią częścią i wreszcie stanął pionowo. Zachodzi obawa, że nie da się go uratować. „Wilno” oraz ładunek były zabezpieczone.

Kuter rybacki zatonał

Warszawa, 14. 2. (Tel. wł.) Wczoraj w Gdańsku szkuner motorowy „Kloddbeck”, wjeżdżając do portu gdańskiego, zderzył się w kanale portowym z motorowym kutrem rybackim z Helu „Jastarnia 54”. Kuter rybacki w ciągu kilkunastu sekund zatonał. Załogę kutra, złożoną z 3 osób, pochodzących z Jastarni, uratowano. Właściciel kutra, jako czwarta osoba, zatonał wraz z statkiem. (w)

**DEFICYT HANDLOWY
MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ
KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE**

Z kół czytelników

otrzymała „Wielkopolska Ilustracja” jako odpowiedź na jej wezwanie liczne glosy. Podajemy tu charakterystyczny list:

Pismo takie, jak „Wielkopolska Ilustracja” powinno i musi być poparte przez społeczeństwo polskie. W całym wydawnictwie przebiega się wielka chęć współzycia z czytelnikami, dostarczenia im szybkich wiadomości ze świata i artykułów wszechstronnie naukowych z silną tendencją zaznajamiania ogółu z zabytkami przeszłości i własnym krajoznawstwem. — Ilustracje doskonale, stale ulepszane, dziel literacki zajmujące; ślicznie dobrane jednonumrowe nowele i streszczenie początków powieści tworzą z każdego Nr. zamkniętą w sobie całość. A już największy poklask należy się Szan. Redakcji za serdeczne zajęcie się młodocianymi umysłami przez podawanie bajek, legend, opowiadań dla młodzieży w każdym numerze (doskonale, pożyteczna inowacja Wielk. Ilustr.). Począwszy od 7-mio letnich obywateli — wszystkie dzieci wyczekują z radością na pokazanie się nowego Nr., interesują się kącikiem naszych czytelników, ilustracjami, cieszą się na wynik wielkiego konkursu, z myślą o nich ogłoszonego. Nie mogę pominąć kartki p. Hanki, dla której jestem z uznaniem za inteligentną interpretację mody, nie podającą chęci zbytku i rozrzutności, a przeciwnie, uczącą umiejętności skromnego przystosowania się do warunków bytu z uwzględnieniem dbałości o własną sylwetkę...

H. A.

Niewierz, dnia 29. I. 30 r.

Oryginały listów do redakcji gotowi jesteśmy każdej chwili przedłożyć w godzinach redakcyjnych.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ciekawe i praktyczne pokazy

Jak oszczędnie gotować na gazie — Piękne rezultaty propagandowej akcji naszej gazowni — Zapowiedź nowego konkursu

Pokazy gazowe odbywające się co środę w świetlicy gazowni miejskiej na Grobli cieszą się niebywałą wprost frekwencją pań z całego Poznania. Zajmujące demonstracje praktycznego, oraz oszczędnego gotowania, pieczenia na gazie, prasowania i innych czynności interesują szerokie koła pań tak bardzo, że wielką część z nich należy do stałych uczestniczek środowiska pokazów.

Podczas pokazów w ostatnich tygodniach wygłaszała odczyty z praktycznych dziedzin gospodarstwa domowego p. Żółtowska, nauczycielka Państwowej Szkoły Handlowo-Przemysłowej w Poznaniu. Prelegentka omówiła wyczerpująco szereg bardzo aktualnych tematów z dziedziny gospodarstwa domowego.

Zwykle podczas pokazów odbywa się przyrządzanie potraw, pieczenie ciast i t. p., a wszystko na aparatach opalanych gazem, przy czym kontroluje się zużycie gazu, jego koszt i uczestniczki mają sposobność ciekawych porównań. Niewątpliwie pokazy te dostarczają praktycznych doświadczeń z zakresu codziennego gospodarstwa domowego i przyczyniają się do oszczędności w budżecie.

Kierownik wydziału propagandy przy gazowni miejskiej p. inż. Wirbser czuwa osobiście nad doświadczeniami objaśniając przytem jako fachowiec działanie palników gazowych różnych systemów, urządzeń gazowniczych w gospodarstwie domowym i wskazuje na ewentualne przyczyny

większego lub mniejszego zużycia gazu sumujące się przy rachunkach miesięcznych nieraz w poważnej kwocie.

Z inicjatywy p. inż. Wirbsera w najbliższym czasie odbędzie się publiczny konkurs gotowania na gazie. Zgłosiło się około 15 uczestniczek. Dalsze zgłoszenia jeszcze napływają. Chodzi o wybór najlepszej gospodyni w Poznaniu.

Zadanie polega na przegotowaniu półtora litra wody na śniadanie, zrobieniu obiadu, składającego się z półtora litra zupy, pół klg. mięsa, klg. ziemniaków, trzech czwartych klg. jarzyn i pół kilo kompotu; wreszcie zagrzaniu trzech litrów wody (70 stopni) do zmywania. Dalej wchodzi w zakres zadania przygotowanie podwieczorku, a mianowicie półtora litra kawy i półtora litra wody na herbatę na kolację. Przy ocenianiu warunków konkursu brać się będzie pod uwagę ilość zużytego gazu, czas pracy i używalność potraw.

Wyznaczono piękne nagrody dla zwyciężców. Pierwsza to kotlina gazowa wartości około 300 zł, druga — piekarnik gazowy wartości około 150 zł, trzecia — kuchenka trzyplomieniana, czwarta — dwuplomienna kuchenka, a piąta — jednoplomienna kuchenka gazowa.

Ubiegły pokaz środowowy już ma charakter przygotowawczy do konkursu, a jako pierwsza gotowała p. Ludwika Maciaszkowa. (k)

Oszust w potrzasku

Pobierał masowo kaucje za posady, których nie było

W swoim czasie w prasie pojawiały się ogłoszenia poszukujące pracowników do biura komisowo-handlowego przy czym wymagano kaucyj. Wspomniane „biuro“ mieściło się przy ul. Grobli 19 a właścicielem jego był niejaki B. Biegański.

Znalazło się sporo ludzi, którzy szli na lep złudnych ogłoszeń i chętnie składali kaucje od 100 do 800 zł byle tylko uzyskać pracę. Drzwi „biura“ wprost nie zamykały się, a Biegański niezwykłym swym tupetem i kilku firmowymi blankietami zawsze starał klientów przekonać, że jest w stanie umieścić każdego skoro tylko złoży kaucję. Gdy niecierplivi ludzie przychodzili do Biegańskiego dowiadywać się, kiedy ostatecznie będą mogli objąć posady, oszust zawsze tak ich umiał otumaniać, że biedacy znowu parę dni czekali.

Niebawem wszyscy zaczęli się domyślać, że to widocznie nieczysta sprawa i że Biegański poprostu ich „nabrał“. Zmówili się tedy wszyscy poszkodowani i hurmem udali się do niego żądając natychmiast zwrotu złożonej gotówki. Zuchwały oszust twierdził, że w obecnym kryzysie banki, gdzie złożył pieniądze, nie mogą na poczekaniu ich zwrócić. Nie przekonał ich jednak i wszyscy donieśli o wypadku prokuraturze, która zajęła się Biegańskim, osadzając go za kratkami, a sąd wymierzył mu karę więzienia przez rok. (z)

KALENDARZYK

Piątek, 14 lutego 1930.

Słońce: wschód 7,12; — zachód 17,13; — długość dnia 9 godz. 51 min.

Księżyc: wschód 18,36; — zachód 8,09; — po pełni

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 1 st. C., wiatr południowo-zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 761 mm., pochmurno. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa — 1 st. C.

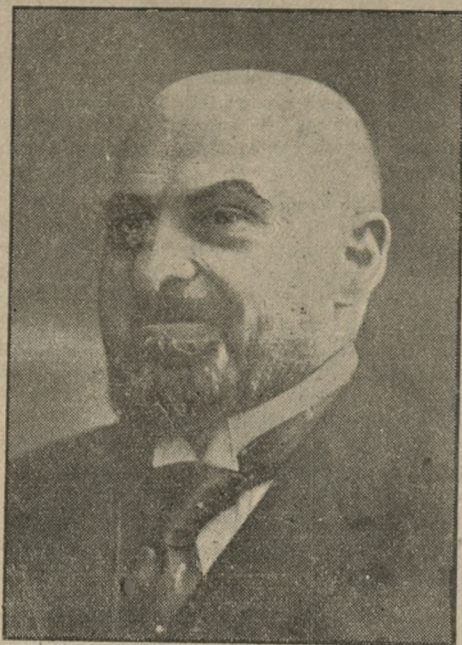
Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: Wczoraj + 0,44 m; dziś + 0,34 m.

Kal. rz. kat.: Walenty; jutro Faustyna i Jowita.

Kal. słow.: Niemir; jutro Szczęśliw.

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14a, otwarty w dni po-

Wicemarszałek Sejmu z ramienia Klubu Narodowego Seweryn Czetwertyński, który świeżo wygłosił silną mowę przeciwko polityce ministerjum oświaty, a w obronie religii w wychowaniu szkolnem i który przewodniczy obradom sejmowej komisji śledczej dla zbadań znanego zbiorowego pojawienia się oficerów w Sejmie.

19 w sali p. Smoczyka przy ul. Marszałka Focha 70 herbatkę z tańcami.

— **Zeńskie Tow. Gimn. „Sokol” Poznań XV (Śródka)** przypomina o zabawie karnawalowej, która odbędzie się dnia 15 bm. o godz. 20 w sali Domu Katolickiego na Śródce. Wstęp tylko za zaproszeniami. Obfity własny bufet na miejscu.

WIECZORY, KONCERTY

— **Bal Rodziny Wojskowej.** Dnia 15 bm. odbędzie się w salach Kasyna Sztabu D. O. K. VII, pl. Działowy 2, bal reprezentacyjny Rodziny Wojskowej. Czysty dochód przeznaczony na zakup lampy kwarcowej dla dzieci rodzin wojskowych. Ze względu na wzniosły cel ogólnie jest mniemanie, że wszyscy zaproszeni nie omisszają przybyć, aby wśród milego nastroju spędzić kilka godzin.

— **Ostatni wieczorek towarzyski Koła Medyków** w bieżącym karnawale odbędzie się dnia 20 bm. w sali Domu Rzemieślniczego.

— **Koło Medyków** urządza w dniu 2 marca br. doroczny bal w salach Bazaru. Zaproszenia wydaje się w lokalu Koła, Waly Leszczyńskiego 6.

— **Wieczór taneczny**, drugi w tym karnawale, urządza Akademickie Koło Krakowian i Lwowian w sobotę, 15 bm. w sali kawiarni Teatru Wielkiego. Przemity nastroj i niskie ceny wstępu ściągają niewątpliwie licznych gości.

— **Wieczorki towarzyskie.** Zgodnie z uchwałą komisji gospodarczej będą się odbywały od dnia 22 bm. we wszystkie soboty w lokalach Automobilklubu Wlkp wieczorki towarzyskie dla członków oraz dla gości przez nich wprowadzonych.

KRONIKA FILMOWA

— **Kino parafjalne przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie.** Zapowiedziany na początku lutego br. film przedstawiający dolę sieroty p. tyt „Sieroca dola“ wyświetlony będzie nieodwołalnie od soboty, 15 bm. do poniedziałku, 17 bm. Początek seansów w sobotę i w poniedziałek o godz. 19 — w niedzielę o godz. 16, 18 i 20. Czysty zysk przeznaczony na organy dla kościoła wildeckiego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Z Sodalicii Pań Miejskich p. w. Niep. Pocz. N. M. P.** Nabożeństwo miesięczne odbędzie się we wtorek, 18 bm. o 9 w kaplicy św. Józefa. Popołudniu o godz. 16,30 walne zebranie w auli Uczelni im. Dąbrowski, ul. Młyńska 10.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z Pozn. Wyższej Szkoły Pielęgniarek.** W niedzielę, 9 bm. w Pozn. Wyższej Szkole Pielęgniarek i Higienistek P. C. K., ul. Grottera 5, odbyła się doroczna uroczystość wręczenia dyplomów kończącym szkołę uczennicom. Przemowę do zgrupowanych absolwentek wygłosił prezes zarządu szkoły, p. prof. dr. Gantkowski, który przedstawił dążenia Polskiego Czerwonego Krzyża oraz współpracę z wojskiem. Dodając nowym pracownicom społecznym serdecznej otuchy i zapału do pracy, życzył im zadowolenia i pomyślności. — Dyplomy rozdała wicedyrektorka p. Irena Radajewska. — Podziękowanie za życzenia oraz otrzymane nauki złożyła od absolwentek p. Anna Kempieńska. Uroczystość urozmaiciły deklamacja i gra na skrzypcach w wykonaniu uczniów Szkoły Dramatycznej i Muzycznej. Dyplom Pozn. Wyższej Szkoły Pielę-

niarek i Higienistek P. C. K. otrzymały następujące absolwentki: Bogdatowiczówna Henryka, Biernatówna Leokadja, Cichočka Leokadja, Grajkowska Marja, Hołasówna Halina, Kaczyńska Janina, Kempieńska Anna, Kolanusówna Marja, Odejewska Marta, Okońska Joanna, Powidzka Marja, Pytaszyńska Wanda, Ryłkówna Halina, Staczyńska Irena, Tomkowiczówna Walentyna, Wierzbicka Władysława, Wiśniewska Marja.

Po uroczystości wręczenia dyplomów przewodnicząca Sekcji Siostr P. C. K., p. prez. Żychlińska podejmowała gości i uczestniczki herbatką.

— **Nowa placówka pracy.** Dnia 6-go bm. o godz. 5 odbyło się w gronie licznie zebranych gości uroczyste poświęcenie zakładu fryzjerskiego „Garsonka“ przy Alejach Marcinkowskiego 20. Aktu poświęcenia dokonał ks. prof. Rospenk. Właścicielami zakładu są pp. Seweryn i Kazimierz Ratajczakowie. Nowej placówce „Szczęść Boże!“.

— **Z targu.** Dnia 14 b. m. na pl. Sa-
pieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 5,00—5,40 zł; masła mleczarskiego 6,00—6,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendei jaj 2,40—2,50 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,80—3,20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; para kuropatew 6,00—7,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; zając 12,00—13,00 zł; za ryby: 1 kg. szczupaka 4,40—5,00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 5,00—5,20 zł; karasja 1,60—2,00 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 3,00—3,60 zł; jarmużu 40 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 1,00 zł; 1 kg. brukselki 1,40 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej kapusty 60—70 gr; 1 pełec kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,50—1,50 zł; 1 kg. melona 30 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. zórawin 1,40 zł; za owoce: 1 kg. jabłek 0,80—2,40 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 0,70—0,80 zł; olej jadalny 2,40—3,00 zł. — Targ bardzo ożywiony. Dowozy duże. Ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **W związku z tragicznym wypadkiem**, któremu uległ w dniu 7 bm. w Fabryce Przetworów Ziemiannych Luboń-Wronki w Luboniu zatrudniony tam robotnik śp. Stanisław Anioła, okazało się, że tragicznie zmarły zawinił niestety wskutek własnej nieuwagi. Mimo napisów ostrzegawczych, śp. Anioła przystąpił do walki transmisyjnego, by nasmarować pas zapędowy, co nie wchodziło w zakres jego czynności a przytem porwał go niespodziewanie uruchomiona transmisja i poniósł śmierć na miejscu. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **P. Jan Wawrzyniak**, mieszkający przy ul. Poznańskiej 74 prosi nas o zaznaczenie, że poza nazwiskiem i imieniem nie ma nic wspólnego z wymienionym w artykule „Która godzina“ nr. 70 naszego pisma.

— **Kradzieże i włamania.** P. Wierszewskiej z ul. Poznańskiej 27 skradziono rower damski, czarno lakierowany z oponami siwymi, kierownicą zwykłą niklowaną. — Ze strychu p. Kempendorff Elżbiety przy ul. Piekary 18 skradziono bieliznę wart. 150 zł. — Podczas nieobecności p. Misiażykowej Marji, ul. Ogrodowa 4, do mieszkania jej przybyła nieznana kobieta, przedstawiła się jako kuzynka pani domu i pozostawiona sama w mieszkaniu skradła pierścionek, 50 zł gotówki i 2 koszule. — Do mieszkania p. Gajdzińskiego Franciszka przy ul. Matejki 5, włamali się złodzieje przy pomocy podrobionego klucza i skradli parę lakierków, smoking, zegarek, 8 koszul kolorowych, walizkę brązową i 10 par skarpet. — P. Sibeltowi Fryd., św. Marcina 47, skradziono z mieszkania przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23 futro i walizkę brązową, zawierającą papiery handlowe. — P. Franc Namysłowi, ul. Wielka 17, skradziono 3—4 mtr. blachy cynkowej. — P. Zenonowi Trzebińskiemu z ul. Kolejowej 43, skradziono na ul. Wodnej 27, rower męski nr. rej. 8731. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— **Proces przeciw byłemu radcy.** — Przed dwoma laty ujawniono systematyczną kradzież prądu z elektrowni miejskiej w Inowrocławiu, dokonywaną przez ówczesnego radcę magistratu Gromczyka. Po przesłuchaniu świadków Sąd Okręgowy w Bydgoszczy skazał Gromczyka za kradzież prądu w latach 1918—1928, ocenionej na sumę 58 tys. złotych oraz za fałszerstwo na 2 lata ciężkiego więzienia Robotnika Kłobuszewskiego, który pomagał przy fałszowaniu plomb przy licznikach skazano na 9 mies. zwykłego więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego. — Przeciw wyrokowi zasądzeni zgłosili apelację. (em)

wszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9. II ptr., otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. Oplata miesięczna 2 zł.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3. Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31 — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka św. Łazarza, ul. Strusia 9

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Św. Sakramentu Kapłaństwa** udzieli J. E. Ks. Kardynał Prymas trzem diakonom tutejszego Seminarjum Duchownego w niedzielę, 16 bm. o godz. 7 min. 30 w kaplicy pałacu arcybiskupiego. — Nazwiska neoprezbiterów są: ks. Alojzy Becker, ks. Kazimierz Chojnacki, ks. Stanisław Juszcak.

OSOBISTE

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą w niedzielę, dnia 16 bm. pp. Jakób Szymański z małżonką Aleksandrą z Kalkickich przy ul. W. Garbary 29, III. Msza św. na intencję Jubilatów odprawi się o godz. 9 w kościele Salezjanów przy ul. Wronieckiej.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Wielkopolskiego Koła Chyliczanek.** Zebranie z referatem p. radcy Chorzemskiego odbędzie się w piątek, dnia 14 bm. o godz. 16 w mieszkaniu p. Szumskiej, ul. Chelmońskiego 9.

— **Z Chrześc. Związku Zaw. Automobilistów.** Zebranie informacyjne odbędzie się 14 bm. w sali p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16, na które zaprasza się wszystkich automobilistów i sympatyków.

— **Z Stow. byłych Uczennic liceum i gimnazjum p. w. Najśw. Serca Jezusa.** Walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 10,30 przy św. Marcynie 68. Msza św. o godz. 9 w kaplicy św. Józefa.

ZYCIE SOKOLE

— **Zeńskie Tow. Gimn. „Sokol” XIV.** na Łazarzu urządza dnia 15 bm. o godz.

Karygodna nieostrożność. W Pion-
kowie powiatu inowrocławskiego zdarzył
się nieszczęśliwy wypadek, spowodowany
nieostrożnością. Niejaki Przekwas, oglą-
dając świeżo kupiony rewolwer, spowodował
bezwiednie strzał i zranił śmier-
telnie 4-letniego chłopca. Zabójcę skaza-
no na 10 miesięcy więzienia; obrona wnio-
sła jednak sprzeciw. (em.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Spadł z wozu. P Julianowi Bro-
nikowskiemu wydarzył się nieszczęśliwy
wypadek. Przybył mianowicie pociągiem
z Szamotuł i wszedł do swego pojazdu, aby
wrócić do domu. W ulicy Dworcowej
przy zbiegu ul. Poznańskiej koń rozbiegł
się i pedził tak szybko, że na skrócie p
B wypadł z wozu doznając oprócz innych
obrażeń cieleśnych złamania nogi. Mu-
siano go przewieźć do szpitala powiatow-
ego w Szamotułach. Wypadek ten bu-
dzi powszechne współczucie dla p. B., któ-
ry jako długoletni członek Magistratu i
opiekun społeczny oraz gorliwy działacz
w miejscowych organizacjach i towarzy-
stwach cieszy się na terenie tutejszego
miasta ogólnym szacunkiem. (wr.)

Postrzelił swą żonę. Podczas
sprzeczki na tle nieporozumień małżeń-
skich gospodarz Karol Hildebrandt z Ju-
lianki (pow. nowotomyski) postrzelił żo-
nę swą Frydę w pierś. Poranioną prze-
wieziono do szpitala powiatowego w No-
wym Tomyślu. (k.)

Samochód wpadł na cyklistę. Na
drodze między Koronowem a Stopką w po-
w. bydgoskim samochód, własność p.
Antoniego Kujanki z Koronowa wpadł na
jadącego rowerem Bieganskiego z
Buszkowa (pow. bydgoski). Jak się oka-
zało, zawinił cyklista, który w stanie nie-
trzeźwym podjechał pod samochód. (k.)

Podczas jazdy usiłował wskoczyć
na wóz 50-letni woźnica Piotr Wróbel z
Karmina (pow. pleszewski); osunął się
nieszczęśliwie i wpadł pod koła, odno-
sząc zranienie klatki piersiowej oraz
złamanie kilku żeber. Przywołany lekarz
zdolał już tylko stwierdzić śmierć. (k.)

Usiłowane samobójstwo. W Strzel-
cach w pow. grodzkim postrzelił się wy-
strzałem z rewolweru w skroń syn go-
spodarski 20-letni Edmund Stępczak. Po-
wodem targnięcia się na życie były uwa-
gi ojca desperata. Stan poranionego jest
bardzo ciężki. (k.)

Pożar od samozapalenia się. W
Skrzetuszu w pow. obornickim wskutek
zapalenia się łożysk transmisijskich podczas
młócenia zboża zapaliło się w stodole ro-
lnika Ignacego Furmana. Spłonęła stodo-
ła ze zbożem i narzędziami rolniczymi
wartości około 20 tys. zł. (k.)

Wypadek samochodowy. Samo-
chód p. Wnuka z Inowrocławia podczas
przejazdu przez tor kolejowy pod Inowroc-
ławiem uległ zderzeniu z pociągiem oso-
bowym, jadącym w stronę Mław. Samo-
chód został odrzucony do rowu i silnie
uszkodzony; wypadku z ludźmi nie
było. (em.)

Śmiertelnemu wypadkowi uległa
w Obrowie pod Tucholą 66-letnia Anna
Holota. Wszedłszy do stodoly, gdzie mło-
cono zboże, poślizgnęła się i upadła na
walek łączący młócznie z manezem. —
Wskutek tego została tak silnie poturbo-
wana, że po niespełna 4 godzinach strasz-
nej męczarni zmarła. (tt.)

Samobójstwo popełnił 25-letni Za-
browski w Nowym Jasińcu pow. świec-
kiego. Tragicznego dnia opuścił dom i
udał się do miejscowej oberży, gdzie sko-
rzystawszy z chwili, kiedy nikogo nie by-
ło, pozbawił się życia wystrzałem z re-
wolweru. Przyczyna popełnienia samo-
bójstwa nieznana. (tt.)

JARMARKI

Czempin. We wtorek dnia 18 bm.
odbędzie się jarmark na konie, bydło,
trzodę chlewną i towary kramne.

Wronki. Z powodu stwierdzenia
w tut. powiecie zarazy przyszczy wśród
zwierząt racicowych odbędzie się we
Wronkach w dniu 20 bm. jarmark wy-
łącznie tylko na towary kramne, artyku-
ły rolnicze i konie. Spęd bydła, kóz, świń
i drobiu jest zakazany.

Jutrosin, pow. Rawicz. Jarmark
na konie, bydło, świnię i towary kramne
odbędzie się w czwartek, 20 bm.

Nowy Tomyśl. W czwartek, dnia
27 bm. odbędzie się jarmark na konie.

Z WIELKOPOLSKI

Oborniki. (Z Koła Śpiewackiego
„św. Cecylii”). Kolo urzęda dnia 9 bm.
o godz. 20 w sali Strzelnicy wielki wieczór
kolend i bajek. Program składa się z
bardzo pięknych utworów kompozytorów
polskich. (og.)

Rogoźno. (Z życia kół śpiewa-
czych) Ostatnio odbyło się walne zebra-
nie delegatów XVI okręgu kół śpiewa-
czych w lokalu p. Jarosza pod przewod-
nictwem prezesa okr. p. radcy dr. Wysoc-
kiego. Przybyli delegaci kół z Ryczywo-
łu, Chodzieży, Potajemna i Rogoźna. Na
dyrygenta okręgowego wybrano p. prof.
Osmańskiego z Rogoźna. Zjazd okręgowy
w roku bieżącym odbędzie się w Chodzie-
ży z okazji 10-lecia tamtejszego koła i to
w początkach września br. (rm.)

Znin. (Osobiste.) Dnia 8 bm. ob-
chodzili pp. Jan i Marja z Tomaszewskich

Maciejewscy 25-lecie pożycia małżeńskie-
go. Na intencję Jubilatów odbyła się o
godz. 8.30 msza św. w kościele parafjal-
nym w Zninie.

Krotoszyn. (Przedstawienie.) Ze-
spół Reduty urzęda w dniu 15 bm o
godz. 20 w sali Hotelu Wielkopolskiego
w Krotoszynie przedstawienie teatralne p.
tyt. „Świerszcz”. Objazdowe występy Re-
duty cieszą się wielką frekwencją, to też
należy się spodziewać że i obywatelstwo
krotoszyńskie w powyższym przedsta-
wieniu weźmie gremjalny udział.

Międzychód n. Warta. (Nieszczę-
śliwy wypadek.) W pierwszych dniach b.
miesiąca wybrali się motocyklem z Siera-
kowa do Międzychodu pp. elektromonter
Furchheim i kierownik „Rolnika” Kasior-
ski Kierowca motocyklu Furchheim wpadł
w Międzychodzie na ul. Skwierzyńskiej
na powózku, zdążając z okolicznej wio-
ski z położną p. Kaczmarską do Między-
chodu. Obaj motocykliści ciężko pora-
nieni, zostali odstawieni do szpitala, koń
zaś wskutek ciężkiego pokaleczenia zdechł.

(Z Rady miejskiej.) W dniu 5 bm.
odbyło się pod przewodnictwem p. Buhla
posiedzenie Rady miejskiej, na którym
wysłuchano sprawozdania komisji rewizyj-
nej z odbytej rewizji kas miejskich za
styczeń 1930 r. Następnie wybrano po-
szczególne komisje miejskie, a mianowi-
cie komisje rewizyjne kas miejskich, bu-
dowlaną, sanitarną, gazownicą, gospodarczą,
rolną i finansowo-budżetową. Do Komu-
nalnej Kasy Oszczędności wybrano dwóch
członków i to pp. kupców Stefana Macie-
jewskiego i Franciszka Waśkowiaka. U-
chwalono również nie pobierać opłat mo-
stowych od Wydziału Powiatowego za
przewóz materiałów do konserwacji szo-
sy Międzychód-Sowiągóra. Podatek od
psów podwyższono od pierwszego na 15
złotych, od drugiego na 20 złotych, od
trzeciego na 30 zł rocznie. Psy podwórzu-
we uwolniono od podatku. Po wyczerpa-
niu porządku obrad zgłoszono wiele in-
terpelacji w różnych sprawach mniejszej
wagi. (mr.)

Września. (Osobiste.) Pan bur-
mistrz Soltysiak wyjechał na 4-tygodniowy
urlop wypoczynkowy. Zastępstwo ob-
jął członek magistratu p. Konieczny.

(Z Rady miejskiej.) Uchwalono pre-
sunąć kredyty w budżecie administracji
główniej, rzeźni miejskiej i wodociągów
na rok 1929-30. Na członka rady Kom. Ka-
sy Oszczędności wybrano z grona Rady
miejsckiej p. Leona Kaliszewskiego, na
członka komisji rewizyjnej p. Kizierow-
skiego. Dla bezrobotnych uchwalono spro-
wadzić trzy wagony węgla po cenie ulgo-
wej, a równocześnie zwrócić się do woje-
wództwa o zapomogę na zapłacenie tych
węgli. Czynniz dzierżawny za mieszkania
w domach miejskich podwyższono z dn.
1. 4. br. o 5 proc. Wniosek rodziców uc-
niów szkoły wydziałowej męskiej o pozo-
stawienie dwóch najwyższych klas aż do
ich ukończenia przez uczniów 5-tej i 6-tej
kl., przekazano magistratowi do rozpa-
trzenia i ewentl. uwzględnienia. Na po-
siedzeniu poufnym rozpatrywano sprawy
w związku z kupnem i sprzedażą grun-
tów miejskich i omawiano sprawy per-
sonalne.

(Walka z żebractwem.) Magistrat
m. Wrześni podjął na terenie miasta ener-
giczną walkę z plagą żebractwa i włóczę-
gostwa. W pewnych dniach chodzili po
mieście funkcjonariusze policji i stróże
miejscy, celem wychwywania żebraków. —
Skutek był bardzo pomyślny, gdyż plaga
żebractwa odrazu ustała. O tutejszych
biednych dba miasto w należyty sposób.
Obywatelstwo opłaca miesięcznie składki
na rzecz biednych, a towarzystwa chary-
tatywne otaczają biednych staranną opie-
ką. Do żebrania po domach tutejsi bied-
ni nie mają powodu, to też akcja zarządu
miasta w zwalczaniu żebractwa znalazła
wielkie uznanie. (y.)

Ostrów. (Pożegnanie inspektora.)
Odbyła się tutaj uroczystość pożegnania
inspektora szkolnego p. Adolfa Zontka,
przeniesionego w stan spoczynku. Odby-
ła się ona w szkole im. Estkowskiego, a
poprowadził ją nabożeństwo w kościele.
Po oficjalnej części pożegnania odbył się
wspólny obiad w strzelnicy z udziałem
nauczycieli całego powiatu i władz. Pan
Zontek piastował u nas urząd inspektora
od chwili uzyskania niepodległości.

(Zmiana kierownika.) W miejsce p.
Szyrbrowskiego został zamianowany
kierownikiem doksztalającej szkoły rzem-
ieślniczej p. Sandach, kierownik szkoły
im. E. Estkowskiego. Dotychczasowy
kierownik położył duże zasługi dla roz-
woju szkoły i pracował w niej z dużym
zapalem i gotowością przez lat 10.

(Z ruchu abstynenckiego.) Walne
zebranie miejscowego Katolickiego Koła
Abstynentów odbyło się przy licznych
udziale członków i gości. Ze sprawozda-
nia zarządu okazało się, że Kolo pracowa-
ło żywo i przyczyniło się do powstania
u nas Koła Polskiej Ligi Przeciwalkohol-
owej i Koła Młodzieży Abstynenckiej. —
Nowy zarząd wybrano w następującym
składzie: prezes (ponownie) p. Leon So-
kołowski, wiceprezes ks. Szerzewski,
sekretarz p. Eleonora Sorbakowska, zast.
sekr. p. A. Lang, skarbnik p. Wojciech
Kajzer, bibliotekarz p. Marcewskiego, a
nadto do wydziału weszli pp. Wacław
Szymański i Ceglares. Referat o zadani-
ach i obowiązkach członków i pięknej
ideologii organizacji abstynenckiej wygło-
siła p. Janina Stajszczykówna. (m)

**Ks. dziekan Rankowski
mianowany prałatem**

Jego Świątobliwość papież Pius XI
zamianował ks. dziekana Leona Ranko-
wskiego, proboszcza parafji Bożego
Ciała w Poznaniu, swoim tajnym pod-
komorzym. Dekret nominacyjny wrę-
czył ks. prałatowi osobiście ks. kardynał
dr Hlond. Odnaczenie przyjmie
społeczeństwo tutejsze, a szczególnie pa-
rafja ks. prałata Rankowskiego z wiel-
kiem zadowoleniem i wdzięcznością
dla Głowy Kościoła. Zasługi bowiem
ks. prałata Rankowskiego jako długo-
letniego prefekta gimnazjum im Berge-
ra w Poznaniu i to w czasie najgorsze-
go ucisku uczniów Polaków, oraz
szczególnego opiekuna niezamożnej
kształcącej się młodzieży, zostały w ten
sposób uznane i wynagrodzone przez
najwyższego zwierzchnika Kościoła.
Nie mniej wielkie zasługi położył ks.
prałat jako duszpasterz około rozwoju
życia religijnego parafji, jak i nad pod-
niesieniem stanu majątkowego parafji
przez uzyskanie na własność drogą o-
sobnej ustawy sejmowej posesji pokła-
sztornej, zabranej kiedyś przez zaborc-
ców, oraz przez nadanie kościołowi Bo-
żego Ciała szaty godnej tej świątyni
królewskiej. Nowemu dostojnikowi ko-
ścioła przesyłamy z tej okazji serdeczne
życzenia. (z)

SPORT

Lekka atletyka

Walne zebranie sekcji lekkoatletycznej
„Sokola” odbędzie się w sobotę 15 bm. o
godz. 19.15 w lokalu zebrani na boisku „So-
kole”. Obecność wszystkich członków ko-
nieczna.

Pięściarstwo

Monachjum — Poznań. W meczu tym
w niedzielę o godz. 12 w kinie „Słońce”
start p. i. następujący zawodnicy w repre-
zentacji Monachjum (według kolejności
wag): Aushöck — Mistrz Niemiec, stoczył
przeszło 100 walk, 9 razy reprezentował
Niemcy na zawodach międzynarodowych,
a na Olimpiadzie uległ nieznacznie mi-
strzowi świata Kocsisowi. Hofstetter, od
dłuższego czasu niepokonany, jest niezwy-
kle szybki i technicznie stoi na bardzo wy-
skokim poziomie. Stippel uzyskał z Ziglar-
skim nierozstrzygniętą, a pokonał wysoko
szampiona murzyna Jorna i jest fighterem
czystej wody, utrzymując narzucone tem-
po. Schleinkofer, mistrz Niemiec, pokonał
wysoko na punkty znanego Gelbaia, Węgry
i mistrza Włoch de Horatis; większą część
walk wygrywa przez k. o. POZB unieważnił
wszelkie karty wolnego wstępu. Sędziowie
O. Z. B. oraz przedstawiciele pism zamiej-
scowych mogą odebrać bilet wolnego wste-
pu w przed sprzedaży w firmie Camera,
ul. Fr. Ratajczaka. Firmy Gasiorowski i
Frankowski oraz f-a Przybyła ofiarowali
piękne nagrody dla najlepszego zawodnika
i dla zwyciężkiej drużyny.

Wydział sportowy PZB ustalił na swem
ostatnim posiedzeniu drogę losowania że
spotkania finałowe o mistrzostwo druży-
nowe pomiędzy „Warta” i „BKS” z Kato-
wic odbędzie się w Poznaniu. Gospodar-
zem jest „Warta”. Zawody muszą być
przeprowadzone do dnia 15 marca. Jak cho-
dzą pogłoski w związku z niekorzystnym
wylosowaniem miejsca spotkania dla sie-
bie „BKS” zamierza zrezygnować z tego
mecz, oddając dobrowolnie punkty i mi-
strzostwo Warcie. (tel. wł.) F. G.

Węgierski Związek Bokserski przychy-
lił się w zupełności do żądań PZB, posta-
wionych przed niego w związku z czwór-
meczem Polska, Austria, Węgry i Czecho-
słowacja, mającym się odbyć z okazji w-
ęgierskiego święta sportowego w kwietniu
rb. w Budapeszcie. W myśl żądań polskich
każda drużyna składać się będzie tylko z
8 zawodników tak że każdy będzie musiał
stoczyć kilka walk. Sędziowie punktowi
będą wybrani ze strony neutralnej państw
uczestniczących w turnieju. Również sę-
dza ringowy będzie neutralny; ten ostatni
będzie jednak pozbawiony prawa punktowa-
nia. Dla wygrującego państwa czwór-
mecz Budapeszt ufundował śliczny puchar
srebrny, dla zwyciężkich zawodników —
srebrne żetony, które otrzyma również dru-
żyna zajmująca drugie miejsce. Dla pozost-
ałych pięściarzy będą żetony brązowe.
(tel. wł.) F. G.

Z ramienia PZB jako delegat wyzna-
czony został do komisji egzaminacyjnej
kandydatów, którzy zgłosili się na sędziów
PZB Sadowski. W czasie swego pobytu w
Poznaniu, gdzie będzie sędziować nie-
dzielny mecz zwolna komisję egzamina-
cyjną w skład której poza tem wchodzi pp.
Ermanowicz i Suszczyński z POZB i prze-
prowadzi egzamin wszystkich zgłoszonych
kandydatów. (tel. wł.) F. G.

Piłka nożna

Roczne walne zebranie „Poznanii” od-
było się w czwartek w lokalu p. Bajerowej
przy placu Bernardyńskim. Zagaił je prez.
p. Palluth jeden z najstarszych pionierów
sportu poznańskiego, a na przewodniczące-
go wybrano p. Ratajczaka. Po obszernym
sprawozdaniu zarządu i komisji rewizyj-
nej zebranie udzieliło na wniosek komisji
rewizyjnej ustępującemu zarządowi abso-
lutorium. Nowe władze klubu wybrano w

następującym składzie pp.: prezes — Pal-
luth (po raz 23), wiceprezesi — Redzyński,
Kromczyński, sekr. — Walenciak, skarbnik
— Krajna, gospodarz — Ratajczak Cz.,
przewodniczący wydziału sportowego —
Leracz, zast. — Ratajczak E., sekr. — Ska-
lecki; radni — Stemplewski i Bukowiecki.
Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Koszuta,
L., St. Pakula i Stemplewski.

Życie organizacyjne

Oddział piłki nożnej Kl. Sp. „Warta”
przypomina, że w poniedziałek o godz. 19
odbędzie się w sali p. Jarockiego ul. Ma-
ształarska roczne walne zebranie.

Nadzwyczajne walne zebranie K. S.
„Sparta” odbędzie się w sobotę w lokalu
dr. Tomikowskiego ul. Szamarzewskiego
18. o godz. 20.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś, w pią-
tek „Casanova”. W sobotę, 15 bm. po
raz drugi, gorąco przyjęta przez krytykę
fachową i publiczność, która zapelniała
teatr do ostatniego miejsca, opera
Weinbergera „Szwanda dudziarz” z pp.
Bojar - Przemieniecką, dr. Roesslerow-
ną, Karpackim (tytułowa), Perkowiczem
i Romanowiczem; kapelmistrz dyr. Woj-
ciechowski.

Z Teatru Polskiego. Dziś i jutro
po raz 5 i 6 oklaskiwana codziennie przy
otwartej kurtynie propaganda kome-
dja Józefa Rączkowskiego „Nad pol-
skiem morzem”, na której teatr jest
szczególnie zapelniony. W niedzielę po po-
łudniu po cenach znizonych wypełniająca
stałe teatr do ostatnich miejsc najpięk-
niejsza bajka dla dzieci, Walewskiego
„Kopciuszek”. Wieczorowe przedsta-
wienie wypełni nieśmiertelna komedia wiel-
kiego repertuaru „Kupiec wenecki”
Szekspira, na którą zjeżdża się młodzież
z całej Wielkopolski.

Z Teatru Nowego. Dziś i dni na-
stępnych „Ten, który zmienił nazwisko”,
sztuka Edgara Wallace’a, która zdobyła
sobie u nas wielkie powodzenie. Widz
śledzi akcję sztuki w ciągłym napięciu,
gubiąc się w domysłach nad rozwiąza-
niem zagadkowego spłotu wypadków —
Powodzenie tej sztuki zawdzięcza się w
wielkiej mierze doskonałej grze całego
zespołu z pp. Haliną Cieszkowską i
Chmurkowskim w rolach głównych —
Przedstawienie dla dzieci. W niedzie-
lę po południu odegrana będzie bajka ze
śpiewami i tańcami pt. „Dziecię szczęścia”
pióra pani Wandy Trojanowskiej. Baj-
ka ta cieszy się u naszych milusińskich
wielkim powodzeniem.

Dziś występ Zygmunta Lisieckiego.
W ostatniej chwili przypominamy, że dziś
w piątek, dnia 14 lutego wieczorem o godzinie
8 w sali Domu Ewangelickiego wystąpi znany
pianista prof. Zygmunt Lisiecki. Bilety do na-
bycia u p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20,
wieczorem od godziny 7 przy kasie. zp 21 662

V koncert Filharmonji Poznańskiej.
W niedzielę, dnia 16 lutego w południe o go-
dzinie 12, w auli uniwersyteckiej, odbędzie się
V koncert Filharmonji Poznańskiej. Program
koncertu składa się z utworów dotąd w Poznaniu
nie granych, i tak wykonane zostaną wytki: z
„Potępienia Fausta” Berlioz na orkiestrę kon-
cert fortepianowy G-dur Beethovena z tow. or-
kiestry i „Psalm 47” Florent Schmitta na chóry,
solo i orkiestrę. Koncertem tyruguje Sta-
nisław Wiechowicz. Koncert fortepiano-
wy odegra p. Wanda Piasecka, która na
kilku występach w Paryżu odniosła wielki suk-
ces. Primadonna opery poznańskiej p. Zofia
Fedyckowska wykona part solową w Psalmie
Schmitta. Oprócz wyżej wymienionych biorą
udział chóry: „Kolo Śpiewackie Polskie” i „m.
Chopina”, o których poziomie artystycznym wy-
raziły się wszystkie pisma warszawskie (z okazji
ostatniego występu w Warszawie) z największ-
szym uznaniem. Sprzedaż biletów w składzie
cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20 w
niedzielę od godz. 10 przed poł. przy kasie w
Auli. zw 21 662

Teatr Wielki

DZIŚ — „Casanova” — opera Rózyckiego.
Sobota, 16 2. „Szwanda dudziarz”, opera
Weinbergera.
Niedziela, 17 2 po poł. „Pan Twardowski”,
balet Rózyckiego.
Niedziela, 17 2 wiecz. „Hrabina Marica”,
operetka Kalmana.
Poniedziałek 18 2 „Szwanda dudziarz”,
opera Weinbergera.
Wtorek 19 2 „Blanchefleur”, opera
Kientzela.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt
na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Nad polskiem morzem”.
Sobota, 16 2. „Nad polskiem morzem”.
Niedziela, 17 2 po poł. „Kopciuszek”.
Niedziela, 17 2 wiecz. „Kupiec wenecki”,
Poniedziałek 18 2 „Kupiec wenecki”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie
Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Ten, który zmienił nazwisko”.
Sobota, 16 2. „Ten, który zmienił nazwi-
sko”.
Niedziela, 17 2 o godz. 15.30 „Dziecię szczę-
ścia”, baśń dla dzieci.
Niedziela, 17 2 wiecz. „Ten, który zmie-
nił nazwisko”.
Początek o godzinie 8 wieczorem
Bilety poprzednio do nabycia w skła-
dzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik
ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z literatury o Kochanowskim. Literatura o Janie z Czarnolasu powinna rozrosnąć się tego roku niepospolicie. Wiadomo, że cały szereg uczonych przygotowuje na nadchodzącą uroczystość czterechsetlecia cenne przyczynki. Nie zostaje też w tyle Poznań ze swym najlepszym znawcą poety, Dobrzyckim. Budzi się ruch i w Warszawie, gdzie młody polonista Hajkowski ogłosił niedawno interesujący artykuł o akrostychach Kochanowskiego. Ten sam badacz zauważa w nieoszacowanym „Ruchu Literackim”, że studia nad genezą trenów ograniczały się dotąd przeważnie do określenia zależności ich od różnych wzorów. On zaś pragnie zwrócić uwagę na motywy, które zjawiają się we wcześniejszych utworach poety a potem powtórzą w trenach. Chodzi tu szczególnie o mowę na pogrzebie brata Kaspra z r. 1577, gdzie występuje krytyka filozofii stoickiej. Nie poraz pierwszy tedy w trenach odwrócił się od niej Kochanowski. Treny powtarzają tylko myśl dojrzałą na lat trzy przed ich powstaniem. (T. Gr.)

TEATR

Siemaskowa we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: W teatrze Małym, należącym do teatrów miejskich, odbywają się gościnne występy — ostatni ratunek w tem położeniu, w jakim znalazły się teatry lwowskie po zbankrutowaniu dzierżawców. Obecnie gości cała trupa warszawska, zebrana przez Wandę Siemaskową i jeżdżąca po różnych miastach z żydowską sztuką Gordina „Mirla Efros”. Ostatnio bawiła p. Siemaskowa w Wilnie, poprzednio w Warszawie, gdzie „Mirla” była graną przez długi czas w jednym z prywatnych budynków teatralnych. Sztuka jest obliczona na publiczność żydowską, której we Lwowie nie brakuje. Jest rzeczą dla naszych stosunków teatralnych nader znamienną, że tak znakomita artystka jak Siemaskowa nie może znaleźć przytułku na żadnej wielkiej scenie i musi wędrować po Polsce ze sztuką żydowską. (It)

OCHRONA ZABYTKÓW

Muzeum Zagłębia w Zamku Będzińskim. Z Będzina piszą nam: Jak już informowaliśmy dawniej, zawieszono się tutaj „Tow. opieki nad Górą Zamkową w Będzinie”. Stary zamek będziński, pochodzący z czasów króla Kazimierza Wielkiego postanowiono zrekonstruować i odbudować. Pracę tę powierzono prof. Szyszko-Bohuszowi z Krakowa, który odnawia „Wawel”. Opracował on już plan odbudowy. W zrekonstruowanym zamku mieścić się będzie muzeum Zagłębia. (oz)

MUZYKA

Muzyka słowiańska w Wilnie. Donoszą nam z Wilna: Nasze Towarzystwo Filharmoniczne urządziło piąty raneek symfoniczny w sali „Lutni”. Program ułożony był z wybitnych dzieł kompozytorów polskich, czeskich i rosyjskich. Orkiestrę prowadził Adam Wyleżyński, jako solistka wystąpiła Olga Wizunówna, która odegrała z orkiestrą bravurowy koncert fortepianowy B moll P. Czajkowskiego. Orkiestra wykonała Smetany poemat symfoniczny „Weltawa” oraz „Odwieczne trzy pieśni” Mieczysława Karłowicza, które wybrano na program celem uczczenia 21-szej rocznicy tragicznej śmierci nieodżałowanego naszego kompozytora. (wl. m.)

OCHRONA PRZYRODY

Chrońmy rzadkie ptaki drapieżne! Okręgowy Komitet Ochrony Przyrody w Poznaniu wydał do społeczeństwa odezwę, by chroniło przed tepieniem rzadkie ptaki drapieżne. Przyroda nasza ubożeje z roku na rok. Szczególnie duże ptaki drapieżne giną nabyt szybko, np. orły, które wielką rolę odegrały w mitach i legendach, nadając godła państwowym i zdobiacz ich sztandary, przeżywają obecnie ostatnie dni. Dziś niestety, zupełnie prawie wytępione, znane są ogółowi z obrazków lub z zakurzonych, wypchanych okazów w muzeach. Obecnie ptaki drapieżne wobec swej rzadkości nie mogą być szkodliwe a przyroda nasza poniosłaby dotkliwą stratę, gdyby zupełnie je wytępiono. Komitet Ochrony Przyrody zwraca się do społeczeństwa z apelem, aby chroniło te ginące okazy ptactwa i oznajmia, że w roku bieżącym na Województwa Poznańskie i Pomorskie wypłacać będzie premje za ochronę gniazd następujących gatunków: orla przedniego, orla bielika i rybolowa po 50 zł, sokola wędrownego, kani rudej i czarnej po 20 zł, pułacza — 30 zł. Ktokolwiek na Pomorzu i w Poznaniu posiada na swoich terenach gniazda tych ptaków i pragnie otrzymać nagrodę, niech postara się w najbliższym nadleśnictwie państwowym lub prywatnym o poświęcenie, że w roku bieżącym młode szczęśliwie opuściły gniazdo. Komitet uprasza pp. Nadleśniczych, aby w interesie ochrony zabytków ojczystej przyrody zechcieli prawdziwość zgłoszeń kontrolować i potwierdzać. Poświęcenia zaś należy nadsyłać pod adresem: Okręgowy Komitet Ochrony Przyrody, Poznań, ul. Słowackiego Nr. 4 — 6 II. (J.M.)

MAMY W POZNANIU MUZEUM MIEJSKIE

(Na jutrzejsze poświęcenie)

Jutro o 1-szej w południe będzie poświęcone uroczyste poznańskie Muzeum miejskie.

Myśl stworzenia tej instytucji kulturalnej przybrała realne kształty po Powszechnej Wystawie Krajowej, kiedy z eksponatów Wystawy Zabytków Cechowych oraz ze zbiorów znajdujących się w Ratuszu można było zebrać materiał, nadający się na zaczątki Muzeum. Zorganizowanie tej kulturalnej imprezy, cieszącej się specjalną opieką prezydenta Ratajskiego oraz Decernatu Kultury i Sztuki, którym kieruje p. radca Ruciński, powierzono p. Janowi Marwegowi w dniu 1. 11., a na pomieszczenie przeznaczono narazie jedną piętrosz domu Miejskiego Urzędu Targu Poznańskiego, przy ul. Marsz. Focha 18. Po przeróbce lokali, z końcem grudnia i w styczniu rozpoczęto montaż poszczególnych sal i urządzeń wewnętrznych, oraz gromadzenie zbiorów, do których dołączono depozyty miejskie z Muzeum Wielkopolskiego, np. portret Jana Kasprowicza przez Fr. Pautscha. Nadto wdowa po Kasprowiczu przekazuje miastu bezinteresownie bibliotekę oraz liczne pamiątki po poecie. W Muzeum będzie utworzone wnętrze jego pracowni w Poroninie pod kierownictwem art. mal. Wl. Jarockiego, zięcia poety.

Tempo pracy szybkie, bo muzeum musi być otwarte 15 lutego, tak zdecydował p. prezydent — mówi p. Marweg, oprowadzający osobiście po salach muzealnych. W istocie wszystko już gotowe, wykańcza się tylko instalacje stoisk i układa ostatnie fotografie. Przejdźmy więc wszystkie sale za objaśniającym wyczerpująco przewodnikiem.

Z pięknego acz niedużego przedśionka, ozdobionego witrażem projektowanym przez St. Jarockiego a wykonanym w „Polichromji” poznańskiej, wchodzimy na prawo do „sali przeglądowej”. Zgromadzone tutaj zbiory starych rycin obrazujących rozwój miasta Poznania do r. 1800. Najstarszy z nich miedzioryt Hogenberga pochodzi z r. 1618 i przedstawia dokładny plan ówczesnego miasta otoczonego warownymi murami i obronnymi bramami, z r. 1665 pochodzi miedzioryt wyjęty z dzieła historyka S. Pufendorfa; plan miasta jest bardziej prosty od poprzedniego. Bardziej szczegółowy obraz Poznania z 1740 daje nam powiększenie ze szytchu Wenera. Na uwagę zasługuje również bardzo piękny, barwny szytch Wielanda z r. 1800, wyobrażający ogólny widok miasta, dar prez. Ratajskiego. W tejże sali znajduje się również dawny, oryginalny przegląd, który do niedawna stał obok ratusza — i miecz katowski, pochodzący z r. 1745.

Następna sala daje nam obraz historii Poznania po r. 1800-tym. Są tu akwarele Dalkeskampfa (około r. 1810) malarza, który przebywał i pracował u Raczyńskiego w Rogalinie (katedra i odwach na rynku, wdzięcznie malowane charakterystyczne typy mieszkańców). Rok 1830 ilustrują nam szczegółowo litografie Minutolego (Widoki Poznania), a ciekawe są miedzioryty tegoż samego autora, przedstawiające epizody z powstania w 1846-tym r. w Poznaniu w miesiącu lutym, a więc: zajęcie pl. Wilhelmowskiego przez wojska pruskie, atak powstańców na Most Chwaliszewski i odprowadzenie powstańców do więzienia. Szczególnie pikantnym szczegółem jest to, że Minutoli był wtedy prezydentem policji w Poznaniu i ryciny swoje anonimowo wysyłał do „Illustrierte Zeitung” w Lipsku, gdzie je drukowano.

Poznań z r. 1850-go pokazują nam litografie Hessego, np. „Bazar”, który wówczas stał na ulicy Nowej i fotografie ówczesnego teatru niemieckiego (dzisiejsza przebudowana Esplanada). Oglądamy też w fotografiach Poznań ujęty w okowy fortyfikacji pruskich i powódź z r. 1888-go. W następnej kolekcji bardzo cenne są trzy fotografie „Starej Wagi” — dwie z nich przedstawiają ten cenny zabytek w czasie rozbioru i pozostałe po niej gruz, pierwsza — budowlę w pierwotnym stanie. W tejże sali umieszczono duży plastyczny model miasta według szytchu Hogenberga z XVI. w. wykonany przez rzeźbiarza Kotkowskiego a ubarwiony przez W. Jarockiego — a także piękny model drewniany Ratusza w otoczeniu dialektów, przedstawiających architekturę współczesnego Poznania.

Przejdźmy teraz do sal na lewo od przedśionka. Najpierw uderza nas pięknie szarmonizowana „Sala plafonowa”, nazwana od plafonu (koniec w. XVII.) pochodzącego ze Starej Wagi, a przedstawiającego obok portretów trzech dostojników polskich, postać Sprawiedliwości, dzierżącej w ręce wstęgę z napisem: Judicio vestrorum facta Polonia maior. W środkowej gablocie umieszczono m. in. srebrny złocony puhar, z którego pierwszy toast wznosił cesarz Wilhelm II. na poświęceniu zamku — a w bocznej starej zegar biurkowy, wykonany przez poznańskiego zegarmistrza A. Masłowskiego w r. 1789. Od tego roku stał on stale na biurku wszystkich burmistrzów i prezydentów miasta, przez czas niewoli aż do dni ostatnich. Z obrazów wymienić należy „Poznań w czasie powodzi” Bernarda Bellottiego, artysty pracującego na dworze Stanisława Augusta, a z pośród innych eksponatów „klejnoty i przywileje” Bractwa Strzeleckiego w Poznaniu, umieszczone w osobnej szafie.

W sali następnej zapoznajemy się z rozwojem techniki Poznania współczesnego, uderza nas tutaj najpierw olbrzymi model pochodzący z P. W. K. wyobrażający zakłady (gazownia, elektrownia i wodociąg), wykonane przez pracowników Gazowni miejskiej. Poza tem są tu modele, ilustrujące dorobek kulturalno-społeczny miasta w ostatnich 10 latach, jak np. spalarnia śmieci (jedyna w Polsce), nowa elektrownia miejska, modele szkół itp.

Dużą część tej sali poświęcono cechom poznańskim i prowincjonalnym. Jest to jedna z najbogatszych i najbardziej interesujących części muzeum; reprezentowane są tu wszystkie cechy. W oszklonych szafach umieszczono liczne z różnych epok (od XVI. w.) pochodzące, cynowe przeważnie, oryginalnie zdobione puhary, kubki i rogi. Na uwagę zasługują 2 puhary szklane malowane: jeden cechu kowalskiego w Gnieźnie z r. 1584, drugi cechu krawieckiego z r. 1596 także z Gniezna. Jest też wiele odznak t. zw. cechów, wykonanych w metalu a służących do zwalowywania zebrań cechowych. Również pokazanie przedstawia się zbiór t. zw. lad cechowych, skrzyń, które służyły na przechowywanie insygnjów i dokumentów cechowych; pochodzą one z różnych epok, reprezentują różne style, najstarsze ze Strzelna w typie gotyckim. Bogaty ten zbiór uzupełniają dokumenty cechowe, niektóre z podpisami królów polskich jak: Zygmunta III., Władysława IV., Michała Korybuta i Stanisława Augusta.

Tak więc w pobieżnym zarysie przedstawia się nowe muzeum poznańskie. Jeśli weźmiemy pod uwagę krótkość czasu, szczupłość uposażenia i to, że kiedy inne nasze muzea miały jakis mniejszy lub większy zawiązek zbiorów, tutaj trzeba było prawie z niczego stwarzać, to inicjatywie i ruchliwości kierownictwa należy się zasłużone uznanie. Ale że ten okazały zbiór jest właściwie początkiem przyszłego muzeum, przeto teraz zaczyna się rola całego społeczeństwa wielkopolskiego przy budowie gmachu na położonym już fundamencie. Ktokolwiek więc posiada jakie cenne pamiątki, dowody świetnej naszej przeszłości — niech je, jako dar lub depozyt, złoży w muzeum, gdzie z nich korzystać będą całe rzesze społeczeństwa polskiego a nie tylko niewielu bliższych lub dalszych znajomych. Oby w ten obywatelski sposób urosła ta młoda placówka kultury polskiej do jednej z najpiękniejszych w Polsce. J. M.

Pisma nadesłane

„Przeszłość”. Nr. 2. Treść: Dr. Stefan Frycz: „Nasz dziejowy stosunek do Francji w zwierciadle literatury pięknej”. — P. Zukowski: „Chiny w r. 1929”. — St. Wesołek: „Niemiec - awanturnik na tronie bułgarskim”. — Co czytać o Rosji? — Rozprawy historyczne w miesięcznikach z r. 1929.

„Przegląd Oświatowy”. Nr. 1. Treść: T. Prusinkiewicz: „Cel najważniejszy”. — T. Ordon: „Biblioteka żywa”. — Tadeusz Karski: „Jak wygłaszać i opracowywać wykłady popularne”. — Józef Wiktor: „Przeciw wojnie”. — Stefan Kubicki: „O pracy oświatowej”. — Jak korzystać ze spisu rzeczy? — Notatki. — Recenzje książek. — Bibliografia oświatowa. — Z ruchu oświatowego T. C. L. — Ruch oświatowy w kraju. — Materiały do wieczornic i wykładów.

KSIĄŻKI I MY

JAK WYGLĄDA KRZYŻYS KSIĄŻKI I JAK MU TRZEBA ZARADZIĆ

Mówi się powszechnie o kryzysie książki. Termin ten ma — w najczystszej postaci — oznaczać, że Polska konsumuje za mało książek, wskutek czego ulega zastojowi i ich produkcja. Tymczasem jest to określenie nieścisłe, jak wykazuje znany bibliotekarz dr. Jan Muszkowski w wywodach, które pomieścił „Przegląd Księgarski”, przekształcony obecnie z pisma ściśle zawodowego na organ poświęcony zagadnieniom ogólniejszym. Przyczyny „kryzysu książki” są różnorodne i skomplikowane.

Przedewszystkiem — jak wykazuje cyframi dr. Muszkowski — nie jest prawdą, jakoby zainteresowanie się książką było u nas mniejsze niż przed wojną. Przeciwnie. Produkcja wydawnicza znacznie wzrosła w stosunku do czasu przedwojennego. W trzyleciu 1909—1911 pojawiło się 5 172 druki polskie w nakładzie 14,3 milionów egzemplarzy, podczas gdy w pierwszym półroczu 1929 r. pojawiło się 4046 dzieł w 15,3 milionach egzemplarzy. Przed wojną było kilka księgarń wydawniczych, obecnie jest ich 64. Tutaj więc niema objawów kryzysu.

Dr. Muszkowski zwraca zato uwagę na inne fakty. Przed wojną skromna produkcja wydawnicza była przystosowana do skromnych potrzeb czytelnictwa. Rynek był nasycony dostatecznie, ale nie przesycony. W czasie wojny odezwało się nagle silne zapotrzebowanie książki. Księgarze wydobyli poźółkłe resztki dawnych nakładów i sprzedawali je od ręki. Książki „szły”. Wobec tego wzrosła wysoko produkcja wydawnicza i powstał cały szereg nowych księgarń nakładowych. Ale po krótkim okresie niezwykłego pokupu przyszedł okres rozczarowania. Zachwiała się równowaga pomiędzy wytwarzaniem książki a czytelnictwem. Jedno i drugie wzrosło wprawdzie, ale stosunek ich do siebie, uregulowany dokładnie w okresie przedwojennym, jest obecnie wielką niewiadomą. Wydawcy stwierdzają, że rynek jest przesycony, natomiast specjaliści różnych dziedzin widzą brak dzieł podstawowych we wszystkich działach piśmiennictwa. Uczeń i pedagog skarżą się, że muszą używać wydawnictw cudzoziemskich, wiele wydań autorów polskich znaleźć można tylko, jako rzadkie, antykwaryczne egzemplarze. Fachowcy księgarscy ze zdumieniem witają znowu takie niespodziewane dla nich objawy, jak np. wysoka subskrypcja na wielkie dzieła encyklopedyczne, na zbiorowe wydania pism znakomitych pisarzy itd. wydawane zeszytami w dobrym i dość drogiem wydaniu. Obok tego bardzo wysokie nakłady osiągają przekłady sensacji zagranicznych, powieści kryminalne, sentymentalno-erotyczne itp. A wiele znowu wydawnictw rozsprzedaje się w 50 proc. zaledwie nakładu, reszta zaś zalega półki księgarskie. Rynek jest równocześnie przesycony i nie dosyć nasycony.

Przyczyną — stwierdza autor — jest to, że działalność wydawnicza prowadzi się naogół poomacku. Jedyny sposób na wydobycie się z tego zameku to podjęcie energicznych usiłowań w dwu kierunkach: po pierwsze trzeba metodycznie zbadać stan i warunki wytwórczości i obiegu książki polskiej, po drugie — stworzyć jakąś platformę, na której mogliby się porozumieć i współdziałać wszyscy „ludzie książki”. Jednym słowem: trzeba produkcję książki zorganizować. Oby nowa redakcja „Przeglądu Księgarskiego” osiągnęła jak najpomyślniejsze rezultaty przy rozwiązaniu tego zagadnienia! T. Kr.

Jutro:

NA NUTĘ WIEJSKĄ I NA GÓRALSKĄ

przez

Ludwika Pugeta

Książki nadesłane

Wiktor Doda: „Słomiany epos”. Z notat o „Panu Balcerze” Konopnickiej. Tar-nów 1929. Nakł. Księg. Zygmunta Jelenia. — C. Walewska: „W krainie grozy, stachu i cudów przyrody”. — Poznań 1930. Nakładem Księg. św. Wojciecha. — Stanisław Falkiewicz: „Chorągiew”. Opowiadanie z ilustr. K. Mackiewicz. Warszawa 1930. Wojskowy Instyt. Naukowy. Wydawniczy.

Z podróży naokoło świata

XLIX.

Pożegnanie krain słońca — W Casablanca — Wielki raid: Afryka — Swarzędz — Poznań

Było to nad wybrzeżem francuskiego Konga, kiedy poraz szósty i chwilo-wo ostatni skrzyżowawszy równik, wróciliśmy znowu na macierzystą półkulę północną. By po długich latach kule obracając wreszcie kierunek południowy ku dalekiej, tak dawno niewidzianej ojczyźnie.

Nie zostawialiśmy tam pod ogniem niebem równika właściwie nic, ni krewnych, ni przyjaciół bliskich, ni skarbow, a jednak kiedy z dniem każdym słońce jęło przysaść, morze szarzeć a niebo tracić swe blaski, smutek jakiś dziwny ogarniał nas skrycie i żal za porzuconą może na zawsze krainą słońca kładł się nam w serca.

Gaje palmowe Dahome nie były dla nas już tem, czem puszcze królewskie ognistego Konga, Wybrzeże Kości Słoniowej nie tem, czem góry błękitne Kamerunu... W Gwinei zabrakło już słońca... Senegal aż hen po brzegi Sahary otulił się w mgły nadchodzącej zimy, a kiedy w Maroku pierwszy lodowaty, dreszczem przejmujący wichur wypadł nam na spotkanie, wówczas pierzchnął czar ostatni żaru, słońca i blasku i nieskończenie piękny epos południa rozwiął się do reszty w mrokach północy.

Minęły dni jasne... życiem przyrody tętniące, minęły noce upalne, duszne, napięte, kask zmienił się w czapkę naciśniętą na uszy, dawna biała, szeroko rozwarta bluza w płaszcz pod szyję zapięty i nowy, zapomniany już prawie, przerażająco smutny świat zimy rozpostarł się zmienacka na dalszej drodze naszej.

Z owych krain słońca pozostała już tylko... wspomnienia! Pozostała jakaś pamięć święta, co zakorzeniwszy się w serca najgłębszym zakątku, drzemać weń może poprzez długie lata, tli się zdradzieckim, ukrytym płomykiem, by kiedyś jednak wybuchnąc nagłym płomieniem tęsknoty, wygnać zairutą wioną lotosu ofiarę z powrotem za lądy dalekie i morza i oddać w niewolę wszechwładnemu bóstwu puszczy, dżungli i słońca.

Kto wraca na północ z onych jasnich krain, ten przywozi z sobą jakiś dziwny smutek... jakiś zakłętą dumą krag, jakgdyby świeższy chór, olbrzymów leśnych szum i kwiatów woń... i szeleść traw... ten jestestwo swego część pozostawia hen daleko tam... i tylko tam, w królestwie puszczy... odnaleźć może pełne swe jestestwo.

Mówiąc po ludzku, deszcz lał jak z cebra i błoto chlapało na wszystkie strony świata. Kiedy w podsztych wiatrem, lekkich garniturkach, przemarnięci do szpiku kości znaleźliśmy się pośród Arabów i Żydów miasta Casablanca, stolicy Maroka.

Zgodnie z programem podróży miała rozstrzygnąć się tutaj ostatecznie kwestja, jak, czem i kędy wracać do Poznania. To też ciekawi wielu decydujących szczegółów, jeśliśmy biegając tam i z powrotem po krętych uliczkach, przedzierając się mozołnie przez tłok burnusów arabskich, osłów jucznych, mułów, karet i zakapturzonych szczelną Arabek.

„Czy jechać dalej ładem, czy mo-

rzem, czy koleją, czy autobusem, czy puścić katem Hiszpanję a zagarnąć Włochy czy puścić katem Włochy a zagarnąć Hiszpanję?” — takie i inne kwestje dręczyły nas srodze, aż wreszcie po długich rozmyśleniach ujrzała światło dzienne myśl częściowo genialna, częściowo trącająca szalenstwem, awanturą i głową ściętą.

— „Leos! Kupujemy „aftomobil”! — rzekłem uroczysto. — „Kupujemy coś, co jako tako przypomina samochód, ładujemy nań wszystko, co mamy i czego nie mamy, i walimy prosto szosą Casablanca — Poznań. — Leos! Rety! pomyśl co za frajda!

Zasepił się na to w pierwszej chwili Leos, przemówił poważnie o ciach, pękaniu gum i cenach benzyny, później jednak uległ także zdrożnej pokusie i plan jak długi i szeroki przeszedł jednogłośnie.

Nazajutrz o świcie, zbrojni w gazety pełne anonsów, rozpoczęliśmy wędrowkę po wszelakich cementarzach starego żelastwa, gdzie różne świeżo zamalowane przedpotowce „w stanie wymienionym” czują się na swą ostatnią przed zgonem ofiarę.

Przez trzy dni z rzędu kręciliśmy za paralityczne zarzewia korbę wszystkich istniejących na świecie antycznych modeli, przez trzy dni zaglądaliśmy w zakopane motory, ciekące chłodnicę i drutem powiązane resory, czwartego dnia wreszcie stała się nieunikniona tragedia.

W obszernej marokańskiej stajni pośród mułów i osłów stoi oto nasza duma i chluba, Ford czystej krwi, muzealny zabytek z czasów zarańca auto-lokomocji, nie tyle długi ile w wyż wysmukły, o linjach mile dla oka wygiętych, kołach jak u dworskiej karety i siedzeniach niby u babci kanapa w stylu rokoka.

Z przodu trochę kapie, z tyłu trochę dymi, w środku trochę trzeszczy, całość jednak można nazwać śmiało „bez zarzutu”, gdyż istotnie w chłodnych godzinach porannych o jakimś „zarzuceniu” motoru nie może być mowy.

„Stoi oto sobie w marokańskiej stajni, cichy, spokojny, dumny w swych szlachetnych kształtach, ku uczeniu pamięci naszego przedwczesnie zgasłego brazylijskiego rumaka nosi historyczną nazwę „Iraty II” i gotów jest do drogi.

Dziś w południe ładujemy nań wszystkie toboły wraz z nieodstępnym naszym „Kitusiem” małpiszonem afrykańskim, staramy się napiętnem kręceniem wskrzesić w nim iskierkę zapłonu czy też „zapału” i ruszamy w imię Boże prosto do Poznania!

Rozpoczyna się „Wielki Raid Afryka — Swarzędz — Poznań” via Marok, Hiszpanja, Włochy, Austria i Czechy. Rozpoczyna się finał włóczegi naokoło świata!

Jeżeli stare żelastwo wytrzyma... jeśli nie zgubimy w Maroku już pół dyferencjału, a w Hiszpanji nie zapadnie się do reszty karoserja, zobaczymy, Drodzy Czytelnicy, naszego wspólnego „Iraty II” za miesiąc na placu Wolności!!!

Inż. Tadeusz Perkitny.

Czy warto żyć do stu lat i dłużej?

W Anglii jest dość dużo ludzi, którzy żyją do stu i dłużej lat. Stała rubryka pism angielskich są opisy z życia starców i staruszek. Te ostatnie zwłaszcza i ich poglądy na stosunki dzisiejsze interesują niezmiernie prasę, która donosi, że pani X., która ma już 100 lat woli krótkie sukienki od długich, że p. Y., która dożyła już 105 lat kazała sobie obciąć włosy a la garçonne itd.

Nikt jednak dotychczas nie zainteresował się pytaniem, czy te osoby długowieczne zadowolone są, że dożyły tak późnego wieku.

W tych dniach londyńska „Daily Mail” wysłała reportera do 102-letniej m. Mary Ann Priest, która przebywa w eleganckim przytulku dla starców w Kensington.

Pani Priest zasługuje na uwagę nietylko prasy angielskiej. Jestto bardzo jeszcze rzęka i o szerokich horyzontach myślowych kobieta, która odpowiadała na pytania reportera szczerze i czasami dowcipnie. Nie włada ona jedynie już nogami. Na pytanie reportera, czy warto dożyć do 102 lat, pani Priest odparła kategorycznie: Nie, nie warto. Taka starość nie jest szczęściem. Nie warto dożyć nawet stu lat. Niech pan tylko spojrzę.

Pocieżowi ludzie obdarzyli mnie masą kwiatów, nadesłano mi setki telegramów

z życzeniami, zarząd kuchni przygotował dla mnie pudding — tu staruszka wskazała na piękny tort, w którym paliło się 102 świeczki (stary obyczaj angielski każe zapalać tyle świeczek w dniu urodzin, ile dana osoba liczy lat) — rodzona siostra pielęgnuje mnie z całym sercem, a jednak... nie jestem szczęśliwa.

Dziennikarz zainteresował się żywo słowami staruszki.

— Cóż więc pani jeszcze trzeba — zapytał z uśmiechem.

— Czego mi trzeba?... Kłopotów, młodości, tych kłopotów i trosk, które nadają życiu tyle powabu. Niech pan zrozumie. Gdy ma się już 100 lat odchodzi od nas wszystko, nawet bóle, nawet troski.

Potrzeba mi pracy, ciężkiej twardej pracy, mozołów, którebym mogła przemóc. Ach, gdybym mogła mieć teraz 80 lat...

Niema żywej duszy na świecie, która znała mnie, gdy byłam młoda.

Niech pan zrozumie, to tak wygląda, jakbym nigdy nie miała młodości bo niema na to świadków dzisiaj.

— Nie, proszę pana, starość w tych latach nie jest przyjemna, chociażby służyło najlepsze zdrowie.

Dziennikarz zamyślił się, poczem zapytał: A poza młodością, o coby Pani chciała jeszcze prosić Boga?

— Niech się pan nie śmieje — odparła staruszka — chciałabym choć jeden raz jeszcze w życiu pójść do kuchni, uszorować podłogę, pomyć nacynia, iść na targ,

przydzwigać kosz z jarzynami, obrać kartofle, ugotować obiad, posprzątać wszystko i położyć się po ciężkiej pracy by czuć rozkosz zasłużonego odpoczynku. Nogi moje, niestety, nie pozwalają na to. Staruszka przykneła czy i zamilkła.

Reporter wymknął się cichutko z pokoju, by na korytarzu, wyrzucił chusteczką... zakatarzone oczy.

Kraj stuletnich ludzi

Prasa bułgarska podaje interesujące dane statystyczne, jakie wykazał ostatnio przeprowadzony w Bułgarii ogólny spis ludności. Wynika z niego, że w Bułgarii żyje 158 osób, które przekroczyły 100 lat życia, po większej części chlapi urodzeni w górzystej części kraju. Dowodzi to, że twarda walka ich o byt przedłuża górą-łom życie. Są to przeważnie ludzie niższego wzrostu o krępej budowie ciała. Prawie wszyscy ożenili się pomiędzy 20 a 25 rokiem życia. Rodziny ich są oczywiście bardzo liczne i godnym uwagi jest fakt, że rodzice ich również dożyli długiego żywota, co mogłoby świadczyć o pewnego rodzaju dziedzicznym charakterze długowieczności. Bułgarscy Matuzalenowie nie poświęcili zbyt wiele czasu dla nauki, na 158 bowiem zaledwie 12 umie pisać i czytać. Co do ich zwyczajów należy stwierdzić, że 95 procent z nich nie jada nigdy mięsa, odżywiają się jedynie jarzynami i mlekiem, wszyscy natomiast lubią wino. Kilku z nich zaledwie używa tytoniu.

Niepożądany gość w żołądku

O niezwykłym wypadku donosi prasa szwajcarska z Annemasse. Pewna kobieta, zamieszkała w wiosce Chatelet w pobliżu Annemasse, ma w żołądku żywą żmiją. Niedawno temu 55 l. wdowa p. Vernet poczuła iż coś się w jej żołądku porusza. Prześtrazona udała się do lekarza, który poddał ją badaniu radiograficznemu i ku swemu wielkiemu zdziwieniu spostrzegł, że p. Vernet gościła w woreczku gastrycznym węży długości 50 centymetr. Kobieta musiała widocznie połknąć niepożądanego gościa pijąc wodę źródłaną, gdy wąż był jeszcze drobnych rozmiarów. Kobieta odstawiono do szpitala, gdzie codziennie dają jej środki na pozbycie się węża, dotychczas jednak bez skutku. Nieuniknioną będzie zatem operacja chirurgiczna. S. F.

Zmarła po przebudzeniu się z letargu

Wstrząsający wypadek wydarzył się ostatnio w Hawannie na Kubie. Bogatemu tamtejszemu przemysłowcowi zmarła nagle z niewytłumaczonej przyczyny córka 16-letnia zaledwie Adalja. Gdy po włożeniu ciała miano trumnie zamknąć, wśród głośniego szlochu rodziny, stała się rzecz niezwykła: oto „zmarła”, która w rzeczywistości zapadła w letarg, obudziła się nagle i, uświadomiwszy sobie niebezpieczeństwo, jakie jej groziło, gdyby żywcem została pochowana, ogarnięta została takim przestrawem, że nie zdoławszy przyjąć całkowicie do przytomności, zmarła na udar serca.

W Europie jest za dużo kobiet, gdzieindziej za mało

We wszystkich państwach europejskich — z wyjątkiem Bułgarii — liczba kobiet przewyższa liczbę mężczyzn, natomiast w krajach amerykańskich, azjatyckich i australijskich (mamy na myśli kraje cywilizowane tych kontynentów) kobiet jest mniej, niż mężczyzn.

Jak zażnaczyliśmy, jedynym państwem w Europie, które posiada przewagę osób płci męskiej (a niedobór żeńskiej), jest Bułgaria; na każde 1000 mężczyzn wypadają tam 995 kobiet. Pięć pro mille Bułgarów „skazanych” jest na starokawalerstwo... Jest też w Europie jeden kraj, w którym liczba kobiet równa się dokładnie liczbie mężczyzn. Krajem tym jest Belgja;

statystyka powojenna (przed wojną było zapewne inaczej) wykazuje, że na każde 1000 Belgów wypadają 1000 Belgiek.

We wszystkich innych państwach europejskich płeć piękna góruje liczbą nad „brzydka”. Najwięcej kobiet posiada Łotwa i Estonia; pierwsza 1145 kobiet na każde 1000 mężczyzn, druga 1128 na 1000. Można więc powiedzieć, że prawie 15 procent Łotyczek skazanych jest na staropaniństwo...

W pozostałych państwach europejskich procent ten jest niższy. W Rosji na każdych 1000 mężczyzn wypadają 111 kobiet, we Francji 110, w Anglii 109, w Polsce 108 (osmiu procentom Polek grozi więc wieczne paniństwo...), w Austrii i Czechosłowacji 107, w Niemczech 106,7, we Włoszech 106 itd.

Jak wspomnieliśmy wyżej, w państwach Ameryki i Azji oraz Australii kobiet jest mniej, niż mężczyzn. W Stanach Zjedn. A. P. na każdych 1000 mężczyzn wypadają 96 kobiet, w Japonii 97 w Kanadzie 94, w Argentynie 90 (może dlatego tyle kobiet wywożą handlarze „żywego towaru” do tego kraju), w Hong-Kong (kolonia angielska w Chinach) na każdych 1000 mężczyzn przypadają tylko 63 kobiety, a w stanie południowa Georgia w U. S. A. na każde tysiąc mężczyzn wypadają tylko 3 (sic!) kobiety...

Są jednak dwa wyjątki wśród krajów pozaeuropejskich. Meksyk i Chile posiadają więcej kobiet, niż mężczyzn; w pierwszym na każdych 1000 mężczyzn jest 105 kobiet, w drugim 101.

Z różnych stron Polski

Projekt uruchomienia pierwszej szkoły bezreligijnej świeckiej w Polsce

Organizacja bezbożników w Polsce „Polski Związek Myśli Wolnej” przystąpił do zorganizowania współdzielni szkolnej, której celem będzie otwarcie pierwszej szkoły antyreligijnej w Polsce. Szkoła ta według projektów będzie „wzorem dla innych szkół tego typu”. Spółdzielnia szkolna oparta będzie na trzech grupach udziałowców: pierwszą stanowić będzie Polski Związek Myśli Wolnej, drugą nauczycielstwo, wykładające w szkole, a trzecią rodzice uczniów.

Statut spółdzielni oddany został do legalizowania. Spółdzielnia projektuje nabyć na ten cel jedną ze szkół prywatnych w Warszawie. Projekt powyższy bezbożników polskich sprzeciwia się Konstytucji, która głosi, że w szkołach prywatnych i państwowych dla młodzieży do lat 18 nauka religii jest obowiązkowa. (KAP.)

Kradzież materiałów wybuchowych przez komunistów

Jak donoszą z Bytomia, na szybie północnym kopalni Heinitz odkryto, iż nieznanymi sprawcy dokonali włamania do magazynu materiałów wybuchowych z którego skradli 6 kg. materiałów wybuchowych i 300 kapsli. Mimo wszczętego natychmiast dochodzenia nie udało się dotychczas natrafić na ślad złooczyńców. Włamania dokonali prawdopodobnie komuniści, których aktywność ostatnio poważnie wzrosła. Policja niemiecka sądząc po śladach przypuszcza, że materiały wybuchowe zostały przeniesione przez granicę do Polski.

Plaga kłusownictwa w Lubelskiem

Starostwo lubelskie ujawniło w ciągu 1929 r. 522 wypadki nielegalnego posiadania broni myśliwskiej. Tytułem kary nieprawni właściciele jej zapłacili 26.386 zł.

Proces komunistów w Sosnowcu

W związku z procesem P. P. S. lewicy przybyli do Zagłębia trzej posłowie komunistyczni, Żarski, Gawron i Rożek. W południe przyprowadzili oni przed budynek sądu około 300 bezrobotnych, by urządzić demonstrację. Skonsygnowana liczna policja rozpedziła jednak zebranych. Następnie posłowie usiłowali bez biletów dostać się na salę rozpraw, co również udaremniiono. W końcu usiłowali urządzić demonstrację przed dworcem do czego nie dopuściła policja. Popołudniu posłowie komunistyczni wyjechali do Dąbrowy Górniczej i tam przed Hutą Bankową w czasie wyjścia robotników z pracy chcieli urządzić zebranie. Robotnicy jednak nie słuchając przemówienia, rozeszli się.

Siławełk atleta

Szkoda siły, szkoda męki, W krzyżu jesteś Pan za miękki

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Pierwszy etap racjonalizacji kolejnictwa

Niesłychanie powolne jest tempo, w jakim dokonuje się zmiana nastrojów wobec tak aktualnego od dawna, bo od r. 1923-go, zagadnienia komercjalizacji kolei państwowych. Dekrety, zarządzające uprzemysłowienie kolejnictwa polskiego bądź zostały skasowane przez Sejm (w r. 1924), bądź też nie weszły w ogóle w życie, co właśnie uniemożliwiło komercjalizację zadekretowaną ostatecznie w r. 1926-tym. Obecnie, na skutek trwającego kryzysu gospodarczego i na tem tle rozpowszechniającego się rozgorzyczenia wobec śruby podatkowej, dokonuje się pożądana od dawna otrzeźwienie, równoznaczne z obraniem pożądanego kursu ku komercjalizacji przedsiębiorstw fiskalnych, a więc i kolei. Trudno przewidzieć, kiedy ostatecznie nowy kierunek zatrumfuje, kiedy wreszcie słuszne postulaty kół gospodarczych z zakresu polityki ekonomicznej będą urzeczywistnione; może niedługo na to poczekamy, ale być również może, że nie tak zaraz dokona się nawrót od błędnej polityki etatystycznej. Tembardziej pożądana jest nieustawianie w pracy nad racjonalizacją kolejnictwa polskiego, której to chwalebnej działalności przejawem ostatnim jest akcja, zmierzająca do usprawnienia pracy warsztatów kolejowych.

Warsztaty reparacyjne P. K. P. zajmują w budżecie kolejowym 1/6 część wydatków. Ministerjum Komunikacji w dążeniu do poprawy istniejącego stanu rzeczy, po znacznym ulepszeniu pracy w warsztatach w czasach ostatnich zamierza dokonać doniosłej reformy, polegającej na utworzeniu dyrekcji warsztatów, wyodrębnionej z dyrekcji, którym dotychczas podlegała. Komisja racjonalizacji przemysłu i handlu w Warszawie, po zapoznaniu się z projektami ministerjum komunikacji wypowiedziała opinię, iż najżywniejsze potrzeby życia gospodarczego wymagają usprawnienia kolei w Polsce, a reforma zamierzona uważana być winna za pożyteczną i wskazaną.

Pisząc o projektowanej reorganizacji, p. inż. Piotr Drzewiecki w ten sposób określa korzyści, jakie najprawdopodobniej z niej wypłyną:

Jednolitość kierownictwa za pomocą centralnego organu kierowniczego i nadzorczego.

Specjalizacja wytwórczości, należyte rozmieszczenie personelu i należyty podział pracy.

Planowa rozbudowa i reorganizacja wszystkich warsztatów jako całości.

Stworzenie jednego centralnego organu badawczego, mającego za zadanie ulepszenie metod fabrykacji.

Stworzenie prawidłowej rachunkowości kosztów wladnych, dotychczas rozproszonych i niedających obrazu ani całości ani szczegółów

Jak widzimy, korzyści, jakie osiągnięte będą tą drogą są tak znaczne, iż nie powinny istnieć żadne względy, któreby skłaniały do zaniechania tej reformy.

A swoją drogą i reorganizację warsztatów traktować trzeba jako pierwszy etap powszechnej, tj. obejmującej wszystkie działy, racjonalizacji kolejnictwa państwowego, która najpewniej i najskuteczniej da się przeprowadzić w skomercjalizowanym przedsiębiorstwie.

Czy wiecie, że skomercjalizowane koleje niemieckie dały w r. 1928 — 864 milj. marek czystego zysku, poza tem pokryły zobowiązania reparacyjne w kwocie 650 milj. marek i odpisały 125 milj. mk. na amortyzację? Wysiłek niezwykły, niemożliwy do pomyślenia pod zarządem państwowym.

Krótkie informacje gospodarcze

— W czasie od 26. 12. 1929 r. do 25. 1. 1930 r. zarządzono w Wielkopolsce 5 nadzorów sądowych i wdrożono 6 postępowań upadłościowych.

— Wywóz węgla z portu gdańskiego w styczniu rb osiągnął 497.384 tonn. Głównymi odbiorcami były: Szwecja, Danja, Francja, Lotwa, Norwegia i Włochy.

— Narodowy Bank Węgierski obniżył stopę dyskontową z 7 do 6 i pół proc.

— „Federal Reserve Bank” w St. Louis obniżył stopę redyskontową do 4 i pół proc.

„Zużywa i przerabia“

Przedsiębiorstwa przemysłowe odpłacają podatek obrotowy w wysokości 2 proc. Jedyny wyjątek przewiduje art. 7 lit a) ustawy, który mówi, że pobiera się 1 proc. od obrotów przedsiębiorstw przemysłowych osiągniętych ze sprzedaży wydobytych surowców lub produkowanych towarów, o ile artykuły te zostały nabyte również przez przedsiębiorstwa przemysłowe, przerabiające je względnie zużywające w prowadzonym przemyśle.

Ułga ta miała bardzo wąskie zastosowanie, gdyż ministerjum skarbu stało na stanowisku, że zużycie lub przerób następuje przez zniszczenie przedmiotu. Interpretacja była tak dalece pozbawiona wszelkiego sensu, że np. sprzedaż cegły zużywanej przez przedsiębiorstwa budowlane nie korzystała z ulgowej stawki. Zmienia dotychczasowy stan w tej dziedzinie niezwykle ważne i zasadnicze orzeczenie N. T. A. z 16 września 1929 r. L. Rej. 3 122/27, które ustala następujące zasady.

I. Wszelka sprzedaż przez przedsiębiorstwo przemysłowe jego wytworów innym przedsiębiorstwom dla celów inwestycyjnych, lub też dla celów własnej konsumpcji, niezwiązanej bezpośrednio z produkcją tych ostatnich, nie korzysta z ulgowej stawki, przewidzianej w art. 7 a) ust. z 15 lipca 1925 roku Dz. U. p. 550.

II. Sprzedaż przez przedsiębiorstwo jego wytworów do zużycia jako środków obrotowych w innych przedsiębiorstwach przemysłowych przy produkcji przez zniszczenie ich substancji podlega stawce ulgowej, przewidzianej w art. 7 a) (węgiel, smary, prąd elektryczny i t. p.).

III. Zużycie innych produktów nie wymaga w myśl ustawy zniszczenia substancji, z wyjątkiem podanym niżej pod VI.

IV. W odniesieniu do materiałów pomocniczych, używanych przy produkcji przemysłowej nabywającego przedsiębiorstwa, zużycie nie wymaga zmiany formy lub stanu (np. gwoździe, śruby, korki, plomby, pokost i t. p.).

V. W stosunku do wytworów, nabywanych przez przedsiębiorstwa przemysłowe dla celów produkcji, jako jednego z materiałów głównych, zużycie zachodzi tylko przy ich zespoleniu przy produkcji w taki sposób, że rozłączenie spowodowałoby zasadniczo istotną zmianę ich jakości, właściwości lub postaci (np. części maszyn i t. p.).

VI. W stosunku do poszczególnych przedmiotów, sprzedawanych przez przedsiębiorstwo przemysłowe innym przedsiębiorstwom, a stanowiących jedyny składnik wytwarzanych przez nabywające przedsiębiorstwo produktów, zużycie zachodzi tylko w razie zniszczenia substancji przy produkcji (np. węgiel do produkcji gazu lub koku i t. p.).

VII. Przeróbka ma miejsce tylko przy zmianie jakości, właściwości lub

postaci surowca wzgl. półfabrykatu sposobem mechanicznym lub chemicznym (np. blacha na naczynia, drzewo na sprzęty, wyprawa skóry, tłuszcz na mydło i t. p.).

Gdy zaś chodzi o materiały budowlane, to np. w stosunku do cegły ukazał się następujący wyrok N. T. A.: „Obrotowy cegielni ze sprzedaży wyprodukowanych cegieł, nabytych przez przedsiębiorstwo budowlane, podlegające państw. podatkowi przem., w celu użycia do budowy domów, podlegającej państw. podatkowi przemysł w wysokości 1 proc. stawki w myśl art. 7 lit a) ustawy (L. Rej. 4041/27).

Z przytoczonych tez N. T. A. widzi, że ustalenie w poszczególnych sprawach możliwości zastosowania ulg zależy przede wszystkim od właściwego technicznego zakwalifikowania przedmiotu. Już to samo wymagać będzie w całym szeregu wypadków technicznej ekspertyzy. Ponadto w szeregu wypadków ekspertyza będzie się musiała nie tylko wypowiedzieć co do technicznego przeznaczenia danego artykułu, ale będzie się musiała zastanowić nad kwestją bądź zniszczenia substancji (artykuły obrotowe, i jedyne surowce), bądź zmiany jakości, właściwości i postaci (części zamienne i dodatki do inwestycji oraz surowce główne). Stanowić to będzie niewątpliwie ciężar dla postępowania wymiarowego. Już samo prawidłowe zakwalifikowanie artykułów pod kątem widzenia technicznego przeznaczenia nastęrcza wiele wątpliwości.

Nadto między tezą pierwszą a wyrokiem w sprawie cegły istnieje sprzeczność. Zużycie cegły w budowie jest typową inwestycją, a jednak Trybunał nie uważa tego za przeszkodę do przyznania ulgowej stawki. Z wyroku w sprawie cegły płynię, że punkt widzenia techniczny nie jest jedynie miarodajny i ocena zmiany przedmiotu może się opierać na kryteriach handlowych, czyli na kryteriach wartości obiegowej. O zużyciu więc w sensie art. 7 lit a, gdy będzie mowa o tem, czy zachodzi inwestycja czy nie zachodzi, decydować będzie pogląd kupca, a nie technika.

Oznaczenie techniczne przeznaczenia każdego artykułu nastęrcza dużo trudności. Czy nie prościej było oprzeć się na ekonomicznym kryterjum i ustalić, że zostały zużyte i przerobione te artykuły, które straciły samostną wartość w obrocie handlowym, lub gdy chodzi o inwestycje — lepiej przyjąć buchalteryjny punkt widzenia i wyłączyć z pod dobrodziejstwa ulgi te towary, które z punktu widzenia buchalteryjnego podlegają zużyciu, czego wyrazem są odpisanie na zużycie (amortyzacja).

Okazuje się, że w dziedzinie interpretacji ustaw gospodarczych nawet najlepsza wiedza prawnicza nie wystarcza.

K. M.

Walne zebranie Banku Polskiego

Przemówienie prezesa Banku — 20 proc. dywidendy — Zmiana statutu

Dnia 13 lutego 1930 r. odbyło się walne zgromadzenie akcjonariuszy Banku Polskiego pod przewodnictwem prezesa Rady Banku p. dr. W. Wróblewski. przy quorum akcjonariuszy. Otwierając zgromadzenie, przewodniczący wygłosił przemówienie, w którym omówił sytuację gospodarczą kraju, a na jej tle działalność instytucji emisyjnej.

Bilans Banku Polskiego zamyka się w dniu 31 grudnia ub. roku sumą 2.255.635.848,23 zł; rachunek zysków i strat wykazuje po obu stronach pozycję 97.640.977,85 zł. Jako zysk wydzielono kwotę 48.066.220,38 zł.

Po przemówieniu p. prezesa Wróblewski wywiała się dyskusja nad sprawozdaniem Banku za r. 1929, w której wzięli udział pp. A. Peretz, dyr. Heilperin, J. Zaborski, W. Lutosławski i K. Grossman.

W dyskusji podniesiono zasługi władz i współpracowników Banku w rozwoju instytucji, wyrażono życzenie, aby akcje Banku Polskiego zaliczone zostały do kategorii papierów publicznych popularnych, wreszcie podniesiono konieczność dalszego rozszerzenia

akcji kredytowej wśród rolnictwa. Zapytano o termin wypuszczenia na rynek następnej emisji akcji, będących obecnie w posiadaniu skarbu państwa i t. p. Wyjaśnienie udzielił p. Prezes Wróblewski oraz dyr. Mieczkowski.

Z kolei zabrał głos członek komisji rewizyjnej, który przedstawiając akcjonariuszom wniosek o przyjęcie do zatwierdzającej wiadomości bilansu oraz rachunku strat i zysków za r. 1929, w przemówieniu swem zaznaczył wielką sprawność w działaniu buchalteryjnej Banku, gdyż pełny bilans za r. 1929 był już gotowy 3-go stycznia w godzinach południowych. Wniosek komisji rewizyjnej został przez obecnych przyjęty jednogłośnie; jednogłośnie przyjęta została propozycja Rady wypłacenia akcjonariuszom z 20 od akcji tytułem dywidendy za rok operacyjny 1929. Zaakceptowano podniesienie wynagrodzenia członków Rady i komisji rewizyjnej za udział w posiedzeniach ze 100 zł do 300 zł. Przedostatnim punktem porządku dziennego była kwestja zmiany artykułu 56 statutu, której konieczność uzasadnił prezes Wróblewski niedalekim terminem powstania Banku Rozrachunków Międzynarodowych i udziału Banku Polskiego w tej instytucji. Zgodnie z propozycją władz banku, artykuł 56 statutu uzupełniony został następującym ustępem: „Ponadto Bank może brać udział w instytucjach międzynarodowych, mających na celu ułatwienie współpracy Banków emisyjnych”.

Wreszcie dokonano wyboru 5-ciu członków Rady w osobach pp. B. Hergo, St. Karłowski, St. Przanowski, M. Rapackiego i Józefa Zychlińskiego; trzech zastępców: w osobach pp. M. Rozewicza, P. Geisenheimera i Włodz. Seydlitza; oraz 5-ciu członków komisji rewizyjnej, do której wybrani zostali pp. St. Laurysiewicz, St. Lipiński, Ant. Olszewski, L. Skulski i A. Szturm, oraz trzech zastępców: pp. Stef. Bruna, E. Hupperta, S. Samulskiego.

Natychmiast po ogólnym zebraniu akcjonariuszy odbyło się posiedzenie Rady Banku.

PODATKI I OPŁATY

(p) Zniesienie cła wywozowego od makuchów. W nr. 7 Dz. U. R. P. z dnia 11 lutego rb. ogłoszone zostało rozporządzenie ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa z dn. 28 stycznia 1930 roku, znoszące cło wywozowe od makuchów lnianych i rzepakowych w okresie do dnia 31 maja 1930 r. włącznie. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) W sprawie regulowania cen cegły. Związek Przemysłowców w Krakowie wniosł memoriał do władz centralnych, prosząc o zniesienie reglamentacji cen cegły. Memoriał wychodzi z założenia, że wprowadzenie cegły jest bezspiecznym artykułem pierwszej potrzeby, nie jest jednak produktem zużycia, lecz używania — i to tylko przez nieliczne jednostki przy budowach poszczególnych domów. Jako czynnik kalkulacyjny w ogólnych kosztach budowy uczestniczy cegła zaledwie w 10 proc. Pozostawienie cegły w gorszym położeniu, niż wapno, cement, drzewo, piasek i t. d. jest nieuzasadnione. Wniosek ten znalazł poparcie Wspólnej Reprezentacji Związków Ceramicznych.

(k) Ruch okrętowy w Gdyni. W ciągu pierwszej dekady lutego przybyło do portu w Gdyni 40 statków o łącznej pojemności 44 025 t. r. n.; wyjechało zaś — 42 statki o łącznej pojemności 42 620 t. r. n. Pasażerów przyjechało w tej dekadzie 7, opuściło zaś 750 przeważnie emigrantów. Przywóz w pierwszej dekadzie bm wyniósł łącznie 15 697,7 tonn oraz 1396 worków poczty amerykańskiej. Wywóz w tej dekadzie osiągnął 75 612,9 tonn. Ogólny obrót towarowy w porcie gdyńskim wyniósł więc 91 310,6 tonn, wobec 116 027,5 tonn w 3-ciej dekadzie stycznia rb.

(k) Konjunktura handlowa na targu rolniczo-handlowym we Lwowie. W małopolskich sferach rolniczych śledzą z żywym zainteresowaniem przygotowania do ogólno-krajowego IV Targu rolniczo-nasiennego, który w dn. 23, 24 i 25 lutego rb. urządzają Targi Wschodnie we Lwowie. Jak z dotychczasowych zgłoszeń wynika, Targ ten, który już w zeszłym roku osiągnął zwz. 100 firm z całej Polski i z zagranicy, skupi tym razem jeszcze pokażniejszą liczbę wystawców tak z pośród kupców, jak i producentów nasiennych. Zgłoszeni dotąd uczestnicy reprezentują hodowlę nasion w Małopolsce, na Wołyniu, Pomorzu, w Poznańskiem i woj. centralnych.

(k) Wkłady oszczędnościowe P. K. O. w styczniu 1930 r. Miesiąc styczeń zamyka P. K. O. rekordowym wzrostem zarówno kapitału oszczędnościowego, jak i liczby oszczędzających w P. K. O. Wkłady na książeczkach oszczędnościowych P. K. O. wzrosły w ciągu miesiąca sprawozdawczego o zł 7.820.715,— osiągając na dzień 31. 1. 1930 r. stan 148.326.452,—, łącznie zaś z wkładami pochodzącymi z waloryzacji zł 180.419.524,—. Liczba czynnych książeczek oszczędnościowych P. K. O. wyniosła w dniu 31. 1. 1930 r. 412.206 sztuk, wzrosła więc w ciągu stycznia o dalszych 18.586 sztuk. Ogólna liczba czynnych książeczek oszczędnościowych P. K. O. łącznie z książeczkami, pochodzącymi z waloryzacji wyniosła w dn. 31. 1. 1930 r. — 452.422 sztuk.

Z ZAGRANICY

(z) Bilans handlowy europejsko-amerykański. Kraje europejskie nabyły w roku 1929 od Stanów Zjednoczonych towarów i surowców za 1 miliard dolarów. Najlepszym jednak odbiorcą Stanów Zjednoczonych jest Kanada, drugie miejsce zajmuje Japonia, która zepchnęła na trzecie miejsce Anglię.

(z) Pomyślna sytuacja gospodarcza Stanów Zjednoczonych. Prezydent Hoover w proklamacji swej wydanej niedawno w związku z sytuacją naprężoną na giełdzie nowojorskiej wyraził przekonanie, że sytuacja ekonomiczna Stanów Zjednoczonych jest pomyślna i opiera się na zdrowych zasadach. Zbyt produktów amerykańskich stale wzrasta, płace robotników zwiększają, a w ślad za tem wzrasta również wydajność pracy. Zauważyć się dało pewne zahamowanie w przemyśle budowlanym, jednak inne przemysły wykazują ożywienie.

RADJO

Programy radjofonijne

Sobota, dnia 15 lutego 1930 r.
Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawa o ruchu statków itd.; godz. 16.45 kurs wyższy języka ang. (wykl. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 17.05 odczyt z cyklu o dziennikarstwie p. t. „Kto winien: prasa czy społeczeństwo?” (wykl. red. Jerzy Guttsche); godz. 17.25 gawęda harcerska; godz. 17.45 słuchowisko dla młodzieży p. t. „Mit grecki o Perseuszu” w opracowaniu radjofonijnym p. H. Nowocieniowej (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.00 15 minut literackich: proza (wykl. art. dram. Roman Juraszek); godz. 19.15 audycja dla żołnierzy (wykl. kpt. Gustaw Baumfeld); godz. 19.30 interludium muzyczne w wykonaniu ork. Klubu Mandolinistów „Chopin” pod batutą p. Zenona Szemborskiego; godz. 20.00 gawęda reporterska (wykl. p. red. Józef Winiewicz); godzina 20.15 Ze świata kobiecego (wykl. p. Sabina Kazanowska); godz. 20.30 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 muzyka taneczna z „Polonij”; godz. 24.00 koncert nocny firmy „Philips” w wyk. orkiestry p. Mieczysława Winowskiego.

Niedziela, dnia 16 lutego 1930 r.
Poznań (335 m) godz. 10.00 uroczysty obchód odzyskania Pomorza. (Transmisja z Torunia via Warszawa); godz. 12.30 odczyt rolniczy p. t.: Jak dużo wydajemy na nawozy z zagranicy (wykl. inż. Karol Temler); godz. 12.50 odczyt rolniczy p. t.: Jak stosować nowe nawozy azotowe (wykl. p. Antoni Adamek); godz. 13.10 wykład dla gospodyń p. t.: „O wyborze zawodu” (wykl. dr. M. Bednarkowa); godz. 16.30 transmisja z Auli U. P. Dwa odczyty organiz. przez Miejski Komitet Wych. Fiz. w Poznaniu; godz. 17.45 audycja dla dzieci w wyk. p. Wandy Trojanowskiej; godz. 18.15 biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. 18.30 nadprogram; godz. 18.50 Arje i pieśni polskie w wyk. p. Romana Heysinga, art. op. (bas). Przy fort. Bolesław Tyllia kapelm. op.) godzina 19.20 audycja wokalna p. Marij Gąsiorowskiej (sopran). Bolesław Tyllia, kapelmistrz opery (akomp.); godz. 19.40 „Silwa rerum”; godz. 20.00 kwadrans literacki. „Gdzie szczęście” E. Orzeszkowej. (Transmisja z Warszawy); godz. 20.15 koncert wieczorny (transmisja z Warszawy); godz. 21.45 słuchowisko pogodne „Symfonia miasta” — W. Radulskiego (transmisja z Warszawy); godz. 22.15 sygnał czasu, komunikaty sportowe; godz. 23.00 muzyka taneczna z kawiarni „Polonia” w wyk. Braci Dorian.

Katowice (409 m) godz. 10.00 transmisja z Torunia; godz. 12.30 transmisja z Teatru Polskiego w Katowicach. Akademia ku uczczeniu dziesięciolecia odzyskania Polskiego Morza; godz. 15.00 transmisja z Warszawy; godz. 15.20 inż. Adam Lachowicz: „Nawożenie zbóż jarych”; godzina 15.40 ks. dr. Bolesław Rosiński: „Życie pogrzebowe postulatami godności ludzkiej”; godz. 16.00 koncert popularny; godz. 17.15 „Na szachownicy”; godz. 17.40 koncert z Warszawy; godz. 19.30 „Bery i bojki śląskie” — Karlik z Kocynadra; godz. 20.00 kwadrans literacki z Warszawy; godzina 20.15 koncert popularny z Warszawy; godzina 21.45—24.00 transmisja z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. 10.00 transmisja z Torunia. Uroczystość z racji obchodu odzyskania Pomorza; a) Nabożeństwo z Katedry, b) Symboliczne przyjęcie wojska, c) Przyjmowanie przez Pana Prezydenta holdu sztafet z Pomorza, d) Defilada wojska i oddziałów P. W. i pocztów sztandarowych stowarzyszeń; godz. 12.30 poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; 1. F. Mendelssohn-Bartholdy; Uwertura „Ruy Blas”. 2. J. Brahms: Koncert skrzypcowy. 3. Pieśni: a) Fr. Schubert: Lipa. b) R. Schumann: Leszczyzna, c) J. Brahms: Zwiastun. 4. R. Schumann. Symfonia B-dur; godz. 14.00 „Uprawiajcie len” — dr. Bohdan Dederko (dialog); godzina

14.20 muzyka; godz. 14.30 „Jak się tworzy i jak zanika budowa roli” — wykl. rektor prof. Stefan Biedrzycki; godz. 14.50 muzyka; godz. 15.00 „Co słycać, o czym wiedzieć trzeba” — wykl. dyr. Szczepan Mędrzejcki; godz. 15.20 muzyka; godz. 16.00 odczyt p. t. „O kometach” — wykl. prof. dr. Antoni Wilk; godz. 16.00 muzyka gramofonowa; godz. 16.40 odczyt p. t. „Przebiecie się drugiej brygady Legionów Polskich przez front austriacki pod Rarańczą dnia 15 lutego 1918 r.” — wykl. plk. dypl. Mieczysław Boruta-Spiechowicz; godz. 16.55 płyty gramofonowe; godz. 17.40 koncert Reprez. Orkiestry Policji Państw. m. st. Warszawy pod dyr. Al. Sielskiego. Muzyka operet. i taneczna; godz. 19.25 feljeton p. t. „Romantyzm współczesnej chemji” — wykl. inż. Tad. Zamoyski; godz. 20.00 kwadrans literacki „Gdzie szczęście” E. Orzeszkowej; godz. 20.15 koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra P. R., Jadwiga Hejdkowska (mezzosopran). Lidja Kmitowa (skrzypce); godz. 21.45 słuchowisko „Symfonia miasta” — W. Radulskiego; godz. 22.15 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z „Oazy”.

Szigeti przed mikrofonem.

W dzisiejszy piątek stacja stołeczna i wszystkie prowincjonalne stacje nadawcze transmitują z Filharmonji Warszawskiej niezmiernie ciekawy koncert symfoniczny. Koncert ten poprowadzi dyrygent drezdeńskiej Filharmonji p. Scheinplüg. Jako solista wystąpi skrzypek — wirtuoz Józef Szigeti, wychowaniec szkoły węgierskiej prof. Hubay'a. Józef Szigeti zaliczany jest do najznakomitszych skrzypków świata. W czasie piątkowego koncertu usłyszymy szereg nieznanych dotychczas u nas szerszej publiczności utworów. Orkiestra Filharmoniczna wykona uwerturę do komedji Szekspira, opartą na melodji angielskiej XVI wieku, którą napisał dyrygent piątkowego koncertu p. Scheinplüg. Szigeti wykona koncert skrzypcowy, który napisał specjalnie dla niego A. Cassella. Transmisja filharmoniczna będzie prawdziwą uczczeniem dla radjosluchaczy.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Absolwentów I. Szkoły Wydziałowej.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 15 bm. o godz. 19.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Dębiec** urządzi w sobotę, dnia 15 bm. w lokalu p. Grzesiaka przy ul. Wspólnej 15 wieczorek familijny w zamkniętym kółku, ściśle za zaproszeniami.

— **Męski Chór Nauczycielski.** Lekcja śpiewu odbędzie się w sobotę, 15 bm. o godz. 20 w II. szkole wydziałowej.

— **Komitet Towarzystw dzielnicy wildeckiej.** Zabawa karnawałowa w sobotę, 15 bm. w salach p. Jarockiego przy ulicy Masztalarskiej od godz. 19.

— **Koło Śpiew im. Moniuszki.** W sobotę, 15 bm. odbędzie się bal maskowy w sali Domu Rzemieślniczego. W programie rozmaite niespodzianki.

— **Koło Młodzieży im. Słowackiego** urządzi zabawę karnawałową dnia 15 bm. o godz. 20 w salach Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1.

— **Zarząd i Rada Nadzorcza Tow. św. Władysława** zwołuje protestujące nadzwyczaj. walne zebr. członków rejestrowanych w Tow. św. Władysława na niedzielę, 16 bm. do lokalu „San Domingo” przy Drodze Dębińskiej na godz. 15 dla bardzo ważnych spraw.

— **Grono Przyjaciół Sceny Polskiej.** — Zbiórka w dniu 10-lecia odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 8. Wszystkich członków uprasza się o przybycie do lokalu ul. Wroniecka 6.

— **Stow. Młodzieży Polskiej przy Farze** urządzi w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 19 wieczornicę na sali OO. Jezuitów Rano odbędzie się zbiórka o godz. 8.30 na dziedzińcu farnym, celem wzięcia udziału w uroczystości poświęcenia strzelnicy małokalibrowej przy ul. Fr. Ratajczaka.

— **Tow. Uczestników Powstania — dzielnica Jeżyce.** Msza św. za poległych i zmarłych członków Tow. odbędzie się w

niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 10 w kościele parafjalnym. Zbiórka wszystkich drużów o godz. 9.30 na Rynku Jeżyckim.

— **Związek Samodzielnych Handlarzy Okrężnych.** Msza św. odbędzie się w kościele Pana Jezusa przy ul. Żydowskiej w niedzielę, 16 bm. o godz. 10 na intencję rocznicy. Wieczorem o godz. 6 odbędzie się zabawa u p. Bajerowej przy pl. Bernardyńskim.

— **Koło Towarzystwa Rękodzielników.** Miesięczne zebranie odbędzie się we wtorek, dnia 18 bm. o godz. 19 w lokalu p. Gaworskiego. Nowy Rynek 4 Na porządku obrad ważne sprawy m. in. wykład p. radnego Libery.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Michalina Witkowska za prośbą o zdrowie i błogosławieństwo dla najdroższej osoby i całej rodziny 5 zł — C. St., Poznań, z prośbą o zdrowie, odnalezienie wartościowej rzeczy i błogosławieństwo dla rodziny, 5 zł. — Marja Stryczyńska z podziękowaniem za odzyskanie zdrowia 10 zł. — N. N. 10 zł. — N. N. 15 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 734,10 zł.

Na ubogich m. Poznania: Hajdrowski 40 zł. — Lenartowicz 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 1018,70 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **J. S. Drzonek.** Pozn. Warsz. Tow. Ubezp. nie jest w rękach żydowskich; o ile wiemy, zasługuje na zaufanie. Ass. Gen. Trieste jest przedsiębiorstwem zagranicznym; zasadniczo należy się pierwszeństwo krajowym. (K.)

— **P. A. Jas.** Równowartość 3690 zł. Najniższa waloryzacja reszty ceny kupna 18%. Odsetki umówione (przypuszczamy 6%). Należy się więc najmniej razem z zaległymi odsetkami 940,20 zł. (K.)

— **R. R.** Następca tronu włoskiego Humbert, z domu Sabaudzkiego, jest księciem Piemontu; dynastia panująca w Belgji wywodzi się z domu Sachsen-Coburg-Gotha. (K.)

— **P. K.** Nie jest konieczne, aby to był Szwed; Panu jednak nie radzimy się zgłaszać. (K.)

— **P. Gabryel Neumann.** Radzimy wytoczyć skargę za pośrednictwem adwokata. (K.)

— **Stała abonentka.** Pisma dentystyczne w Polsce: Polska Dentystyka, Lwów, ul. Zielona 5a; Echo Dentystyczne, Łódź, Piotrkowska 23; Wiadomości Dentystyczne, Poznań, pl. Sapieżyński 4; w Warszawie: Dentystyczne Wiadomości Związkowe, ul. Wielka 17 m 6; Głos Dentystyczny, ul. Chłódna 7; Przegląd Dentystyczny, ul. Kredytowa 16. Radzimy napisać tam o numery okazowe. (K.)

— **P. Stanisław Krawczak.** Niema takiej komisji. (K.)

— **Nr. E. S. 17.** Jeżeli chłopiec pozatem jest zdrowy, można oddać go w naukę rzemiosła u majstra, albo też posłać do jakiegokolwiek szkoły zawodowej (Państwowa Szkoła Przemysłowa w Bielsku, Wojewódzka Szkoła Mechaniczna i Hutnicza w Król. Hucie, Szkoła Górnicza w Tarnowskich Górach). (K.)

— **Stały Czytelnik E. P.** Nie znamy tego adresu. (K.)

— **M. W., Poznań.** Powinien Pan był korzystać w właściwym czasie, przed zwolnieniem, z prawa do płatnego urlopu. Pracownicy, którzy nie żądali udzielenia im urlopu w ciągu trwania umowy, nie mają prawa do otrzymania później pieniężnego wynagrodzenia za niewyżytkany urlop (wyrok Sądu Najw. II. 26/24). (K.)

— **Lubu.** Istnieje kilka klubów, lecz adresów ich nie znamy; prosimy uważać na komunikaty w dziale „Ruch towarzyszy”. (K.)

— **J. K., Toruń.** Potrzebna jest zgoda gospodarza. Gdyby odmówił, można sprawę przedstawić Urzędowi Rozjemczemu lub Sądowi i ewtl. uzyskać usprawienie w myśl art. 11,2 e ustawy o ochronie lokatorów. (K.)

— **J. Ch.** Sprawę możnaby przedstawić Urzędowi Rozjemczemu, lub odnieść się do Sądu o uzyskanie uprawnienia w myśl art. 11,2 e ustawy o ochronie lokatorów. (K.)

— **J. H. P.** Jak dotąd, w Stowarzyszeniu tem nie zaszło nic, coby mogło budzić obawy. (K.)

— **J. B.** Egzamin winien składać przed komisją, utworzoną z ramienia Izby Rzemieślniczej. (K.)

— **D. K.** Nie interesowaliśmy się tym szczegółem zupełnie, więc nie możemy poinformować. Radzimy zapytać portjera hotelu. (K.)

— **P. Handkiewicz.** Sądząc z Pańskiego przedstawienia sprawy, między towarzystwami ubezpieczeniowymi nastąpiła fuzja. Czy jest Pan nadal zobowiązany wobec nowego towarzystwa, zależy od kontraktu fuzji, jednak, jeżeli otrzymał Pan zawiadomienie od dawnego towarzystwa, że zobowiązania przejęło nowe, to ubezpieczenie obowiązuje nadal w stosunku do nowego towarzystwa. Nie pisze nam Pan niestety, o jakie to towarzystwo chodzi, z tego też względu nie możemy dać Panu odpowiedzi zupełnie pewnej. Wiemy natomiast o dwóch wypadkach fuzji, przyczem w obydwóch umowy przejęto, z tem, że ubezpieczeni mają prawo statutowego wypowiedzenia (kwartalne, listem poleconym). Aż do statutowego wypowiedzenia musi Pan w każdym razie premje opłacać. (ak.)

— **M. D.** We wszystkich oddziałach łazienek miejskich, przy Rynku Wildeckim, przy Nowym Rynku, przy ul. Słowackiego itd. (K.)

— **P. J. Radecki.** W kalendarzu nie znajdujemy; pochodzenie germańskie. (K.)

— **Żołnierz 78 p. p. w Baranowicach.** Po zwolnieniu z wojska mógłby Pan uczestniczyć w kursie maturalnym. (K.)

— **P. Mech.** Dajemy wzmianki bezpłatne o 25-leciach i starszych jubileuszach; 10-lecie naszym zdaniem nie jest niczem nadzwyczajnym, zaś 30-lecie nie jest jubileuszem. (K.)

— **L. K.** Przepisów żadnych w tym względzie istotnie niema. Według litery prawa strona musi być obecna na sali sądowej natychmiast po wywołaniu sprawy, w przeciwnym razie przy stwierdzeniu prawidłowego doręczenia wezwania może zapaść przeciw niej wyrok zaoczny na wniosek strony przeciwnej. Jednak w Sądzie Grodzkim w Poznaniu ze względu na to, że rozprawy odbywają się jednocześnie na kilku salach, zasadę tę stosuje się w praktyce bardzo oględnie. Przedewszystkiem uwzględnia się poza kolejnością adwokatów, mających zawsze znaczną ilość spraw. Rygorystyczne stosowanie przepisów uniemożliwiłoby im zupełnie pracę, choć z drugiej strony może to być czasem przykre dla publiczności. O ile chodzi o stronę, niezastąpioną przez adwokata, która ma kilka rozpraw jednocześnie, to najlepiej przed wywołaniem sprawy albo bezpośrednio po wywołaniu wskazać na wokandy protokółującemu sekretarzowi sądowemu, że w sprawie tej a tej stronie jest, lecz rozprawia na innym pokoju. W takich wypadkach niewątpliwie sędzia będzie względny, i albo parę minut poczeka, albo też każe stronę zawałać przez woźnego. (ak.)

nw 7956

Dnia 13 lutego 1930 r. o godz. 5 po poł. zasnął w Bogu po krótkich i ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, dziadek, zięć, brat, szwagier i stryj, ś. p.

Antoni Owczarzak

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 16 b. m. o godz. 4,30 po poł. z kostnicy cmentarza górczyńskiego.

W głębokim smutku pograżeni

żona, synowie i rodzina.

zw 21755

Poznań, Łódź, Bydgoszcz, Spandawa, à Puteaux (Francja)

Po krótkich i ciężkich cierpieniach w dniu 13 b. m., podobało się Bogu zabrać wśród grono Swych aniołków. nasze złotko najdroższe

Fredzia

w trzeciej wiosnie życia. Pogrzeb odbędzie się z kaplicy cmentarza św. Marcińskiego przy ul. Bukowskiej o godz. 3.

W ciężkim smutku pograżeni

Fr. Kołodziejczakowie z córką i rodziną.

zw 21765

Dnia 13 lutego 1930 r., o godz. 6 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja ukochana żona, nasza najdroższa matka i babka, ś. p.

Barbara Muthowa
z d. Schneider

przeżywszy lat 60. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 16 b. m., o godz. 3,30, z domu żałoby w Dębku, ul. Dębiecka 15, o czym donoszą Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pograżeni

mąż z córką i rodzina.

zw 21762/3

Dnia 14 lutego 1930 r. rozstał się z tym światem po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy i troskliwy ojciec, brat, szwagier, wuj, i stryj, ś. p.

Leon Wolski

w 51 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, o godz. 4 po poł. Nazajutrz msza św., w kościele parafjalnym we Lwówku.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Lwówek, dnia 14 lutego 1930 r.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

zw 21776

Otworzyłem
KLINIKĘ
dietetyczno - fizykalną
przy ul. Noskowskiego 6, narożnik ul. Libelta.
Tylko dla prywatnych. nr 22-7,156
Zgłoszenia Plac Wolności 11, II. wejście
w godz. przyjęć: pomiędzy 10 a 12 i 4 a 6 po poł.
DR. JAN ZYTKIEWICZ

Dzielnego sekretarza adwokackiego

do kancelarii adwokackiej i notarialnej, od 1 kwietnia, poszukuję. Oferty wraz z życiorysem, świadectwami i podaniem warunków pod dw 4183 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Kilku młodych ludzi

piszących biegle na maszynie oraz znających dobrze stenografię, znajdzie dobrą posadę. Wymagana jest znajomość języka niemieckiego. Szczegółowe oferty w obydwóch językach należy skierować do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21719

APTEKA
poszukuje pożyczki
4 tys. zł

na absol. pewno gwarancje i dobre procenty. Agenci wyliczeni. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 21731

24 godz.
odzież balowa
i wieczorowa
czyści chemicznie

„BARWA“

wł. S. Kałamajski
Ciecienia przyjmują składy własne
Poznań: Plac Wolności 6,
ul. Wielka 18, 70,
W Garbar.
ul. Marz. Focha 49,
Wierzbicięca 49,
Rynek Jeżycki 1, 70,
ul. Kraszewskiego.
Foruń: Szeroka 21.
Ostrów: Rynek 28,
Leszno: Rynek 25,
Pw 8681-3, 15

Winiarnia-Restauracja-Dancing „Carlton“

Plac Wolności 17.

Na ogólne życzenie w sobotę,
15-go i w środę, 19 lutego

2 wieczory
karnawałowe

z występami pierwszorzędnymi sił artystycznych
oraz tańce ruletkowe z nagrodami.

Pw 9 329-7.156

Wieczór Karnawałowy

Dnia 15 lutego r. b.

w Kawiarni „ESPLANADE“, plac Wolności 11.

Występy znakomitych artystów.

TAŃCE! ŚPIEWY! HUMORYSTYKA!

Różne niespodzianki i wiele innych atrakcyj.

Wyborowa orkiestra! Strój kostiumowy i wieczorowy. Wyborowa orkiestra!
Wstęp 3,- zł od osoby (w tem 10% na ubogich m. Poznania). — Początek o godzinie 12 w nocy, koniec o godzinie 6 rano.

Przedwczesna sprzedaż biletów przy bufecie Cukierni „Esplanade“.
zw 21735
Dyrekcja Kawiarni „Esplanade“.

Poszukujemy

DEKORATORA-SPRZEDAWCY

B-cia Z. i A. Rappeport, Łódź, Piotrkowska 15.

Magazyna towarów tekstylnych i dywanów.

nw 8878

Poważne Przedsiębiorstwo Handlowe poszukuje

SYNDYKA

na 2 godziny dziennie.

Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 21 758

Poważna fabryka perfumeryjno - kosmetyczna w Warszawie
poszukuje zdolnego i energicznego

PRZEDSTAWICIELA

obeznanego z branżą na Poznańskie i Pomorze. Oferty
sub: „555“ do Międzynarodowego Biura Ogłoszeń w Warszawie,
Senatorska 29 nw 8859

Na tyżwy
udzielam 10% rebata.

Termosy
Piece żelazne
Kuchnie wstawialne
Hacela i ocele
Żelazka do prasowania
Maszynki do mięsa
Karnisze do obicia
poleca korzystnie

JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel 35-18 i 35-43
Pw 9140-7.174

P. P. Fryzjerzy!

Skład na sprzedaż
przy bardzo ruchliwej
ulicy Poznania, nadający
się na składnię lub
inną branżę, zakratowa-
ny cena 3 tysiące zł.
Oferty do Kurjera pod
zw 21749

Garnitur

pluszowy pierwszorządny (ka-
napa i fotele) oraz inne meble
korzystnie na sprzedaż.
Zgłoszenia do „Par“, Aleje
Marcinkowskiego 11, pod 7,120
Pw 9122-7.120

Dla pp. Ogrodników! Maty

zimowe z trzciny, mocno
wiązane sznurem impre-
gnowanym, wielkości
1,60 x 2,00 m poleca
GUSTAW GLAETZNER, Poznań 3
ul. Mickiewicza 36, Tel. 65-80 i 68-28.
Pw 1159

Sierota

przyjmie zarząd domu u samot-
nej osoby. Oferty Kurjer
zw 8468

Dyrektryza

z pierwszorzędnymi
referencjami i dłuższą
praktyką potrzebną zaraz.
Oferty Kurjer Poznański
zw 21 754

Poszukuje się

6-8 pokojowego mieszkania

na cele biurowe, nie wyżej II piętra.
Oferty do Kurjera Pozn. pod nw 8056

Dnia 13 lutego 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz kochany ojciec, brat i dziadek, ś. p. dw 4195

Antoni Czerwiński

przeżywszy lat 76. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 16 b. m., o godz. 3,30 po poł., z zakładu św. Józefa, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni
żona i rodzina.

Poznań, Oborniki, Trzeclim, Altona.

Zakład pogrzebowy St. Jaśkiewicz, ul. Klasztorna 14.

Wszystkim, którzy przesłali mi w ciężkiej chwili wyrazy współczucia oraz tym, którzy wzięli udział w smutnym obrzędzie pogrzebu mego najdroższego męża, ś. p.

Feliksa Kaczmarka

przesyłam z głębi wzruszonego serca płynące

Bóg zapłać!

zw 21 760

Irena Kaczmarkowa.

ZIOŁA LECZNICZE

O. Wojnowskiego

poleca

APTEKA p. KORONA

Poznań, Górna Wiłda 61

Broszury na żądanie bezpłatnie.

Kw 1811

Gruźlica płuc

jest nieubłagana i co-
rocznie — nie robiąc
różnicy dla płci, wieku
i stanu, kosztuje miliony
ludzi.

Przy zwalczaniu
chorób płucnych
bronchitu,
uporczywego, męczą-
cego kaszlu itp. sto-
sują pp Lekarze

CHOROBY PŁUC

BALSAM THIOCOLAN-AGE,
który ułatwiając wydzielanie się płwociny wzmacnia
organizm i samopoczucie chorego oraz powiększa wagę
ciała i usuwa kaszel. Używa się za poradą lekarza.
Sprzedają apteki nw 7241 Sprzedają apteki.

Restaurację-Kawiarnię

w Poznaniu, St. Rynek, z pełną koncesją i przyległym miesz-
kaniem, sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia
Zytkowiak, Jeżnicka 11. rw 8670

Skład bławatów

i konfekcji, dobrze prosperujący, w powiecie Go-
styńskim, na sprzedaż, na dogodnych warunkach.
Zapas towaru około 35 tysięcy zł. Zgłoszenia do
ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21 759

Stale popołudniowe kursy spawania i cięcia metali w Poznaniu

zorganizowane przez firmę

„PERUN“ Dzierżawca Spółki Akcyjnej **„GAZ“**

Zajęcia odbywać się będą od godz. 6 do 9 wieczór co drugi dzień oprócz soboty i świąt w lokalu szkolnym urządzonym przy ulicy Dąbrowskiego 81.

Zapisy i informacje w firmie „Gaz“, Poznańska Fabryka Gazów Przemysłowych w Poznaniu, Stary Rynek 59/60, tel. 55-78.

Kurs obejmuje 20 godzin wykładów i 40 godzin ćwiczeń.

Czas trwania kursu 6 tygodni. Po skończonym kursie składać będą uczestnicy egzaminy i otrzymają świadectwa.

Oplata za kurs wynosi 50 — zł dla uczniów delegowanych przez członków wspierających Związek, dla pozostałych opłata wynosi 75 zł.

Przy zapisie należy wpłacić 25,— zł.

Kurs rozpocznie się 1 marca 1930 roku. Zgłoszenia przyjmuje się do dnia 25 lutego r. b. włącznie.

Pw 9 331-7.166

Dobrego znawcy

gry w szachy gry w karty

(Whist, Preferans, Bridge etc.)

poszukujemy jako współpracownika redakcyjnego. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 21746

Kierownik

do pierwszorzędnej winiarni

potrzebny od 1. 3. 1930. — Zgłoszenia z fotografią, wyczerpującym życiorysem, odpisami świadectw oraz pretensją przy wolnym utrzymaniu do biura ogłoszeń „PAR“, Al. Marcinkowskiego 11 pod 7.175

Pw 9344-7.175

4-6 pokoj. mieszcz.

szukam. Oferty szczegółowe uprasza

B. PRUSIEWICZ, Poznań,

Młyńska 9. Tel. 32-06 i 10-81 Pw 943-7.176

Drogerja

miasto powiatowe, garnizon, gimnazjum, seminarjum, położenie bardzo dobre, roczny obrót 125 tys. złotych, do sprzedania przy wpłacie gotówką 35 000 zł. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 21 757

Skład kolonialny i żelaza

w uprzemysłowionem mieście, 1½ godziny koleją od Poznania, z obszernym wolnym mieszkaniem, z powodu śmierci właściciela, korzystnie do wydzierżawienia. Oferty proszę kierować do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 751

Ubikacji

na fabrykę wód mineralnych, względnie odpowiedniej posesji z możliwością urządzenia fabryki, poszukuję celem kupna, ewentualnie dzierżawy, zaraz. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 21 752

Zniżka cen!

10% do 20% rabatu przy gotówce

podczas sprzedaży poinwenturowej.

**Kapelusze
Krawaty**

**Bielizna ciepła
Trykoły**

**Czapki
Rękawiczki**

Specjalność: Koszule własnej fabrykacji,
dobry krój, pełne miary.

Władysław Hahn, Poznań

Stary Rynek 58. na rzeczu drogerii
Czepczyńskiego.

Pw 9249-6.125

Rentujący się skład żelaza

sprzętów kuchennych, emalii, porcelany w Poznaniu lub na prowincji kupę zaraz. Oferty z podaniem warunków do ekspedycji Kurjera Poznańsk. pod rw 8680

Zwapnienie żył.

Zdenerwowania osłabienia Zadac bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56.

Zarząd Gazowni Miejskiej w Śremie, ma do oddania większą ilość

koksu gazowego

po cenie zł 6,— za 100 kg. loco Gazownia wzgl. stacja załadowania. Przy regulacji gotówką udzielamy 5 proc. skonta. Oferty uprasza się skierować do Zarządu Gazowni Miejskiej w Śremie. dw 414.

Magistrat

Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu

ogłasza przetarg

publiczny na wykonanie prac centralnego ogrzewania, instalacji kanalizacyjno-wodociągowych i elektrycznych oraz robót szklarskich i malarskich przy budowie ośrodka zdrowia w Śwarzędzu. Oferty należy składać do dnia 25 lutego 1930 r. w biurze Powiatowej Kasy Chorych w Poznaniu, ul. Wąly Kościuski Nr. 3 w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na trzecia serie robót przy budowie Ośrodka Zdrowia w Śwarzędzu”. Do oferty winno być dołączone wadium w wysokości 2% sumy oferowanej w gotówce lub w uznanych przez władze budowlane państwowe w papierach wartościowych. Otwarcie ofert nastąpi o godzinie 10-tej minut 15-tego dnia.

Kosztorys służy wydanie Powiatowa Kasa Chorych po cenie 5.— zł i 3.— zł, gdzie również przejrzej można rysunki. Poza tym wszelkich informacyj co do sposobu konstrukcji udzielać będzie inżynier-architekt p. Jerzy Müller, kierownik budowy, Poznań, ul. Berwińskiego 1, w godzinach 8-4-tej.

Powiatowa Kasa Chorych zastrzega sobie wybór oferenta względnie podział robót na kilku oferentów, lub nieuwzględnienia żadnej z ofert.

Przy budowie obowiązująca będą przepisy i postanowienia obowiązujące przy robotach państwowych oraz warunki miejscowe.

Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu

(—) inż. arch. Jerzy Müller

Kierownik budowy

(—) Dyrektor

Wł. Zakowski

(—) Józef Raczkowski

przewodniczący Zarządu.

dw 4 184

KONKURS

Magistrat miasta Leszna (Woj. Pozn.), rozpisuje niniejszym konkurs na posadę

technika budowlanego.

Reflektuje się tylko na kandydatów z ukończonym średnim wykształceniem technicznym, z świadectwem matury średniej szkoły budownictwa, którzy zajmowali już stanowiska techników budowlanych w administracji samorządowej. dw 4188

Zgłoszenia z własnoręcznie napisanym życiorysem, uwierzytelnionymi odpisami świadectw, próbą rysunku, świadectwem moralności, wyciągiem z rejestru karnego i podaniem referencyj przedkładać należy do 1 marca r. b. wraz z żądaniem wynagrodzenia.

Magistrat miasta Leszna (Woj. Pozn.)

Kowalski, pierwszy burmistrz.

WYWOŁANIE

Rolnik Władysław Spychała z Góry, pow. Międzychód, postawił wniosek na wywołanie listu hipotecznego wystawionego na hipotekę zapisaną na nieruchomości do niego należącej Góra, wykaz liczb 1, w dziale III, pod licz. 10, w wysokości 4 500,— mk. Posiadacza tego dokumentu wywołano się, by najpóźniej na terminie w dniu 11 marca 1930 r., przed połudn. o godz. 9, w podpisany Sądzie (pokój 6), odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu. nw 8658

Międzychód, dnia 6 lutego 1930 r.

Sąd Grodzki.

5. Na 1/30. Co do majątku Hipolita Nowakowskiego, kupca z Kościana, wdrożono z dniem 12 lutego 1930, o godzinie 12, postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano adwokata Fischbacha z Kościana. Termin do zgłaszania wierzytelności do dnia 18 marca 1930. Pierwsze zebranie wierzytelności dnia 15 marca 1930, o godz. 10. Termin do zbadania wierzytelności dnia 14 kwietnia 1930, o godz. 11. nw 8054

Kościan, dnia 12 lutego 1930.

Sąd Grodzki.

W Bydgoszczy

centrum ul. Gdańskiej, duży, jasny skład z towarem. urządzeniem lub bez do oddania. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa nr. 72, pod „Centrum Bydgoszczy”. Pw 9345-6.92

Od lat zaprowadzoną

kancelarię adwokacką

z całym urządzeniem i aktami odstąpię ze względów rodzinnych, w pięknym, prowincjonalnym mieście W elkopolski. Zgłoszenia pod zw 21764

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Dom

30 minut od Poznania, pół morgi ziemi, cena 6 000, wpłaty 3 000. Nowak Poznań. Górna Wilda 50, pierwsze piętro. zdw 25 238-9

UCHWAŁA. Katarzynie Czerwińskiej we Wronkach, właścicielce fabryki wyrobów z cementu i handlu materiałami budowlanymi, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg trzech miesięcy, t. j. do dnia 4 maja 1930. Nadzorcą sądowym mianuje się adwokata Musiała z Wronk. Wronki, dnia 4 lutego 1930. Sąd Grodzki. nw 8052

Uchwałą Magistratu i Rady Miejskiej, z dnia 18 grudnia 1929, zmienia się dotychczasowy statut o pborze miejskiego podatku od psów jak następuje: nw 8880/1

§ 2 ustęp 2 statutu winien brzmieć: „wolny jest jeden pies łańcuchowy do pilnowania gospodarstwa rolnego lub ogrodniczego, trzymany na uwieży poza obrębem budynku mieszkalnego.

§ 2 statutu winien brzmieć:

Podatek wynosi rocznie:

a) za każdego pierwszego psa 40,— zł;

b) za każdego drugiego psa 60,— zł;

c) za każdego następnego psa 100,— zł;

d) za psy trzymane na handel lub w tresurze o ile nie ma zwolnienia podług § 2, ust. 7, 40,— zł za każdego psa.

Powyższa zmiana statutu zatwierdzona została zarządzeniem Pana Wojewody Poznańskiego, z dnia 24 stycznia 1930, L. dz. 386/30, S. na podstawie uchwały Izby Wojewódzkiej oraz postanowień art. 1, 20 ustęp 1 art. 21 ustęp 3 art. 36, 27 o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z dnia 11 sierpnia 1923 łącznie z § 1 pkt. b rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10. 2. 1927 (Dz. U. R. P. nr. 40, poz. 356).

Zmiana powyższa statutu wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1930 r.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w Dolsku, w powiecie śremskim w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Dolsk, tom I, wykaz 1. 4, na imię Joanny z Kowalskich Grześkowiakowej i jej męża rzeźnika Józefa Grześkowiaka w Dolsku, zostanie dnia 7 maja 1930, o godzinie 10 przed południem wystawiona na przetarg w niższej oznaczonym Sądzie, pokój 16. nw 8051

Nieruchomość zapisano pod art. matrykule podatku gruntowego 171 i pod nr. 5 księgi podatku budynkowego. Oznaczenie katastralne: podwórze zabudowane numer karty 6, parceli 44, powierzchni 4 a 20 m², roczna wartość użytkowa mieszkania 750,— mk. lokali przemysłowych 74,— mk.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 10. 12. 1929 r.

Śrem, dnia 1 lutego 1930 r.

Sąd Grodzki.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w Sierakowie, pow. Międzychódzki i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Sieraków, tom II, karta 26 i tom III, karta 74, na imię kupca Józefa Świątki w Sierakowie, zostanie dnia 4 kwietnia 1930, o godzinie 10 przed południem wystawiona na przetarg w niższej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 6. Nieruchomość składa się a) z domu mieszkalnego z podwórzem, ogrodem i domu bocznego, obszaru 5 a. 79 m², wpisana w matrykule podatku budynkowego 26, w matrykule podatku gruntowego 606; wartości użytkowej 477 mk.; b) z domu mieszkalnego, z podwórzem i ogrodem oraz z drugiego domu mieszkalnego z podwórzem i ogrodem, wpisana w matrykule podatku budynkowego 27, w matrykule podatku gruntowego nr. 363, obszaru 5 a. 79 m² rocznej wartości użytkowej 252 mk. nw 8055

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 8 marca 1929 r.

Międzychód, dnia 28 stycznia 1930 r.

Sąd Grodzki.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę, dnia 15 lutego r. b., o godz. 11 przy ul. Górna Wilda 158, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą: nw 8877

aparatu do czyszczenia flaków, 3 maszyn do kręcenia strun, 5 stołów i 5 ram do strun.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 14 lutego 1930.

Magistrat XIII/4.

Sprzedam nadające się do restauracji i kawiarni

50 krzesel prawie nowych, 25 kanap, 25 stojaków do garderoby, ca. 150 mtr. panelu, 15 drewnianych ścian bocznych do separatek, 4 korony brązowe do lamp elektrycznych.

Przedmioty utrzymane są w dobrym stanie i obejrzeć można codziennie od godz. 15 „Moulin-Rouge”, ul. Kantaka 8/9 — Telefon 33-09, Pw 9341-7.176

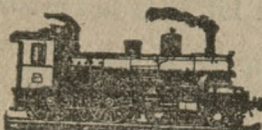
Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy millimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Białe Radjo

Radjoamatorki! Znane z selektywności i zasięgu aparaty „Halvox” wszelkiego rodzaju przybory do radja, wielki wybór, niskie ceny, bardzo dogodnie warunki spłat. „Elektrovox”. Półwiejska 30, naprzeciw ul. Kwiatowej, telefon 58 30. zdw 99 620

Biały Tydzień

towar tylko doborowy ceny reklamowe. Jankowska Podgórna 10 Pw 9 085 5.146

Kanapa, fotele

garnitur, stół mahoniowy, łóżka białe, krzesła, szafki, kuchnia, umywalnie w dobrym stanie tania do sprzedania. Wiadomość Marszałka Focha 4. m. 7. III. p. (Handlarze wykluczeni). zdw 99 578

Kamienia

polnego około 3 000 kbm. 8 ctm. wżwż oraz 1 000 mtr. szczap II klasy i 500 mtr. wałków sosnowych do oddania franko stacją załadowania. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 8 840

Bacność ogrodowi

Wiry rogowe sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 99 907

Gospodarstwo

85 mórg ziemi, prywatne, budynki maszynowe, żywy i martwy nadkompletny sprzedam. Cena podług umowy. Marcei Dziamski Poddzwie, pow. Szamotuły. rw 8 690-1

Meble

najtaniej poleca Marcin Żytkowski tylko Chwaliszewo 5. zdw 99 868 N

Meble

na raty, za gotówkę taniej poleca Stanikowski, Woźna 12. (Butel-ska) zdw 99 499/500

Na Wielkanoc

bedziesz miał wielkie szynki, radość i weselność w rodzinie tuz szybko świnię tylko prawdziwą Centralina Michałowskiego, nie nie stracisz, tylko się wzbogacisz. Zadać wszędzie tylko w oryginalnym opakowaniu. rw 8 676/7

Dom

w dobrym stanie, 2 składy, wtem 1 skład i mieszkanie wolne, duży zajazd i stajnie w powiatowym mieście gdzie gimnazjum sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Urbaniak, Poznań, ul. Dąbrowskiego 46. zdw 25 275

Kilimowy

dywan artystyczny 3 x 5. mniejsze, pracownia kilimów Kalkstei-nowej, Wierzbicice 13. zdw 25 261

Samochód

ślizna limuzyna na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 25 263

Pianino

krzyżowe sprzedawca św. Marcin 47. III. prawo. zdw 25 252

Dobermann

brazowy ostry (dobry stróż) do sprzedania. E. Arnold, Dolna Wilda 11 a. zdw 25 256

Żelazo

betonowe 8-18 m/m większa ilość sprzedam tania. Oferty Kurjer zdw 99 693

Skład

blawatów i towarów krótkich w mieście powiatowym, gdzie wszelkie szkoły, na sprzedaż. Wpłaty 6.000 zł, reszta podług umowy. Oferty Kurjer zdw 99 642

Sprzedam

lub zamienie na mniejszy 60 cal garnitur parowy znajdujący się w najlepszym stanie. Adres Kurjer zdw 99 316

Motocykle

Rex Acme, precyzyjne i najtańsze Koszczyński, Pasaż, Kino Apollo. zdw 98 753

Młyn parowy

w mieście w pierwszorzędnym stanie, przemiał około 150 ctm. bez konkurencji, świetna egzystencja, młyn pracuje stale dzień i noc, do tego willa i 25 mórg ziemi z powodu stosunków rodzinnych spieszenie do sprzedania. Cena 130 000 zł, wpłata podług umowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 25 284

Pianino

jak nowe okazynie sprzedam. — Kościński, Wielkie Garbary 44. II. ptr. zdw 25 207

Obrazy

włoskiego artysty malarza „Chiaciego”. „Witkowskiego” sprzedam. Sieroca 8-9. II. prawo. 5-7. zdw 25 298

Willa

7 pokoi, śliczny ogród przy tramwaju, 55 000. wpłaty 25 000. — Tomczak, Poznań, Wierzbicice 31. zdw 25 220

Wóz

platformę lekką sprzedam. Łodowa 6. zdw 25 222

Biała
szafa, umywalnie lustrami, nowa tania sprzedam. Wrocławska 1. IV. rw 8 696

Smalec

do paczków najlepszy przy 5 funtach a 2.— złote. Włodarczak, Stary Rynek 5. rw 8 701

Pianino

zagraniczne za 1200 zł sprzedam. Szamarzewskiego 1. II. pietro. lewo. zdw 25 317

Kilim

okazyjnie sprzedawca. Obejrzyć można od 4-6 godz. Stachowiakowa, Grobla 10. I. zdw 25 316

Parcela

budowlana 2 093 kwm w Solaczu, dogodnie położona, cena 24 000.— zł. Wiadomości udziela Gusovius, Poznań 3, ul. Gajowa 4. telefon 6073. zdw 25 318

Skład

kolonialny z towarem i magłem sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 25 315

Dom

narożnikowy, skład, 3 mieszkania, 9 000, kamienica 1914 budowlana, 2 składy, 4 mieszkania, elektryczność, wodociąg, kanalizacja, przy sprzedaży całkowicie wolne, nieobciążone, 19 000, sprzedam, Stefan Kolecki, Wronki, zdw 25 312

Skład

kolonialny z towarem, magłem. Adres Kurjer zdw 25 304

Gospodarstwo

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

Skład

kolonialny z towarem, magłem. Adres Kurjer zdw 25 304

Gospodarstwo

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

Skład

kolonialny z towarem, magłem. Adres Kurjer zdw 25 304

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

poza miasto, prywatne, 45 mórg doskonalej ziemi, łąka, lasek, zabudowania średnie, kompletne sprzedam za 35 tysięcy. Adres Starowicz, Lubartów lubelski, Lubelska 53. zdw 25 202

Skład
z mieszkaniem, małą ilością towaru w ruchliwym miasteczku wydzierażwie z powodu starości. — Oferty Kurjer zdw 25 007

Tanio

na sprzedaż szafa do handlu papieru lub drogerji, wysoka 2,70, szeroka 1,25 z 48 szufladami oraz maszyna nowa do pustaków (cegieł) i 2 transparenty do światła ½ m. szerokie, 1½ m. wysokie ozdobnymi wyrobami. Oferty Kurjer zdw 25 035

Dobra

egzystencja, miasto prowincjonalne, rozlewnia piwa, fabryka wód mineralnych, dom mieszkalny, piętrowy zabudowania gospodarcze, ogród 4½ morgi roli stodoła murowana zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 25 026

Zakopane

Centrum pierwszorzędnego zakładu fryzjerskiego damski okazynie do sprzedania. Wiadomości: Biuro Kubińskiego, Zakopane, zdw 25 044

Parcelkę

korzystnie sprzedam Kołodziejek Marszałka Focha 69 zdw 25 041

Kanarki

na sprzedaż. Kreta 23. podwórze. prawo. I. lewo. zdw 25 056

Pianino

Irmier jak nowe sprzedam. Matejki 7. I. prawo. zdw 25 077

Wilk

młody do oddania, Mosina, Aleje Wawrzyniaka 182. zdw 25 075

Restauracja

z powodu wyjazdu dobrze prosperująca sprzedam 12 500 zł. Pamiątkowa 1/3. III. prawo. Witkowski. zdw 25 074

Rzeźnictwo

w Poznaniu w pełnym biegu, zapęd elektryczny, mieszkanie korzystnie sprzedam. Gen. Koscińskiego 17. zdw 25 068

Fortepian

w dobrym stanie 600. sprzedam lub zamienie na harmonjum. — Oferty Kurjer zdw 25 098

Kancelję

stała na drodze samochodowa sprzedam. Focha 29. I. prawo. zdw 25 103

Limuzynę

5 osobowa „Morris” (angielski „Piat”) na nowych oponach — sprzedam okazynie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 124

Okazja! Pianino!

krzyżowe czarne sprzedam lub zamienie na prostostrunne. Pokornowski, Prusa 18. jw 3 334

Frakowe

ubranie i jaskółkę na wyższego tania. Gnoiński, pl. Świętokrzyski 1. zdw 25 133

Nowa

maszynę do pisania okazynie sprzedam. Ratajczaka 38. II. prawo. zdw 25 150

Gościniec

pełna koncesja, kolonialka, 12 mórg ziemi, inwentarzem przy Poznaniu korzystnie sprzedawca Jęwański, Poznań, Długa 8. zdw 25 170

Skład

Stary Rynek, urządzenie kompletne, cena 7 000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zdw 25 168

Gabinet męski

dobrze utrzymany za cenę 750 zł do sprzedania. Prusa 17. II. lewo. zdw 25 164

We

wiekszym powiatowym mieście, gdzie sąd, gimnazjum, dom do sprzedania gdzie wyszynk, kolonialka i piekarnia, nadający się dla fachowca, który może się ożenić. Pożądana gotówka. Zgłoszenia do Kurjera zdw 25 191

Składy

poleca „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 25 196

Skład

dla fryzjera, kapelusze lub obuwie 1 400 w tem rok dzierżawa odda „Komis”. Sew. Mielżyńskiego 25a. zdw 25 278

Cukiernię

i kawiarnię z kompl. urządzeniem w powiatowym mieście sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 25 288

Praktyka dentystyczna

dobrze prosperująca w pow. mieście Wlkp. do sprzedania wgl. wydzierżawienia. Kasa chorych zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 25 287

8 ½ złotego

serwis do kawy, porcelanowy 39 złotych, serwis obiadowy porcelanowy 23 złotych, ½ tuzina noży i widelcy „Alpaka”, lecz tylko w hurtowni Porcelany, Wroniecka 24. w podwórzu. zdw 25 199

5 KUPNA

Wagę

do bycia używana kupi: Majętność Bogusławki, p. Sulecina. zdw 99 634

Kupię
wagę dziesiętną mało używaną 1000 kg. Oferty do Kurjera zdw 25 006

Wertikal

i inne meble biurowe kupię. — Oferty Kurjer zdw 25 001

Kupię

magiel. Oferty Kurjer zdw 25 014

Domek

z ogrodem lub ładny ogród w okolicy kościoła lazarskiego, kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 25 028

Składu

wolnego przy ul. Nowej lub Placu Wolności poszukuje. Zgłoszenia pod zdw 25 029

Lokomobile

przemysłowa 100-200 KM wżwż kupię lub zamienie na posiadającą 60 KM z roku 1924 jak nowa. Proszę oferty Kurjer zdw 25 055 z podaniem roku budowy, fabrykatu, stan utrzymania i ilość opłat na godzinę.

Autobus

używany w dobrym stanie na 20 osób kupię. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer zdw 25 063

Kupię

wózek dwukolowy, dobrze utrzymany na resorach nośności 3 centr. Oferty Kurjer zdw 25 052

Dywan

średni, niedrogo dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 25 092

Kupię

używany motocykl z przyczepką lub bez. Oferty Kurjer zdw 25 105

Kupuję

stary papier i gazety. Telefon 2746, Droga Dembińska 12. zdw 25 160

Poszukuje

domu do 5 pokoi z ogrodem na przedmieściu, blisko tramwaju mam do dyspozycji 15 000 zł. — Zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 25 161

Obrazy

dobrych malarzy, nowoczesny stół, gabinet i kluby skórzane, okazynie kupię. Opis, cena Kurjer zdw 25 187

3 fryzjerskie

krzesła używane kupię. Mylna 8. parter, lewo, Białochowska. zdw 25 185

Maszynę

do szycia dobrze utrzymana najchętniej Singera kupię. Oferty z ceną Kurjer zdw 25 117 8

Magiel

dobrze utrzymany kupię. Oferty z ceną Kurjer zdw 25 115/6

Kupię

jadalnię i pianino lub fortepian w bardzo dobrym stanie za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 25 273

Maszynę

damską do szycia mało używana kupię.

Komfortowy
dwuosobowy wynajme. —
pokoje Jagiello 18, parter. prawo.
zdw 25 226

Umeblowany
pokoje do wynajęcia. Szewska 19.
rw 8 608

Pokój
elektryczność dla 1 lub 2 osób wy-
najme. Mostowa 37. III. lewo.
zdw 8 699

Pokój
Garbary 36.
rw 8 704

Pokój
wynajme dla panienki od 15 II. z
elektrycznością, fortepianem, na-
stojem z utrzymaniem, przysta-
nek tramwajowa most teatralny.
Adres wskaże Kurjer zdw 25 314

Pokój
wynajme Bukowska 5. I.
zdw 25 306

Umeblowany
pokoje do wynajęcia zaraz lub
późniejszego Gen. Prądzyńskiego
zdw 25 305

Pokój
Ratajczaka 11a. 6. wejście. II.
lewo.
zdw 25 209

Pokój umeblowany
zadz do wynajęcia (bez poście-
li). Lipczyńska. Wielka 23. skład
zdw 25 227

Pokój
oddzielne wejście, łazienka wynaj-
me. Szamarszewskiego 26a. II. le-
wo.
zdw 25 241

Dwuosobowy
frontowy do wynajęcia. Wielkie
Garbary 43. II. ntr. lewo.
zdw 25 237

Pokój
wynajme 2 osobom lub małżeń-
stwu zaraz. Łakowa 9. III. pra-
wo.
zdw 25 244

Umeblowany
pokoje panu wynajme. Mazur.
Skarbowska 14. I.
zdw 25 250

Pokój
umeblowany zaraz wolny. Tu-
liszka. Młyńska 2.
zdw 25 215

Elegancki
komfortowy pokój telefon zaraz
Zwierzyńska 1. II. lewo.
zdw 25 004

Pokój
duty. elektryka Kreta 22. III.
zdw 25 087

Pokój
wynajme 2 osobom. Mickiewicza
1. parter. prawo.
zdw 25 107

Frontowy
słoneczny pokój 2 osobowy. Ma-
gierkowska. Patrona Jackowskiego
zdw 25 108

Pokój
do wynajęcia. Piotra Wawrzy-
ńska 31. I. prawo.
zdw 25 111

Pokój
dla dwóch inteligentnych osób.
Górna Wilda 17. III. lewo.
zdw 25 112

Pokój
frontowy wynajme. Zielona 3.
parter. lewo.
zdw 25 121

Umeblowany
bez pościeli panom. Strzelecka 11
III. prawo.
zdw 25 128

Wspólny
panom. Dąbrowskiego 27a. Dor-
na.
zdw 3 385

Pokój
do wynajęcia od 15. Józef Man-
ry. Szyperska 15.
zdw 25 141

Pokój
dla kilku panów. Szymański.
Woźna 22.
zdw 25 140

Pokoik
wynajme. Poznańska 21. parter.
prawo.
zdw 25 153

Pokój
dobrze umeblowany do wynajęcia
15. Gwarna 8. III. lewo.
zdw 152

Pokój
umeblowany do wynajęcia małżeń-
stwu bezdzietnemu albo 2 pa-
nom zaraz. Grobla 27a. III. 8
mieszkanie.
zdw 25 151

Pokój
umeblowany dla starszego pana
pościel pożądana. Fr. Ratajczaka
13. III.
zdw 25 148

Pokój
frontowy utrzymaniem wynajme.
Aleje Marcinkowskiego 17a. III.
prawo.
zdw 25 147

Pokój
ładnie umeblowany. Matejki 5.
III. prawo. front.
zdw 25 213

Pokój
z oddzielnym wejściem w cen-
trum dla pana. Gdzie? wskaże
Kurjer zdw 25 210

Pokój
dwuosobowy z utrzymaniem. for-
tepian. telefon. Rzeczypospolitej
4. I. prawo.
zdw 25 175

Pokój
z klatki schodowej. elektryczność
solitnej osobie. Niegolewskich
16. I. mieszkanie 18. zdw 25 165

Pokój
dwuosobowy. Romana Szymań-
skiego 7. I.
zdw 25 163

Pokój
umeblowany wynajme lepszymu
panu zaraz. Kościelna 31. front.
parter. lewo.
zdw 25 160

Pokój
umeblowany centrum. niekrepuja-
cy elektr. lepszymu panu i mar-
ca wynajme. Adres wskaże Kur-
jer zdw 25 179

Pokój
frontowy panu. Strzelecka 6. III.
lewo.
zdw 25 192

Pokój
umeblowany dla dwóch panów.
Krańskiego 14. parter. lewo.
zdw 25 188

Pokój
umeblowany 2 osobom bez poście-
li od 1. 3. do wynajęcia. Kanało-
wa 7. front. III. p. zdw 25 184

Pokój
panu wynajme. Adamiak. Łako-
wa 19. II. p. zdw 25 182

Pokój
umeblowany zaraz wynajme. Je-
życka 45. III. pr. zdw 25 197

Pokoje umeblowane
polecia „Informator”. Ratajczaka
15 (Pasaz). zdw 25 195

Mały
warsztat stolarski na reparacje i
mniejsze zamówienia wraz z law-
ką i wszelkimi narzędziami
sprzedam. Adres wskaże Kurjer
zdw 25 254-5

Pokój
umeblowany inteligentnemu pa-
nu. elektryczność. Wierzbicice
19. III. lewo. zdw 25 201

Umeblowany
małżeństwu. Wierzbicice 40. III.
lewo. zdw 25 198

Pokój
panu. Kwiatowa 9. podwórze. I.
zdw 25 276

Śródmieście
pokoje utrzymaniem dwóm inteli-
gentnym osobom. Kreta 22. mie-
szkanie 2. zdw 25 277

Frontowy
pokoje. Kochanowskiego 5. I.
prawo. zdw 25 269

12 SZUKA POKOJU

Poszukuje
pokoju dużego lub 2 ubikacji —
wprost od gospodarza na cicha
pracownie. Oferty Kurjer
zdw 25 003

Pokoju
gustownie umeblowanego, z nie-
krepującym wejściem poszukuje
pani. Oferty Kurjer zdw 25 097

Pokoju
słonecznego poszukuje profesor-
ka gimnazjalna. Warunki: spój-
ność elektryczność, piec, okolica Ma-
tejki. Dokładne oferty Kurjer
zdw 25 113

Inżynier
poszukuje pustego pokoju. elek-
tryczność. Oferty Kurjer
zdw 25 119

Poszukuję
próżnego pokoju. Oferty Kurjer
zdw 3 382

Pokoju
umeblowanego niekrepującego po-
szukuje inżynier. Oferty Kurjer
zdw 25 181

Panienska
inteligentna poszukuje ładnego
niekrepującego pokoju na Jeży-
cach od pierwszego. Oferty Kur-
jer zdw 25 272

Poszukuję
pokoju w śródmieściu od 15. 2.
Zgłoszenia Kurjer rw 8 694

Pokoju
na Łazarzu lub w kolicy. parte-
rowego. swobodnego. niekrepują-
cego poszukuje zaraz przyjezdny
pan. Oferty do Kurjera pod
dw 4 190

Niekrepującego
pokoju. chętnie oddzielnym wej-
ściem. światłem elektrycznym.
śródmieściu poszukuje pan od
marca. Zgłoszenia Kurjer
zdw 25 211

13 LOKALE

Dużego pokoju
na biuro w centrum miasta nie
wyżej I pietra pustego z wej-
ściem oddzielnym poszukuje. —
Oferty z ceną do ekspedycji Ku-
rjera pod nw 8823.

Ubikacje
większe suche do przechowywa-
nia mebli od marca pożądana.
Zgłoszenia Kurjer zdw 98 043

Biuro
3 pokoje z przynależnościami
przy Gwarnej wprost od gospodar-
za Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 25 123

Ubikacji
200—300 m kw suchej jako skład-
nicy. Zgłoszenia Kurjer
zdw 25 129

Lokal handlowy
wprost od właściciela za rocz-
nym czynszem zgóry zadzierża-
wie. Oferty Kurjer zdw 25 217

2 ubikacje
front suterena w śródmieściu
wynajme zaraz na cichy warsz-
tali względnie składnicy. Oferty
Kurjer zdw 25 266

Ubikacji
na warsztat około 40 mtr. kw. po-
szukuje. Oferty Kurjer
zdw 25 294

2 duże
suche ubikacje do wynajęcia —
Zgłoszenia Labendowa. Sienna
5 I. rw 8 697

14 DZIERŻAWY

Skład
z mieszkaniem zaraz do wynaj-
cia. H. Zbrowski. Wągrowiec.
ul. Szeroka 26. zdw 99 556

Polowanie
na 4 000 móg wydierażwie tylko
odpowiedniemu reflektantowi. 60
km od Poznania. Oferty do Ku-
rjera zdw 25 109

Skład
rzeźniczy z urządzeniem i mie-
szkaniem zaraz do wynajęcia. —
Zgłoszenia do Kurjera zdw 25 280

Gościniec
6 ubikacji. salka. urządzenie. wy-
dzierżawie. wielka wieś. kaula
1 000 złotych. Zgłoszenia Bart-
miński Warszawa 3.
zdw 25 281-2

Przedstawiciel
dobrze zaprowadzony w Ksie-
stwie przyimie w podróz dalszą
kolekcje z brzozy włókienniczej
dobre materiały meskie. damskie
płótna lub towary krótkie. Ła-
skawe zgłoszenia upraszam Ku-
rjer zdw 99 985

Bilanse
wszelkie prace ksiązkowe sala-
tiam. Oferty Kurjer
zdpw 25 032

Maskowe
kostjumy wypożycza także na
provincje. Niegolewskich 10. III.
zdw 25 050

Inwalida
poszukuje miejscowości do umie-
szczenia pełnej koncepcji na wy-
szynk wódki. Zgłoszenia Kurjer
zdw 25 078

Baczność — Jeżyce
Polecamy nasz nowo założony za-
kład fryzjerski dla pań i panów.
obsługa fachowa. Dąbrowskiego
41a. zdw 25 233

Mistrz rzeźniczy
właściciel interesu i kamienicy w
Katowicach kawaler 39 lat.
rzyszowsko-kat. blondyn. okazałej
powierzchności. 1.70 m wysoki.
poszukuje na tej drodze zna-
jomości z przystojną panienką do
30 lat w celu matrymonialnym z
wyprawą i przynajmniej 10 000 zł
małtaku. Tylko poważne oferty
z fotografią, która pod słowem
honoru wrócić. proszę kierować
do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 25 308

Inteligentna przystojna szatynka
na dobrze płatnym stanowisku.
posiadająca kilka tysięcy gotów-
ki. nawiąże korespondencje z pa-
nem kulturalnym na wyższym
stanowisku w wieku 30-45 lat.
któremu pragnęłaby wspólna pra-
ca. dopomóc w walce o byt. za-
dając wzajemnie oddania jej swe-
go dobrego serduszka. Cel matry-
monialny Łaskawe zgłoszenia u-
praszam skierować do Kurjera Po-
znańskiego pod zdw 25 307

27 SZUKA PRACY

Książkowa
biegła poszukuje posady (naj-
chętniej na wsi) Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 98 620

Kasjerka - ksiązkowa
poszukuje od 1 3 posady Oferty
Kurjer zdw 99 367

Panienska
z prowincji. lat 25 nawskróć
uczciwa. z dobrym gotowaniem.
poszukuje posady. najchętniej do
jednej lub dwojga osób Zgłosze-
nia do Kurjera zdw 99 550

Młody
mężczyzna. żonaty z lepszym wy-
kształceniem poszukuje jakiegoś
kolwiek zajęcia za skromnym wy-
nagrodzeniem. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 99 386

Kuchmistrz
znający polsko-francuska kuchnię
poszukuje posady Oferty do Ku-
rjera zdw 98 996

Ekspedjentka
z branży rzeźniczej poszukuje
posady zaraz lub później. Adres
wskaże Kurjer zdw 96 608

Dziewczyna
znająca język polski i niemiecki
poszukuje posady do wszelkich
prac domowych od 15. 2. lub od
1 3 na wyjazd Miejscowość obo-
jętna. Adres wskaże Kurjer
zdw 99 691

Panienska
poszukuje posady do dzieci z sry-
ciem. Oferty Kurjer zdw 99 734

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady. —
Oferty Kurjer zdw 99 732

Pielęgniarka
dla niemowląt i dzieci z kilkolet-
nią praktyką i dobrymi świadcze-
niami poszukuje posady zaraz
względnie później. Zgłoszenia pod
adrs. Wujkowska. Rawicz. Mickie-
wicz 118 c. zdw 99 694

Szofer
z dziesięcioletnią praktyką. re-
mont przeprowadza sam poszu-
kuje posady Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 99 683

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego po-
szukuje posady zaraz. Oferty
Kurjer zdw 99 681

Mistrz kołodziejski
z pomocnikami i uczniem z wia-
snymi narzędziami poszukuje od
1 4 30 posady Pracował w jed-
nym miejscu 10 lat Zgłoszenia u-
praszam do rechemistrza p. i Chen-
darskiego w Szeszewie pow Po-
znań zdw 99 635

Kucharz
poszukuje posady. Borowicz. —
Krosno. p. Mosina. zdw 99 559

Ogrodowy
starszy z kilkuletnią praktyką
przyjmie posadę w willi do cicia
drzew portiera lub jakakol-
wiek inna zaraz lub później. Ła-
skawe oferty upraszam do Ku-
rjera zdw 99 864

Pokojuowa
szuka posady zaraz w mieście.
Oferty Kurjer zdw 25 095

Posługaczka
młoda. uczciwa poszukuje posady
Oferty Kurjer zdw 25 093

Wykwalifikowana
bufetowa poszukuje pracy od 15.
2. w cukierni lub składzie kol-
onialnym Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdw 25 089

Młodsza
biuralistka poszukuje posady. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 25 088

Posługaczka
poszukuje posady Oferty Kurjer
zdw 25 086

Fryzjerka - manicurzystka
(kursistka) poszukuje posady za-
raz. Miejscowość obojętna. Maria
Nowak. Poznań. Matejki 59. IV.
p. zdw 25 102

Spodniarz specjalista
poszukuje pracy Oferty Kurjer
zdw 25 130

Biuralistka
poszukuje skromnego pokoju nie-
krepującego najchętniej w śród-
mieściu Oferty z podaniem ceny
Kurjer zdw 25 132

Korespondent
polsko-niemiecki ewentl francu-
ski. znający wszelkie prace bio-
rowe szuka zaraz posady Oferty
„Pa” Poznań. Aleje Marcin-
kowskiego 11 no 7.168.
Pw 9 327.7.169

Służąca
umiejąca wszelką robotę domową.
szuka posady od 15. Oferty Ku-
rjer zdw 25 119

Kasjera
lub magazyniera posadę przy-
jme. Kaucja 5 000 zł. Oferty Ku-
rjer zdw 25 154

Ekspedjentka
z branży rzeźniczej poszukuje
posady zaraz lub później. Adres
wskaże Kurjer zdw 99 608

Osoba
średni wiek poszukuje samodzi-
elnej posady. znajomość dobrej
kuchni. życia prarowania świa-
decstwa jak najlepsze. Łaskawe
oferty Kurjer zdw 25 219

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika

Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 20 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Samochody z napędem na przednie koła, ich zalety i wady
z ilustracjami

Inwalidzie
wydzierżawie wyszynk wódek. —
Pomazewska Borek.
zdw 99 905/6

Skład
kolonialny oraz 7 móg roli ewil.
też pojazdy omnibusowe do dwor-
ca z powodu zmiany stosunków
nabywca do wydzierżawienia
Potrzeba 4 7 000 zł. Paweł Ry-
bickiewicz. Wieleń. pow Czarn-
ków. zdw 25 274

Dzierżawy majątku
do 500 móg dobrej ziemi poszu-
kuje Dokładny opis warunki ob-
jęcia proszę nadesłać do Kurjera
zdw 25 229

Piekarnia
do wydzierżawienia powiatowe
miasto. potrzeba 7 000 zł. Gozi-
mirski. Inowrocław. Mikołaja 30.
zdw 25 311

Piekarnia
mieszkanie. kościelnej wiosce.
objęcie 1 000 złotych. Nowak Po-
znań. Górna Wilda 50. pierwsze
piętro. zdw 25 230-1

Koldry
materace wykonuje i sprzedaje
bardzo tanio. Używane przerabia
i wrepluje specjalna maszyna.
Wszelka bielizna szyje. Gnoń-
ska. pl. Świętokrzęskiej 1.
zdw 25 134

Przyjmuje
krzesła do wyplatania i reparuje
parasole Józef Narloch Poznań.
Zawady blok III. zdw 25 142

Krawcowa
wykonuje garderobe damską.
dziecięcą po przystępnych cenach.
Wtorkowska. Ratajczaka 9.
zdw 25 156

Bielizniarka
może się zgłosić zaraz. Ciesz-
kowskiego 9. III. pr. zdw 25 280

Grafologia chiromarkta
przepowiada przeszłość i przy-
szłość z linii pisma i kart i cały
stan życia. Sw. Wojciech 2. par-
ter. lewo. zdw 25 246-7

Partnera
do brigady starszego solidnego
pana poszukujemy Początkujący
wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer
zdw 25 268

Położna
przyjmuje panie u siebie. pomoc
położnicza troskliwa opieka. —
Oferty Kurjer zdw 25 203

Dziecko
8 miesięczne oddam na wychowa-
nie zaraz. Kurjer zdw 25 104

Czytające
nowości polskie i francuskie w
Wypożyczalni Książek Zofii
Hulanickiej. Dział książek dla
młodzieży. Dział starszych dzieł
literatury polskiej Dla pp Aka-
demików zniżka. Otwarta od 6—9
Dąbrowskiego 1. narożnik Jasnej.
Pw 9 122-6.90

1 500.— zł
czystość objęcie biura Indu-
wego z mieszkaniem. urządze-
niami. Zgłoszenia Kurjer dw 4 192

Maskowe
kostjumy wypożyczam. Półwiej-
ska 6. II. lewo. zdw 25 251

24 NAUFA

Na kursy kroju
i szycia przyjmuje H. Sroczyń-
ska (dawniej Szuman). Poznań
Wrocławska 26/7.
zdw 99 523

Vala Jennings
wyczuca tańców najnowszych w
jednej lekcji Ratajczaka 29 III.
lewo. zdw 4 073

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33 29.
Pw 9118 6 11

Student
udzieli korekcji. Specjalność
matematyka fizyka. Zgłoszenia
Kurjer zdw 99 315

Tani kurs tańców
Onaliński. Mielżyńskiego 1. II.
6.30—9. zdw 99 609

Tańców rekordowa szybkość
przed balem 1 lekcja 9
tańce wyczuca profesor
Wituszkowski Skarbo-
wa 14. Pw 9 673-4.86

Lekcje kroju
damskiego udziela wieczorem. —
Zgłoszenia przyjmuje do 17 2.
Salon Mód J. Szymański. Wały
Jana 9. zdpw 25 006

Pedagogiczna Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
15 2 zostaje otworzona własnym
lokalu ul. Ratajczaka 21a Dom
Rzemieślnicy. parter. prawo.
Wycuczam tańców nowoczesnych.
narodowych. scenicznych kursy
plastyki dla dzieci. Sala wy-
kwintna. gwarancje wyuczenia.
Zgłoszenia. lekcje osobiste każdo-
go czasu. zdw 99 378

Parisiennie
donna leçons de grammaire et
conversation. Oferty Kurjer
zdw 25 047

Contra bassista
(Jazztraba — puzon). cellista —
(Jazzband traba) wolny od 1 3.
Oferty Kurjer zdw 25 090

Złoty
lekcja. udzieli rutynowany peda-
gog - student. Oferty Kurjer
zdw 25 060

Studentka
bardzo dobra matematyczka po-
szukuje lekcji. wzajemnie za mie-
szkanie z utrzymaniem Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 98 537

Stenografji
prywatnie udzielam. Oferty Ku-
rjer zdw 25 085

Francuskiego, muzyki
udziela rutynowana nauczycielka
(uczniem Vincent d'Indy'ego) —
„Lutecienne”. Niegolewskich 10.
II. prawo. zdw 25 122

15 UZDROWISKA

Krynica
w samym centrum zdrojowiska
pensjonat „Góral” poleca słonecz-
ne ciepłe pokoje z kuchnią na za-
danie dyetyczne. Ceny niższe
npw 9216

21 ZGUBY

Skradziony
indeks nr 11384 na nazwisko
Mieczysław Herdegen. unieważ-
niam. Poznań. ul. Wyspiańskiego
14. zdw 25 020

Zgubiony
dyplom szoferski nr 3086 na na-
zwisko Wojciech Adamski. Ła-
kowa 7. u p. Borowiak. unieważ-
niam. zdw 25 064

22 ROZMAITE

Najpiękniejsze Najoryginalniejsze
kostjumy maskowe wypożycza
jedynie „Femina”. Fredry 3.
zdw 98 707

Kurs nauki dywanów
perskich i smyrneńskich rozpo-
czynam 1 marca Zgłoszenia: —
Młyńska 5. III. lewo. 11—5.
dw 4164

Maskowe
kostjumy wypożycza Olszańska.
św. Marcin 33 dom boczny. III.
zdw 98 814

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterji wykonuje
sumiennie tania firma Fr. Tar-
kowska plac Wolności 11 (pod
filarami) Pw 4 941

Książek
wypożyczalnia największa w Po-
znaniu. Miesięcznie tylko dwa
złote Woźna 12 „Książka Ana-
tykwarjat” zdw 9. 678

Najgustownie
i najtaniej ustawia obrazy —
Witold Leworski. Wrocławska
nr. 36. Pw 8678-5.21

Dywany
reparuje Tabernacki. Raczyn-
skich 2. parter (przy placu Bern-
nardyńskim). dw 4162

Fotografie
portrety artystyczne wykonują
Bracie Pecherscy Aleje Marcin-
kowskiego 8. telefon 30-55.
dw 3 835

Filet
udzielam lekcji. Rauschowa. ul.
Grobla 27. zdw 25 017

2 OZENKI

Kawaler
piekarz. posiadający 25 tysięcy
złoty pragnie się ożenić z wia-
ścielką piekarni lub innej
przedsiębiorstwa. Panny lub
wdowy do lat 35. zechcą oferty
skierować do Kurjera
zdw 99 909/10

Tysiace
bogaty pan pragnie w tym
karnawale wyjść zamaż. Jeżeli
nie masz odpowiednich znajomości.
wróć się natychmiast do
największego biura matrymonial-
nego „Postep”. Warszawa. Po-
znańska 22. Wysyłamy dyskretnie
kilkadziesiąt ofert. nw 8 006

Brunetka
sympatyczna wysoka inteligent-
na urzędniczka dobrze sytuowa-
na posiadająca trzypokojowe mie-
szkanie w Poznaniu pozna wyzsz-
ego urzednika oficera. przemys-
łowca. kupca od 40 lat. Cel ma-
trymonialny Oferty Kurjer
zdw 25 067

Która z Pań
pragnie jeszcze w tym karnawale
wyjść dobrze zamaż. niech napi-
sze zaraz do największego biura
matrymonialnego „Postep” —
Warszawa. Poznańska 22. Dy-
skercja zapewniona. nw 8963

Panna
szatynka lat 26. średniego wzro-
stu gotówka 5 000 zł pozna so-
bowego mężczyznę o stałym cha-
akterze Cel matrymonialny —
Szczegółowe oferty Kurjer Po-
znański zdw 25 099

25 MUZYKA

Pianista
pierwszorzedny wolny. Oferty
Kurjer zdw 99 347

Trio
salonowo - jazzbandowe pierwszo-
rzedne z bogatym repertuarem
wolne 1. 3. 1930. Oferty Kurjer
zdw 99 673

Fortepian
(skrzydło) dobre do wynajęcia
30 złotych. Zgłoszenia Kurjer
zdw 25 143

CZEKOLADKI
TYLKO
Z FIRMY WALERJA DATYK
ALEJE MARCINKOWSKIEGO 6 (PRZY POCZCIE)
ISTNIEJE LAT 30 — TELEFON 38-33

Pw 9342-7,173

Obuwicznicy
czeladnik początkujący poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 25 177

Rzadca
gospodarczy, żonaty, bezdzietny, lat 30, chlubne świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 25 162

Pracznia
uczniwa szuka prania. Podgórną 8. II. prawo. zdw 25 178

Małżeństwo bezdzietne
poszukują posady. Mąż portiera woźnego lub innej w jakimkolwiek bądź przedsiębiorstwie, zna się również na robotach drzewnych, żona jako gospodyni. Świadectwa posiadają dobre. Oferty Kurjer zdw 25 190

Książkowy bilansista
pierwszorzędna siła poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 25 033

Panienska
z lepszym wykształceniem, poszukuje posady w charakterze korespondentki polsko-francuskiej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 25 290

Czeladnik młynarski
który może stawić 1000 zł kaucji szuka posady lub kierownictwa filii także spichrzowego. Oferty Ignacy Dasuj, Krucz. pow. Czarnków. zdw 25 236

Młoda
dziewczyna poszukuje posady do szycia lub do dzieci. Kaczmarek, Rybaki 8. IV. zdw 25 267

Bona I klasy
poszukuje od 1. 3. posady. Oferty Kurjer zdw 25 299

Poszukuje
posady inkasenta, zdoła kaucji 10 000 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 25 302

Panna
lat 23, inteligentna, przystojna, znająca prace domową jak i również ręczny haft, pragnie objąć posadę zaraz. Proszę o łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 25 221

Mistrz rzeźniczy
lat 29 szuka posady jako kierownik. Referencje na żądanie. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Krotoszyn. nr 8 879

Gospośnia
poszukuje posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 204

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami, gotowaniem, szyciem, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 25 015

Panienska
poszukuje posady do dzieci z szyciem najchętniej od 1. 3. — Oferty Kurjer jw 3 360

Górka
gospodarska posiadająca bardzo dobre świadectwa przyjmie posadę do wszystkiego od 15. tylko do lepszego domu. Oferty Kurjer zdw 25 090

Bufetowa
poszukuje posady, miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 99 713

Stenotypistka
poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 709

Młody
ekspedjent branży kolonialnej i restauracji poszukuje jakiegokolwiek posady, może złożyć 500 zł kaucji. Oferty Kurjer zdw 99 992

Posługę
przyjme przed lub po południu. Oferty Kurjer zdw 99 987

Szofer - kowal
monter z dłuższą praktyką poszukuje posady, obojętna. Oferty Kurjer zdw 25 002

Fryzjerka
kursistka poszukuje posady najchętniej na prowincji. Oferty Kurjer zdw 25 010

Pracznia
szuka prania. Oferty Kurjer zdw 25 011

Bufetowa
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 25 013

Służąca
uczniwa z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 15 do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 25 212

Poszukuje
miejsca za stróża dziennego lub nocnego. Świadectwa dobre. Ratajczak u p. Nowak, św. Wojciech 22/24. zdw 25 024

Podróżujący
dobrze zaprowadzony w sklepach kolonialnych szuka poboczno zalecia z niskim lecz stałym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 030

Dziewczyna
z całkiem gotowaniem szuka posady do wszystkiego zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 25 034

Młody
energicznie kupiec z gwarancją poszukuje posady jako kierownik filii, magazynier, inkasent lub obejmie zastępstwa zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 25 045

Szofer - mechanik
Poznańczyk, inteligentny, lat 26, dobry fachowiec, kilka lat praktyki warsztatowej w naprawach silników samochodowych i maszyn rolniczych, znający się na elektryfikacji 110—250 volt, przy szoferstwie może pełnić funkcje inkasenta, magazyniera, kontrolera, biuralisty itp. szuka posady zaraz lub później w majajku, obojętnie gdzie. Łaskawe oferty pod zdw 25 043

Inteligentny
młody szofer, z dłuższą praktyką dobry fachowiec, pewny kierownicą, trzeźwy i na wskroś rzetelny poszukuje posady w większym przedsiębiorstwie lub w samotnych państwach w mieście Poznaniu od 15. bm. lub później. Łaskawe oferty uprasza do Kurjera zdw 25 046

Dziewczyna
sierota poszukuje posady zaraz do wszystkiego wraz z gotowaniem, Oferty proszę do Kurjera zdw 25 058

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady pokojowej ewent. do lekkich prac domowych. Oferty do Kurjera zdw 25 057

Służąca
uczniwa i porządna poszukuje posady z gotowaniem zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 054

Panienska
młoda, zdrowa, poszukuje posady do dzieci zaraz lub 15. Poznaniu zna trochę szycia. Oferty Kurjer zdw 25 062

Dwóch
czeladników piekarskich, którzy dłuższy czas pracowali przy piecu pragną wyuczyć się cukiernictwa. Oferty Kurjer zdw 25 070

Szofer
z dziesięcioletnią praktyką, remont przeprowadza sam, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 25 051

Inteligentna
panienka, z dobrego domu, wykształcona, pragnie przyjąć stanowisko towarzyski lub wyreżycielki w mieście lub na wsi. Łaskawe oferty proszę skierować Kurjer Poznański zdw 25 049

82 WOLNE MIEJSCA

Fryzjerka
potrzebna zaraz. Plac Wojski nr. 18, Konikiewicz. zdw 99 827

Ekspedjentka
z branży obuwia może się zgłosić zaraz. Walczak Pocztowa 3. zdw 99 826

Nauczycielka
rutynowana z pozwoleniem nauczania skromnych wymagań, potrzeba na wieś do dwójka dzieci 8—10-letnich. Zgłoszenia Kurjer dw 4 161

Pewna egzystencja
stały zarobek 70.— tygodniowo za kontraktem Poznań, średnie ście okolice św. Marcina, Sołacz. Winiary lub Śródka otrzyma młode wzorowe czyste uczciwe pracownice małżeństwo. Roznoszenie środków spożywczych pod adresem przez nas wskazanym. Ubiegających obowiązuje bezpłatne oddanie suchej przewieziny piwicy z oknem Gwarancja wymagana. Zgłoszenia „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod 7.80 Pw 9293-7.80

Pomocnik
fryzjerski na sobotę potrzebny. Półwiejska 38. zdw 25 171

Uczniwa
potrzebna zaraz. Łazarski Skład Obuwia, Marszałka Focha 65. zdw 25 169

COGNAC CROIZET
NAJSZLACHETNIEJSZY

Pw 9125-2,113

Stenotypistka
pisząca biegle na maszynie po polsku i niemiecku zaraz potrzebna. Podanie bliższych szczegółów oraz pensji do Kurjera zdw 99 915

Apteka
pod Lwem w Lesznie ma na 1. III wolną posadę dla elewa (ki) na 2 letnia praktykę. Osoby posiadające maturę z cenzurem w łacinie i władające językiem niemieckim zechcą nadesłać oferty. Nie maturzystom nie odpowiada. dam. dw 4 169

Osoby
zaufanej poszukuje do prowadzenia ksiąg gospodarczych i kontroli podwórze. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 546

Służąca
młoda, uczniwa do wszystkiego potrzebna bez spania. Św. Jerzego 5, parter, prawo. zdw 25 172

Młody technik
budowlany ewent. z nieukończoną szkołą, może się zgłosić. Marcina Ciebelski, Sieraków n/Warta. dw 4 187

Panienska
inteligentna, uczniwa, przystojna, znająca język niemiecki, potrzebna zaraz lub 1. 3. do kawiarni i cukierni na prowincji. Panienski, które pracowały w tym zawodzie posiadające własną pościel zechcą się zgłosić do Kurjera pod zdw 25 189 z dołączeniem fotografii i odpisem świadectw.

Fryzjerka
potrzebna. Gucki, ul. Półwiejska 10. zdw 25 186

Rysownik
umiejący rysować na kamieniu potrzebny na kilka dni w tygodniu. Litografia, ul. Myła 20. zdw 25 053

Apteka
pod wem w Tczewie poszukuje od 1 marca młodszej siły pomocniczej, obeznaniej z defekturą i taksowaniem recept, z znajomością języka niemieckiego. Zgłoszenia z podaniem referencji i pensji przyjmuje K. Nadolski. zdw 25 291

Apteka
pod Lwem w Tczewie poszukuje od 1 marca młodszej asystenta aptekarskiego ze znajomością języka niemieckiego. Zgłoszenia z podaniem referencji i pensji przyjmuje K. Nadolski. zdw 25 292

Apteka
pod Lwem w Lesznie poszukuje od 1. 3. asystenta (ki) z prawami zastępstwa. Tylko siły pierwszorzędne, solidne, samodzielne, które władają także językiem niemieckim zechcą nadesłać oferty z warunkami. Referencje konieczne! dw 4168

Zastępcy
losowi banków poszukiwani przez solidną polską instytucję bankową na wysoka prowizję i ewentualnie stała pensja. Najnowszy system sprzedaży. Początkujących pouczamy. Oferty Lwów skrytka pocztowa 227 nw 7 807

Ucznia
przyjmie J. Bigdowski, mistrz krawiecki ulica Kochanowskiego nr. 2. rw 8685

Dziewczyna
gotowaniem, praniem porządna do wszystkiego 15. potrzebna. Gilewska, Cieszkowskiego 6. zdw 99 996

Ucznia
do składu żelaza z utrzymaniem przyjmie M. Sudelski, Kórnik zdw 25 223-4

Podróżujący
na artykuły biurowe potrzebny. Oferty Kurjer zdw 25 259

Poszukuje
panny, która jest dokładnie obznajomiona przy robieniu oznaczeń na maszynie „Record”. — Zgłoszenia piśmienne Fr. Nowak, Bukowiec k. Opalenicy. zdw 25 285

Dziewczyna
posługaczka uczniwa potrzebna. Różana 4a, III. lewo. zdw 25 301

Służąca
umiejąca dobrze gotować potrzebna od 1 marca. Zgłoszenia św. Marcina 64, I. p. front, lewo. zdw 25 216

Dzielnia
fryzjerka potrzebna zaraz. Dąbrowskiego 41 a. zdw 99 998

Uczniwa
do filet i haftów przyjmuje. Rauschowa, Grobla 27. zdw 25 016

Malarz
kawaler, potrzebny do stałej pracy w zakładzie leczniczym przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu. Zgłoszenia z odpisami świadectw Kurjer zdw 25 018

Służąca
młodsza do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 1 marca. Krakowska, Wierzbicze 66 zdw 25 038

Służąca
potrzebna. Waly Jagiell 18, parter, prawo. zdw 25 225

Uczeń
może się zaraz zgłosić. Pracownia Obuwia, Golebia 4, Gronowski. rw 8 705

Z wykształceniem
rolniczym, wyższym lub średnim na majątek ziemski poszukiwany zaraz samodzielny młody kawaler administratorem z większym kapitałem. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 25 310

Uczeń
może się zgłosić. Ed. Oborski, piekarnia cukiernia, Pobjedzińska. zdw 25 303

Uczniwa
do szycia zaraz potrzebna. Podgórną 12 b, parter, prawo. zdw 25 205

Chłopca
do posyłek, znającego się na rejestraturze, tylko takiego, który pracował już u adwokata przyjmie zaraz biuro adwokatów Afendy i Dembeckiego, Poznań, plac Sapieżyński 5. zdw 25 200

Panienska
mająca wrodzony talent do handlu, dar wymowy i pamięci, około 16 letnia potrzebna jako uczniwa do lepszego składu, pensja 50 zł. Wymaga się najmniej 5 klas gimnazjum, inne zgłoszenia bez celu. Zyciorys Kurjer zdw 25 243

Inwalidzi, wdowy i sieroty woj. poszukują pracy:
10 książkowych, 6 biurowych piszących na maszynie, 7 pomocników biurowych, 2 książkowych bilansistów, 9 kupców, 9 magazynierów, ekspedjent, 8 inkasentów, 40 woźnych, 40 portierów, 28 stróżów, 7 dozorców, 14 urzędników gospodarczych, 2 włodarzy, 9 leśników, 8 gajowych, 4 połowych, 2 strażników leśnych, 4 ogrodników z rodziną, zboźwiec, 2 kontrolerów mleka, 2 ogrodników mięsa i włości, rzeźnik, 76 robotników, 2 rzarzy, 7 siodlarzy, 6 rymarzy, koszykarz, 4 stolarzy, 2 kolodziel, gancarz, 2 ceglarzy, 2 tapicerów, 2 murarzy, 2 dekarzy, 2 kowali, 3 ślusarzy, 2 kłusarzy maszynowych, ślusarz samochodowy, 4 palaczy, 10 obuwników, destylator, przyuczonego instalator, wieszniak, rzeźbiarz, powroźnik, elektrotechnik, 2 elektrycy, monterów, 2 pomocników gastronomicznych, szachmistrz, 2 tokarzy metalowych, maszynista, malarz, kalkulator, kuśnier, służący - masażysta, malarz, 13 robotnik, 14 pracownik, 3 wdowy do całodziennych prac, 3 garderobianki, 6 posługaczek, dozorczyń, 13 pracowników do uprzątnia biur, kucharka, 2 krawcowe, 13 posługaczek biurowych, 5 ekspedjentek, bufetowa, 3 biuralistki, 5 maszynistek, sekretarka, kasjerka, 7 uczniwa biurowych, 5 uczniwa do interesu, 4 uczniwa krawieczyzny, 2 uczniwa fryzjerstwa, 2 chłopców do posyłek, 2 uczeni drukarskich, uczeń elektromonter, uczeń maszynista przetrząskowy i 3 uczeni biurowych. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, P o z n a ń, Fredry 7, pokój 47 — Telefon 39-97 zw 21 739/a

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Skarbiński, Górna Wilda 106. zdw 25 248

Pomocnik
fryzjerski na sobotę. Wodna 14. zdw 25 249

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Poznańska 22. zdw 25 183

Potrzebna
gospodyni na wieś w wieku do 35 lat. Wymagana doskonała znajomość prania, prasowania meskiej bielizny, chowu drobiu itd. Kopie świadectw przysłać: Chrystowska, Tłokinia p. Kalisz. zdw 25 084

Służąca
najchętniej z III. Zakonu do wszelkich prac domowych bez spania potrzebna od 1. 3. Zgłoszenia 4—6. Łazarski Skryta 2, III. lewo. zdw 25 081

Poszukuje
piekarza samodzielnego dobrego fachowca możliwie kaucją. Zgłoszenia Piekarnia, Steszew, ulica Ogrodowa 8. zdw 25 106

Potrzebna
uczniwa dziewczyna do wszelkich prac domowych. Otworowska, ul. Przemysłowa 27, parter. zdw 25 110

Robotnik
do samochodów, kawaler, mający sposobność wyuczenia się na szofera potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 25 126

Panna
młodszej do ekspedycji z kaucją 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 25 136

Cukiernik
samodzielny potrzebny zaraz. — Wolne utrzymanie. A. Rynowski, Półwiejska 32. zdw 25 145

2 podróżujących
dobrze wprowadzonych w aptekach na Poznańskie i Pomorze, poszukuje J. Pacanowski, fabryka pudełek i litografii, Kraków, ul. Grzegorzewska 19/21. Reflektuje się tylko na pierwszorzędne siły na zajęcie uboczne. Pw 9307-70.87

Humor zagraniczny

Komornik u artysty malarza
— Proszę, niech pan zajmie miejsce, to jedyne u mnie, co jeszcze można zająć.

Rendez - vous finansjery poznańskiej jutro w sobotę, w salach Bazaru na Balu Reprezentacyjnym Bankowców

Przedpłata na luty 1930 r. za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Wiadomości Sportowe” w Poznaniu z eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94, kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00; pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczными 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149